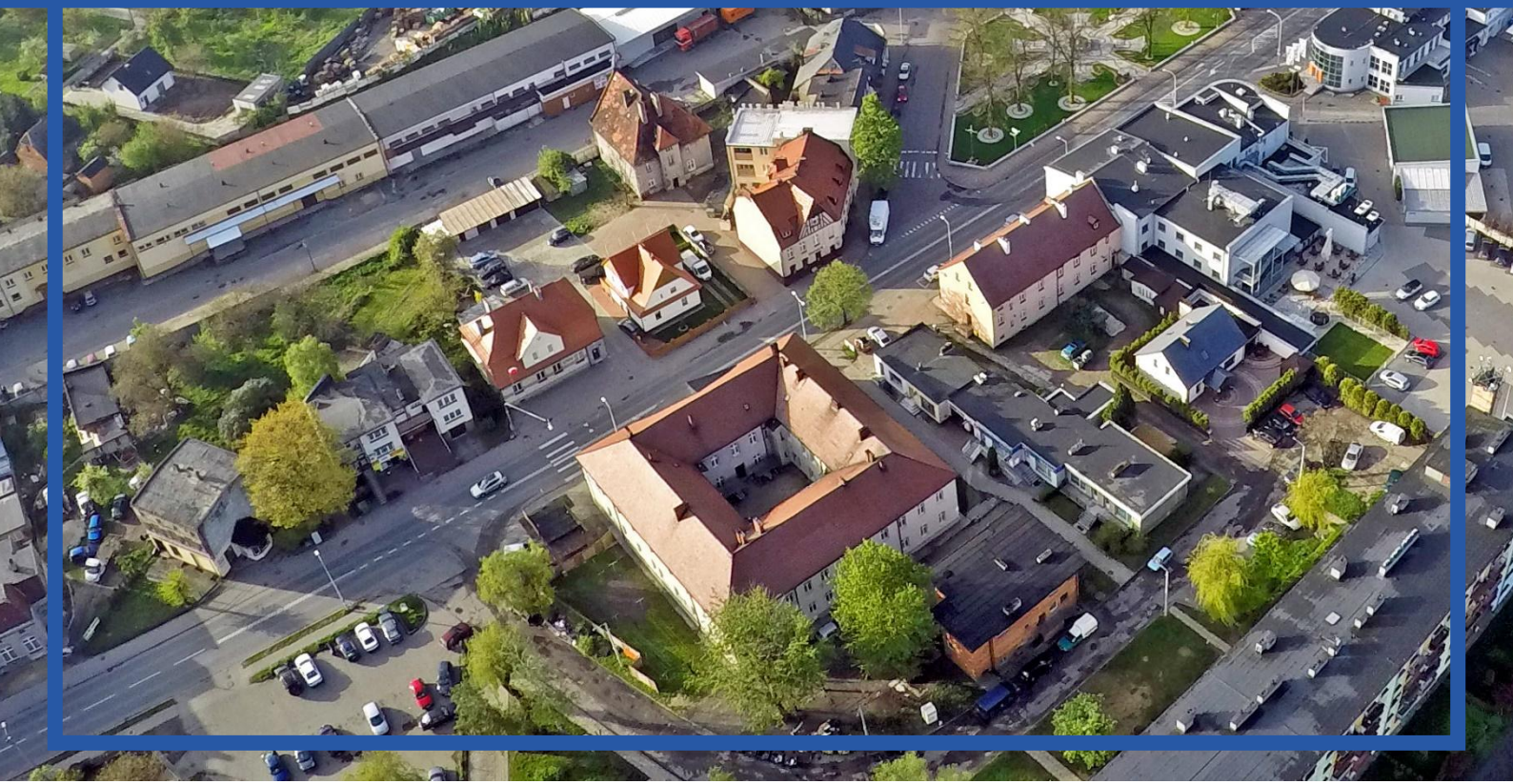
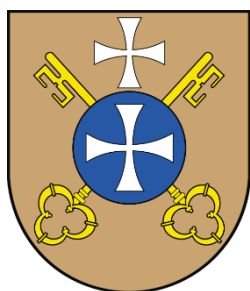

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2025 -2035

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

 KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

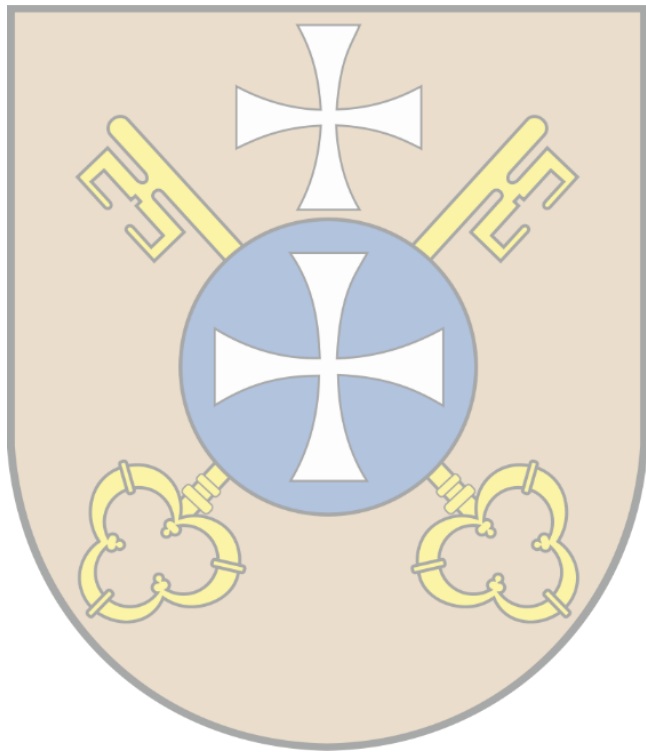
Opracowanie:

Urząd Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2025-2035 opracowano w oparciu o analizę materiałów źródłowych (aktualnych dokumentów planistycznych i sprawozdań) Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce i gminnych jednostek organizacyjnych, dane statystyczne ujęte w formie wskaźników, wykresów i tabel porównawczych oraz informacje pozyskane w procesie partycypacji społecznej.

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2025-2035 zawiera najaktualniejsze dane w momencie opracowywania niniejszego dokumentu, a więc dane według stanu na 31 grudnia 2022 roku (o ile nie zaznaczono inaczej).

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	5
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY NOWE SKALMIERZYCE	9
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej.....	10
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	13
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	15
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych	17
4.1. Ocena sytuacji Gminy.....	18
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe	21
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej.....	24
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY NOWE SKALMIERZYCE.....	28
1. Misja i wizja	29
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	31
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Nowe Skalmierzyce	41
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.	52
6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	61
7. Ramy finansowe i źródła finansowania	64
ZAŁĄCZNIKI	67
Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce	68
Załącznik 2: Tabela ewaluacyjna	116

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce stanowi kluczowe narzędzie długofalowego zarządzania gminą. Dokument ten wyznacza strategiczne kierunki rozwoju Gminy Nowe Skalmierzyce do 2029 roku, co pozwoli zapewnić stabilność i ciągłość działań władz lokalnych, niezależnie od zmieniającej się sytuacji politycznej. Strategia umożliwi również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastruktura, czy też finanse. Ponadto dokument ten stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2025-2035 stanowi dokument nadrzędny względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w Gminie Nowe Skalmierzyce, a także spójny z dokumentami wyższego rzędu, takimi jak Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. W rezultacie stanowi ona spójną całość w kontekście strategicznego rozwoju na różnych poziomach administracyjnych.

Strategia Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2025-2035 stanowiła będzie także ramy dla tworzenia planów i programów lokalnych, które realizowane będą w ciągu jej obowiązywania. Dzięki temu dokument ten będzie zawierał wytyczne i punkt odniesienia dla wszelkich inicjatyw i działań podejmowanych na poziomie lokalnym w Gminie Nowe Skalmierzyce, mających na celu wspieranie rozwoju w okresie od 2025 do 2035 roku.

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2025-2035 opracowana została w sposób kompleksowy, wykorzystując różnorodne dane i dokumenty jako podstawę dla jej tworzenia. Dokument ten powstał w oparciu o aktualne dokumenty planistyczne, sprawozdania oraz dane statystyczne, co umożliwiło rzetelne i uzasadnione podejście do wyznaczenia celów i priorytetów rozwojowych dla Gminy Nowe Skalmierzyce w określonym czasie. Podstawowym dokumentem prawnym wykorzystywanym podczas przygotowania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ustawa ta stanowi podstawę prawną dla funkcjonowania samorządów lokalnych i określa ich zakres kompetencji oraz zasady działania. Wykorzystanie tego aktu prawnego pozwoliło na opracowanie Strategii Rozwoju uwzględniającej istniejące ramy prawne oraz możliwości działania Gminy Nowe Skalmierzyce w zakresie jej rozwoju na lata 2025-2035.

Prace nad Strategią rozpoczęto w kwietniu 2024 roku, kiedy to Burmistrz Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Pierwszym krokiem inauguracyjnym pracę nad dokumentem było podjęcie Uchwały Nr LXXXIII.735.2024 Rady Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2025-2035, w tym trybu konsultacji. Warto jednak podkreślić, że do opracowania projektu Strategii wykorzystano również wyniki przeprowadzonego w 2022 roku badania ankietowego, w którym mieszkańcy Gminy Nowe Skalmierzyce mieli możliwość oceny działalności swojej gminy.

Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, dokonaną podczas badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców. Ponadto w celu szerszego włączenia mieszkańców i interesariuszy zorganizowano warsztaty strategiczne. Warsztaty przeprowadzone zostały metodą *design thinking* polegającą na spojrzeniu na problem z wielu perspektyw oraz wyjściu poza utarte schematy. Podczas warsztatów uczestnicy pracowali w grupach nad wyznaczonymi obszarami. W pierwszej części spotkania przeprowadzono diagnozę potencjału Gminy i obszarów problemowych, a także określono mocne i słabe strony jednostki. Następnie, w odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby i potencjały, przystąpiono do formułowania kierunków działań. W drugiej części, dzięki wykonanej wcześniej analizie, możliwe było wypracowanie misji oraz wizji Gminy Nowe Skalmierzyce. Wypracowany podczas warsztatów materiał wykorzystany został przy opracowaniu projektu Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2025-2035.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Dokument powstał przy wsparciu zespołu ekspertów z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania, w składzie:

- **Irma Kuznetsova** – Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- **Iwona Nowacka** – Zastępca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- **Dominik Heydrych** – Młodszy Specjalista ds. Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- **Nina Jędrusik** – Starszy Specjalista ds. Strategii i Rozwoju Lokalnego, koordynator projektu,
- **Alicja Marjańska** – Młodszy Specjalista ds. Strategii i Rozwoju Lokalnego.

Na poniższym schemacie przedstawiono poszczególne etapy procesu prac na Strategią Rozwoju Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2025-2035.

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY NOWE SKALMIERZYCE

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Nowe Skalmierzyce są gminą miejsko-wiejską położoną w północno-wschodniej części powiatu ostrowskiego, w południowej części województwa wielkopolskiego. Gmina położona jest w połowie drogi pomiędzy dwoma ośrodkami regionalnymi – Ostrowem Wielkopolskim i Kaliszem. Gmina podzielona jest na 26 sołectw i miasto. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2022 roku Gmina Nowe Skalmierzyce zamieszkiwana była przez 15 986 osób. Natomiast powierzchnia gminy wynosi 125 km², natomiast gęstość zaludnienia w niej wyniosła 127,5 os/km². Gmina Nowe Skalmierzyce zalicza się do gmin o znacznej funkcji rolniczej. Ponad 90,2% powierzchni gminy stanowią użytki rolne, a kolejne 3,3% - lasy. Hydrograficznie gmina przynależy do zlewni Prosnny.

Gmina Nowe Skalmierzyce odznaczają się dobrą dostępnością komunikacyjną, która wpływa w dużym stopniu na rozwój gospodarczy jednostki. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 25, która łączy Ostrów Wielkopolski i Kalisz oraz umożliwia przejazd do Konina. Uzupełnienie sieci transportowej stanowi przebiegająca przez wschodnią część gminy droga wojewódzka nr 450 relacji Kalisz – Opatów. Na terenie gminy Nowe Skalmierzyce znajduje się 8,3 km drogi krajowej, 8,1 km drogi wojewódzkiej, 71,9 km dróg powiatowych oraz 144,1 km dróg gminnych. 26,4 kilometrów dróg stanowią nieutwardzone drogi publiczne. Na obszarze gminy nie występują żadne znaczące bariery komunikacyjne. Czas przejazdu z Nowych Skalmierzyc do Kalisza to około 10 minut, do Ostrowa Wielkopolskiego – 25 minut, do Wrocławia – około 1 godzina 30 minut, a do Poznania i Łodzi – około 2 godzin.

Co więcej przez Nowe Skalmierzyce przechodzi magistrala kolejowa nr 14 relacji Łódź Kaliska – Tuplice. Na terenie gminy znajduje się dworzec kolejowy Nowe Skalmierzyce oraz przystanek kolejowy w Ociążu. Z gminy można dojechać koleją do: Kalisza, Ostrowa Wielkopolskiego, Łodzi, Poznania, Leszna i Warszawy. Należy zwrócić uwagę, iż w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, wskazuje się na konieczność utworzenia kolei aglomeracyjnej na odcinku Opatówek – Kalisz – Nowe Skalmierzyce – Ostrów Wielkopolski – Odolanów.

Według danych GUS w 2022 roku łączna długość dróg rowerowych w gminie wynosiła 8,8 km. Warto podkreślić, iż w ramach Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (AKO), będącej formą partnerstwa samorządowego, do którego przynależy gmina, wskazuje się jako jedną z najpilniejszych inwestycji infrastrukturalnych w całym obszarze funkcjonalnym. Strategia rozwoju AKO wskazuje na konieczność rozbudowy infrastruktury transportu rowerowego między innymi w gminie Nowe Skalmierzyce, w celu osiągnięcia spójności komunikacyjnej w obrębie aglomeracji. Zintegrowany system ścieżek rowerowych pozwoli na rozszerzenie wykorzystania roweru w codziennej komunikacji.

Na terenie gminy komunikację publiczną zapewnia dwóch przewoźników publicznych. Są to Kaliskie Linie Autobusowe, które w 2023 roku wycofały większość z linii obsługujących gminę oraz Miejski Zakład Komunikacji w Ostrowie Wielkopolskim. Jednocześnie na mocy porozumienia międzygminnego nr UA/40/WSO/2022 zadanie organizacji transportu publicznego na obszarze gminy powierzone zostało Miastu Kalisz. Na obszarze gminy swoją działalność prowadzi również przewoźnik prywatny Euomatpol, którego przejazdy organizowane są przez gminę. Warto podkreślić, iż według danych Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce wskazuje się na dalszą potrzebę rozwoju komunikacji publicznej.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego dokumentu badaniu ankietowym mieszkańcy gminy Nowe Skalmierzyce wskazują, że na najbliższe lata najważniejszym priorytetem będzie budowa nowych i modernizacja istniejących dróg gminnych, tak aby posiadały one odpowiednie parametry techniczne, a tym samym ułatwiały przemieszczanie się. Wśród innych ważniejszych priorytetów mieszkańcy podkreślają również potrzebę rozwoju infrastruktury pieszo-rowerowej, która pozwoli na wybór alternatywnego, w stosunku do pojazdu samochodowego, środka transportu.

Nadrzędnym dokumentem planistycznym oddziałującym na teren gminy jest Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, przyjęty na mocy uchwały Sejmiku Województwa Wielkopolskiego nr V/70/19 z 25 marca 2019 roku. Zgodnie z zapisami Planu, gmina Nowe Skalmierzyce znajduje się w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego gmina Nowe Skalmierzyce wskazana jest jako obszar o wysokiej intensywności procesów osadniczych. Co więcej, Nowe Skalmierzyce wymieniane są wśród trzynastu miast województwa wielkopolskiego o funkcji przemysłowej oraz znajdują się w Łódzkiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej. Warto zwrócić uwagę, że Plan określa gminę jako obszar aktywnie uczestniczący w procesie rozwojowym, dla którego zostały określone m. in. następujące cele: budowa infrastruktury OZE, budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej czy zapewnienie efektywnej infrastruktury transportowej i poprawa transportu zbiorowego.

Obecnie w gminie Nowe Skalmierzyce obowiązuje 25 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących ok. 7,25% powierzchni gminy. Niewielki udział planów miejscowych w całkowitej powierzchni gminy i tym samym korzystanie z alternatywy w postaci decyzji o warunkach zabudowy, może w przyszłości utrudniać władzom samorządowym racjonalną politykę przestrzenną. Rodzi to niebezpieczeństwo chaotycznego rozproszenia lokalizacji inwestycji, niekoniecznie zgodnego z założeniami ładu przestrzennego w gminie. W 2022 roku wydano 129 decyzji o warunkach zabudowy, co w parze ze spadkiem liczby wydanych pozwoleń na budowę można uznać za wyhamowanie ruchu inwestycyjnego. Co więcej władze gminy w latach 2018-2022 wydały łącznie 176 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Warto pokreślić, iż największy ruch budowlany obserwuje się w miejscowościach: Śliwniki, Mączniki oraz Nowe Skalmierzyce.

W aspekcie dostępności przestrzennej, największymi barierami są zlokalizowane na terenie gminy formy ochrony przyrody – a zwłaszcza Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Prosnny”, który znajduje się w południowo-wschodniej części gminy. Co więcej, na terenie gminy zlokalizowanych jest 13 pomników przyrody. Jako potencjalną barierą ograniczającą rozwój przestrzenny gminy należy wskazać także planowaną obwodnicę Kalisza, która ma przebiegać przez jej teren.

Główne ośrodki wielofunkcyjne w gminie to miasto Nowe Skalmierzyce i wieś Skalmierzyce. W tych dwóch miejscowościach koncentrują się funkcje administracyjne, szkolne, kulturowe, usługowe oraz przemysłowe gminy. Sam Urząd Gminy i Miasta znajduje się nie w mieście, a właśnie we wsi Skalmierzyce.

Warto podkreślić, iż na terenie gminy znajdują się eksploatowane kopaliny w formie złóż piasku i żwiru w Biskupicach Ołobocznych.

Gmina posiada potencjał turystyczny i rekreacyjny. W gminnej ewidencji zabytków zostały ujęte 193 obiekty, wśród których najbardziej rozpoznawalne są: Dworzec w Nowych Skalmierzycach, Granica będąca dawnym przejściem granicznym pomiędzy zaborem pruskim a rosyjskim oraz Dom Katolicki w Skalmierzycach. Według informacji Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce budynek Dworca w Nowych Skalmierzycach obecnie wymaga działań konserwatorskich. Warto pokreślić, iż przez teren gminy przebiega szlak turystyczny Kaliska Droga św. Jakuba oraz szlak zielony im. Powstania Wielkopolskiego.

Analizując dostęp do infrastruktury sieciowej zauważyć można wysoki poziom dostępności do infrastruktury wodociągowej, kształtujący się na poziomie 97,2%. Z kolei dostęp do sieci kanalizacyjnej jest ograniczony – z infrastruktury tej korzysta zaledwie 59% mieszkańców. Wielu mieszkańców w celu odprowadzania nieczystości wykorzystuje zbiorniki bezodpływowe oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków. Zauważa się więc potrzebę dalszego rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej, a także dalszego wsparcia mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, gdzie budowa sieci kanalizacji sanitarnej jest nieuzasadniona ekonomicznie. Za zaopatrzenie domostw w wodę oraz obsługę infrastruktury kanalizacyjnej odpowiada Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Komunalne, zlokalizowane w Skalmierzycach. Na terenie gminy funkcjonuje osiem Stacji Uzdatniania Wody. Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Komunalne korzysta z przepompowni sieciowej w Ociążu.

Gmina odznacza się względnie dobrym poziomem dostępności do sieci gazowej, kształtującym się na poziomie 41,2%. Mimo to według Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Nowe Skalmierzyce na lata 2024-2038, zaleca się uczestnictwo gminy w opracowywaniu planów inwestycyjnych podmiotów odpowiedzialnych za system gazowy w zakresie rozwoju sieci gazowej.

W dobie wciąż rozwijającej się edukacji oraz pracy zdalnej, niezwykle ważny jest dostęp do wysokiej jakości sieci internetowej. Obecnie w gminie Nowe Skalmierzyce ok. 25% osób objętych badaniem ankietowym wskazało na bardzo dobry poziom dostępu do Internetu na terenie gminy. Według Raportu „Polska w zasięgu stacjonarnego dostępu do Internetu”, w gminie jest 4 213 punktów adresowych. Na koniec czerwca 2024 roku w zasięgu stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych były 3 833 punkty adresowe, a 380 pozostało bez zasięgu.

W gminie Nowe Skalmierzyce corocznie zwiększa się masa zebranych odpadów komunalnych, przy czym należy zaznaczyć także rosnący udział odpadów zebranych w sposób selektywny. W 2023 roku na terenie gminy 14 509 mieszkańców objętych zostało systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. Na 6 Mg odpadów zebranych w tym czasie składało się 4,2 Mg odpadów zamieszkałych oraz 1,8 Mg odpadów zbieranych selektywnie – tym samym 30% wszystkich odpadów zostało zebranych w zbiórce selektywnej. Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów rośnie od lat – 14% w roku 2019 do 30% w roku 2023 roku. Podmiotem odpowiedzialnym za zagospodarowanie odpadów komunalnych jest Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Skalmierzycach. Ponadto mieszkańcy gminy mogą również korzystać z Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Ostrowie Wielkopolskim. Gmina jest udziałowcem Regionalnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Ostrowie Wielkopolskim.

W związku z postępującymi zmianami klimatycznymi, a także zwiększającą się presją antropogeniczną niezwykle istotne jest prowadzenie działań na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego, mitygacji zmian klimatycznych i adaptacji do nich. Gmina prowadzi działania mające na celu zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców m.in. poprzez akcje „Sprzątania Świata” czy informacje o zasadności nasadzeń drzew i ich roli w środowisku przyrodniczym. W ramach mitygacji do zmian klimatu, w gminie planowane jest poddanie części budynków publicznych kompleksowej termomodernizacji wraz z wymianą źródeł ciepła m.in. budynku sali sesyjnej. Warto przy tym dodać, że gmina przynależy do Klastra Energii Gmin Nowe Skalmierzyce i Ostrów Wielkopolski, utworzonego w ramach podpisanego w dniu 15 lutego 2024 r. porozumienia o wspólnym ustanowieniu Klastra Energii. W ramach klastra gminy te dążyć będą do pozyskania środków na rozwój energetyki bezemisyjnej, stanowiącej element transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Gmina kontroluje również czynniki mające wpływ na jakość powietrza, w tym poprzez prowadzenie ewidencji źródeł ciepła wykorzystywanych do ogrzewania budynków na jej terenie. Zgodnie z danymi Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, 57,8% wszystkich źródeł ciepła stanowiły te oparte na węglu kamiennym, 24,6% na gazie ziemnym, 16,5% na biomasie i drewnie oraz 1,1% na oleju opałowym. Bieżący monitoring jakości powietrza kontrolowany jest w oparciu o czujnik zlokalizowany przy ul. Ostrowskiej. Według Rocznej oceny jakości powietrza w województwie wielkopolskim, gmina Nowe Skalmierzyce należy do strefy wielkopolskiej, dla której w kontekście ochrony zdrowia ludzi przekroczenie wystąpiło tylko w przypadku benzo(a)pirenu.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Rozwój gospodarczy ściśle powiązany jest z poziomem przedsiębiorczości danej jednostki. W 2022 roku na terenie gminy działalność prowadziło 1476 podmiotów, które stanowiły 7,6% wszystkich podmiotów gospodarczych, zarejestrowanych na terenie powiatu ostrowskiego. Spośród podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy, najwięcej z nich prowadziło działalność w sekcji handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle (377 przedsiębiorstw), oraz sektorze budownictwa (218 przedsiębiorstw). Analizując dynamikę rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy, zauważyć można wieloletni, korzystny trend wzrostowy – w latach 2018-2022 na terenie gminy zarejestrowano 620 nowych przedsiębiorstw. Co więcej, co roku liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw znacznie przewyższa liczbę przedsiębiorstw wyrejestrowanych. Natomiast alarmującym sygnałem jest obserwowany na przestrzeni lat 2020-2021 wzrost liczby podmiotów wyrejestrowywanych – wzrost o 17 podmiotów (z 44 podmiotów do 61 podmiotów), co świadczyć może o trudnej sytuacji powstających i działających podmiotów gospodarczych w gminie Nowe Skalmierzyce. W celu wsparcia dalszego rozwoju przedsiębiorczości zauważa się potrzebę wyznaczenia nowych terenów inwestycyjnych wraz z ich uzbrojeniem.

Gmina Nowe Skalmierzyce ma charakter rolniczy. Natomiast zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego większość obszaru gminy leży na terenach umiarkowanego bądź ograniczonego rozwoju rolnictwa. Zgodnie z wynikami Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 roku swoją działalność prowadziło 835 gospodarstw rolnych, stanowiących 13,9% wszystkich podmiotów zlokalizowanych na terenie powiatu ostrowskiego. Warto przy tym zaznaczyć, że największy udział wśród funkcjonujących na terenie gminy gospodarstw rolnych stanowią te małe o powierzchni 1-5 ha (266 podmiotów) i 15 ha i więcej (207 podmiotów).

Na kształtowanie się poziomu gospodarki wpływ ma również sytuacja na lokalnym i ponadlokalnym rynku pracy, która przekłada się na możliwość uzyskania satysfakcjonującego zatrudnienia, a tym samym na jakość i zadowolenie z życia mieszkańców. Obecnie możliwość uzyskania zatrudnienia jest jednym z najlepiej ocenianych przez mieszkańców aspektem obszaru gospodarki w przeprowadzonym badaniu ankietowym. Korzystną sytuację potwierdza udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, który w gminie Nowe Skalmierzyce wynosił w 2022 roku 1,4%. Wskaźnik ten jest znacznie niższy zarówno od średniej dla powiatu ostrowskiego (2,1%), jak również województwa wielkopolskiego (2,2%). Od 2020 roku obserwuje się stały spadek tego wskaźnika, co jest sytuacją korzystną dla rozwoju gospodarczego gminy.

Analizując poziom dochodów budżetu gminy Nowe Skalmierzyce zauważyć można, że na przestrzeni lat 2018-2023 wzrosły z ponad 81,7 mln zł w 2018 roku do ponad 111,6 mln zł w 2023 roku. W tym samym okresie wydatki gminy wzrosły z 83,5 mln zł w roku 2018 do 116,9 mln zł w roku 2023 roku. Wzrost dochodów spowodowany był m.in. wzrostem dochodów majątkowych, w tym w szczególności z tytułu dotacji. W 2022 roku dochody majątkowe stanowiły 10,44% dochodów ogółem, a w 2018 roku 4,95%. Dochody własne gminy w analizowanym roku zmieniały się, jednak średnio wynosiły 32% dochodów ogółem. Do najważniejszych dochodów własnych należą: podatek od nieruchomości (24,2 mln zł), podatek od środków transportu (2,2 mln zł) oraz podatek od czynności cywilnoprawnych (1,3 mln zł).

Znaczącym źródłem dochodów jest także udział w podatkach centralnych. W 2023 dochody z tytułu udziału w PIT wyniosły 16,4 mln zł (14,7% dochodów ogółem), a z CIT 3,03 mln zł (tj. 2,7% ogółem).

Dochody własne gminy wraz z udziałem w podatkach centralnych niemal w każdym analizowanym roku znacznie przekraczały 50% dochodów gminy ogółem, co wskazuje na wysoką samodzielność finansową gminy w kształtowaniu swoich dochodów.

Gmina Nowe Skalmierzyce stosowała ulgi oraz obniżenia podatkowe. Należy zatem mieć na względzie, że potencjał podatkowy gminy jest w rzeczywistości wyższy. Na przestrzeni analizowanych lat suma

przyznawanych ulg podatkowych oraz skutków fakultatywnego obniżenia górnych stawek podatków z tytułu podatku od nieruchomości wyniosła ok. 12,7 mln zł, a z tytułu podatku rolnego wyniosła ok. 0,52 mln zł.

Biorąc pod uwagę poziom wydatków z budżetu gminy, również zauważalna jest tendencja wzrostowa – z ponad 83,5 mln zł w 2018 roku do ponad 116,9 mln zł w 2023 roku. Największe wydatki budżetowe realizowane są w działach: 801 Oświata i wychowanie (34% wydatków), 855 Rodzina (20% wydatków) i 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (10% wydatków). Należy zwrócić uwagę, iż od 2020 roku zauważalny jest stały wzrost wydatków inwestycyjnych, które w 2023 roku stanowiły 14,3% wydatków ogółem. Spośród inwestycji zrealizowanych w gminie w ostatnich latach warto wymienić: rozbudowę „Starego Kina” w CAS, oświetlenie ulicy Kolejowej w Nowych Skalmierzycach, budowę boiska wielofunkcyjnego przy SP w Gostyczynie, rozwój fotowoltaiki oraz szereg podejmowanych w ostatnich latach inwestycji w stan i rozwój infrastruktury transportowej. Analizując jednak potencjał inwestycyjny, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych, jego suma w latach 2024-2034 wyniesie ponad 138,8 mln zł. Znaczny udział w tej kwocie mają dotacje zewnętrzne, w tym środki pozyskane z Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych Polski Ład – na realizację 11 projektów gmina otrzymała łącznie (w formie już wypłaconych środków i promes inwestycyjnych) ok. 34,5 mln zł.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Najważniejszym potencjałem rozwojowym jednostki samorządu terytorialnego są jej mieszkańcy: ich obecność, aktywność społeczna i zawodowa oraz zaangażowanie w rozwój gminy. Zgodnie z danymi GUS, w 2022 roku gmina Nowe Skalmierzyce zamieszkiwana była przez 15 986 osób, stanowiących tym samym 10% wszystkich mieszkańców powiatu ostrowskiego. Pozytywnym aspektem jest stały i systematyczny wzrost liczby ludności na terenie gminy – na przestrzeni lat 2018-2022 odnotowano wzrost liczby mieszkańców o 0,8%. Zmiany demograficzne zachodzące w jednostce samorządu terytorialnego wynikają z przyrostu naturalnego oraz salda migracji. W przypadku gminy Nowe Skalmierzyce obserwuje się zarówno dodatni przyrost naturalny, (należy jednak podkreślić iż charakteryzuje się on tendencją spadkową), jak również stopniowy przyływ ludności na jej teren, co w konsekwencji przekładać się może na dalszy przyrost liczby mieszkańców.

Gmina Nowe Skalmierzyce mierzy się z wyzwaniem, jakim jest zjawisko starzenia się społeczeństwa. W 2018 roku seniorzy stanowili 19,67% ogółu społeczeństwa, w 2022 już 20,93%. W związku z tym, programując rozwój gminy Nowe Skalmierzyce na kolejne lata, należy mieć na uwadze pogłębiające się senioralne obciążenie demograficzne i związane z tym konsekwencje w postaci: braku zastępowalności pokoleń na rynku pracy, rosnącego obciążenia systemu finansów publicznych, konieczności podjęcia działań na rzecz jak najdłuższego utrzymania aktywności osób starszych i zapewnienia im odpowiedniego poziomu usług społecznych. Niekorzystnym zjawiskiem jest również zauważalny spadek liczby i zmniejszający się udział w ogóle ludności osób w wieku produkcyjnym: na przestrzeni lat 2018-2022 odnotowano spadek o 12%. W związku z tym gmina Nowe Skalmierzyce będzie musiała podjąć również konkretne działania w celu zatrzymania, a także przyciągnięcia nowych młodych mieszkańców, aby próbować odwracać negatywne tendencje demograficzne.

W gminie Nowe Skalmierzyce opieka nad dziećmi do lat 3 zapewniana była przez Żłobek Gminny w Nowych Skalmierzycach. Żłobek zapewnia opiekę dla 80 dzieci, jednak z danych Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce wynika, że nie jest to wystarczająca liczba miejsc. W związku z tym zauważa się problem z powrotem rodziców na rynek pracy. Z kolei opieka przedszkolna zapewniana była przez cztery przedszkola publiczne oraz cztery oddziały przedszkolne w gminnych szkołach podstawowych. Zgodnie z danymi GUS, upowszechnienie opieki przedszkolnej w gminie zmniejsza się, osiągając w 2022 roku 86,6%. Oznacza to więc, że zmniejsza się odsetek dzieci z terenu gminy korzystających z opieki przedszkolnej i stawia pod znakiem zapytania dostosowanie opieki przedszkolnej do potrzeb rodzin.

Edukację na poziomie podstawowym zapewnia osiem szkół podstawowych, zlokalizowanych w: Biskupcach Ołobocznych, Droszewie, Kotowiecku, Gostyczynie, Nowych Skalmierzycach, Skalmierzycach oraz Ociażu. Należy podkreślić, iż dwie placówki oświatowe zlokalizowane są w Nowych Skalmierzycach. Placówki edukacyjne odznaczają się podobnym stanem bazy dydaktycznej oraz wyposażeniem. Wszystkie placówki mają infrastrukturę sportową zachowaną w stanie dobrym, natomiast Zespół Szkolno-Przedszkolny w Ociażu dysponuje salą gimnastyczną po remoncie. Przy wszystkich szkołach działają również świetlice, w każdej szkole zapewniona jest opieka pielęgniarki szkolnej oraz dostęp do wsparcia psychologa. Należy zwrócić uwagę, że wszystkie szkoły wykazują potrzeby w zakresie wzmocnienia infrastruktury komputerowej – niezbędny jest zakup nowych projektorów i monitorów. Wyniki edukacyjne uzyskiwane przez uczniów gminnych szkół są zbliżone do wyników powiatu. Podczas analizy wyników egzaminów ósmoklasisty, dostrzega się, że nauczanie języka polskiego w gminie odbywa się na zadawalającym poziomie. Należy zwrócić uwagę na stopień pokrycia wydatków na oświatę, które z roku na rok rosną, subwencją oświatowa w 2023 roku pokryła 44% wydatków na oświatę.

W gminie Nowe Skalmierzyce zadania z zakresu kultury realizowane są przez Centrum Kultury oraz Bibliotekę Publiczną Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce. Podmiot ten zaspokaja potrzeby i aspiracje kulturalne mieszkańców gminy z uwzględnieniem działań w zakresie upowszechnienia kultury narodowej i regionalnej, upowszechnienia sztuki profesjonalnej i amatorskiej, tworzenia optymalnych warunków dostępu

do dóbr kultury. Dodatkowo w budynku Centrum Aktywności Społecznej – CAS Kolejorz znajduje się sala widowiskowa, mogąca pomieścić 140 osób. W 2024 roku w CAS Kolejorz otwarta została Strefa Odkrywania Wyobraźni i Aktywności SOWA – jedna z 37 takich stref w Polsce. Jest to innowacyjny projekt stworzony przez Centrum Nauki Kopernik, który zachęca do aktywnego eksplorowania i rozwijania wyobraźni poprzez interaktywne i angażujące działania. W 2024 w Centrum Aktywności Społecznej Kolejorz została otwarta również ekspozycja Archeologia Skalmierzycka. W obiekcie znajduje się również harcówka, miejsce dla NGO oraz Dzienny Dom „Senior+”.

Gminna infrastruktura sportowa obejmuje m.in. boiska wielofunkcyjne funkcjonujące przy szkołach podstawowych, jednak najważniejszym obiektem jest wyremontowany Stadion Miejsko-Gminny przy ulicy Mostowej 1A w Nowych Skalmierzycach, na terenie którego znajduje się pełnowymiarowe boisko piłkarskie i hala sportowa.

Na terenie gminy funkcjonuje wiele organizacji pozarządowych oraz stowarzyszeń. Aktywną działalność prowadzą przede wszystkim Koła Gospodyń Wiejskich oraz szczerp Związku Harcerstwa Polskiego (ZHP). Co więcej, na terenie gminy funkcjonują instytucje otoczenia biznesu, m.in. Stowarzyszenie Rzemieślników i Przedsiębiorców „Skalmierzyce”, którego celem jest wspieranie rozwoju gospodarczego lokalnych firm oraz Fundacja Instytut Promocji i Rozwoju Biznesu – Miast Regionów Polski, której celem jest promocja oraz wspieranie biznesu w kraju i na arenie międzynarodowej.

Gmina Nowe Skalmierzyce jest także członkiem stowarzyszenia międzygminnego – Lokalna Grupa Działania „Okno Południowej Wielkopolski”, mającej na celu działania wspierające wzrost jakości życia mieszkańców, rozwój przedsiębiorczości i wzrost gospodarczy, marketing terytorialny, a także ochronę środowiska.

W czasach postępujących zmian klimatycznych, występowania coraz częstszych sytuacji kryzysowych związanych z anomaliami pogodowymi, a także niestabilną sytuacją geopolityczną, coraz ważniejsza staje się działalność służb ratunkowych oraz ich współpraca z samorządem. W tym zakresie za bezpieczeństwo na terenie gminy Nowe Skalmierzyce odpowiada Posterunek Policji w Nowych Skalmierzycach oraz siedem jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, z których dwie wpisane zostały do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Opieka zdrowotna dla mieszkańców gminy Nowe Skalmierzyce realizowana jest przez Gminny Ośrodek Zdrowia w Skalmierzycach oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Z kolei najbliższa stacja pogotowia znajduje się w Kaliszu. Warto podkreślić, iż mieszkańcy gminy wskazują na potrzebę rozwoju profilaktyki, wczesnej diagnostyki oraz kompleksowego leczenia na terenie gminy.

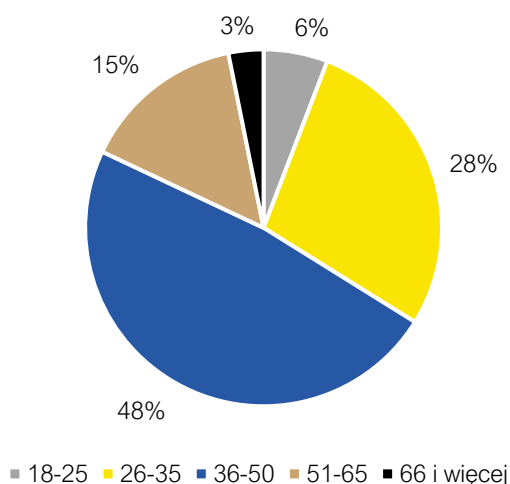
W gminie Nowe Skalmierzyce za opiekę społeczną odpowiadają takie podmioty jak: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skalmierzycach, Klub Senior+ w Skalmierzycach oraz Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowych Skalmierzycach. Celem działania tych ośrodków jest zapewnienie wymaganego wsparcia określonym grupom osób. Na terenie gminy prowadzone są usługi opiekuńcze, którymi objętych w 2023 roku było 51 osób oraz wsparcie z zakresu specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznym, którym w 2023 roku objętych było 12 osób. Należy jednak podkreślić, iż według informacji Urzędu Gminy i Miasta rośnie zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze. Na uwagę zwraca, wynikająca z sytuacji demograficznej, kompleksowa oferta polityki senioralnej. Do Klubu „Senior+” na stałe zapisanych jest 72 osoby, dziennie w zajęciach uczestniczy od 30 do 40 osób.

Gmina prowadzi politykę mieszkaniową w oparciu o reguły ustalone w Uchwale Nr XXII/164/2012 Rady Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce z dnia 7 września 2012 roku w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkaniowych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy. W 2023 roku gmina posiadała 263 mieszkania komunalne oraz 27 mieszkań socjalnych. Należy podkreślić, iż według Danych Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce planuje się poszerzenie gminnej oferty mieszkaniowej poprzez utworzenie nowych mieszkań komunalnych w Nowych Skalmierzycach i Skalmierzycach.

4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

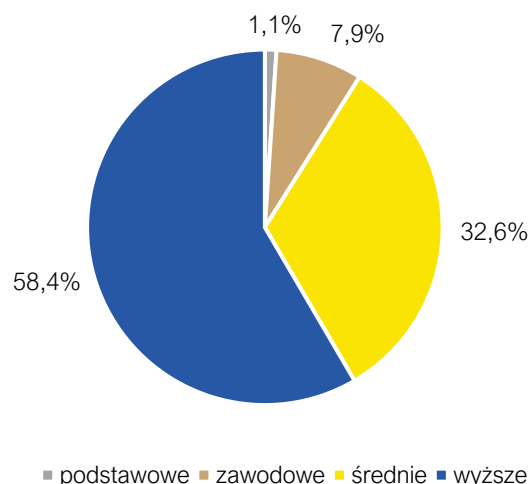
Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego gminy Nowe Skalmierzyce wykorzystano wyniki przeprowadzonego w 2022 roku badania ankietowego wśród mieszkańców. Badanie przeprowadzone zostało w formie kwestionariusza on-line, a jego celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w gminie, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Badanie prowadzone było w dniach od 1 do 10 kwietnia 2022 roku.

Ankietowani odpowiadali na 9 pytań dotyczących jakości życia w gminie, mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń gminy, a także perspektywicznych priorytetów rozwojowych na kolejne lata. W badaniu wzięło udział łącznie 622 respondentów, kompletne ankiety zostały wysłane przez 400 respondentów. Największą część respondentów stanowiły osoby w wieku 36-50 lat (48,1%). Pod względem wykształcenia, największą grupą odpowiadających były osoby z wykształceniem wyższym (58,5%). Z kolei biorąc pod uwagę aktywność zawodową, to najliczniejszą grupę respondentów stanowiły osoby pracujące (91,4%). Szczegółowe dane na temat ankietowanych przedstawiono na poniższych wykresach.

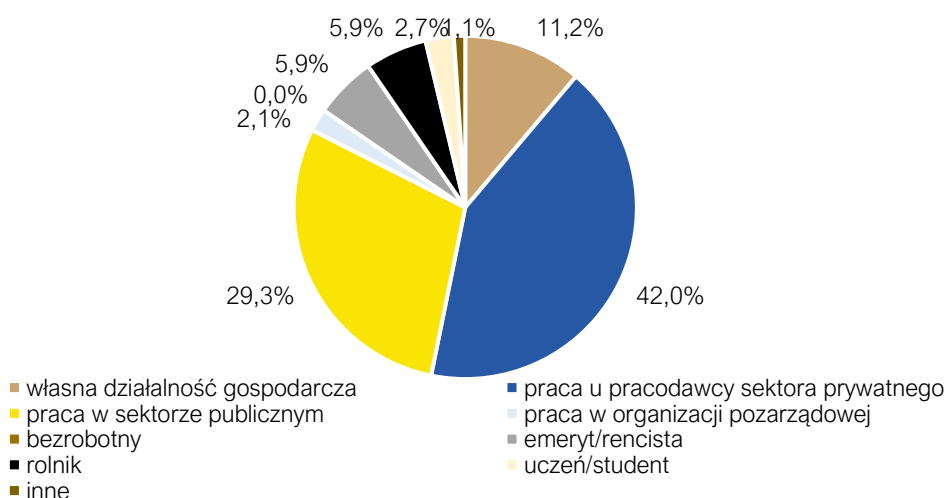
Ryc. 1. Metryczka – struktura wiekowa ankietowanych

Źródło: opracowanie własne.

Ryc. 2. Metryczka - ankietowani według wykształcenia

Źródło: opracowanie własne.

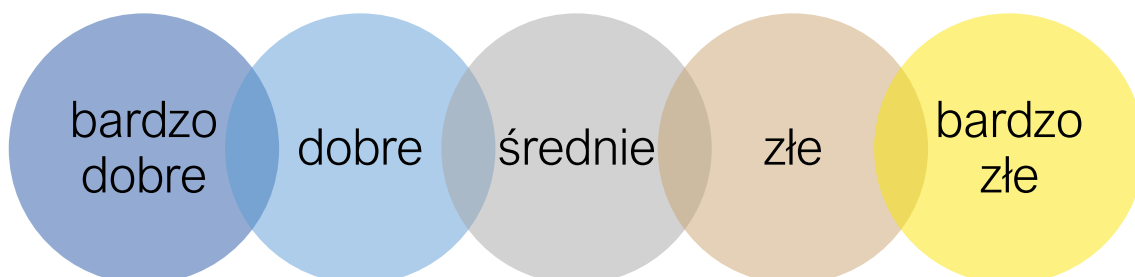

Ryc. 3. Metryczka - ankietowani według zatrudnienia

Źródło: opracowanie własne.

4.1. Ocena sytuacji Gminy

Ocena sytuacji w gminie Nowe Skalmierzyce, w tym jakości i warunków życia, opracowana została w oparciu o ocenę 38 wskaźników w następującej pięciostopniowej skali:

W badaniu ankietowym jakość i warunki życia w gminie Nowe Skalmierzyce w większości ocenione zostały jako dobre (38,3% ankietowanych) oraz średnie (32,7% ankietowanych). W badaniu mieszkańcy najlepiej ocenili następujące aspekty:

- dostęp do Internetu,
- rynek pracy (możliwość zatrudnienia),
- dostępność i jakość szkolnictwa na poziomie podstawowym,
- dostępność i jakość edukacji przedszkolnej,
- warunki rozwoju przedsiębiorczości,
- zagospodarowanie przestrzeni publicznych (np. place, skwery, parki).

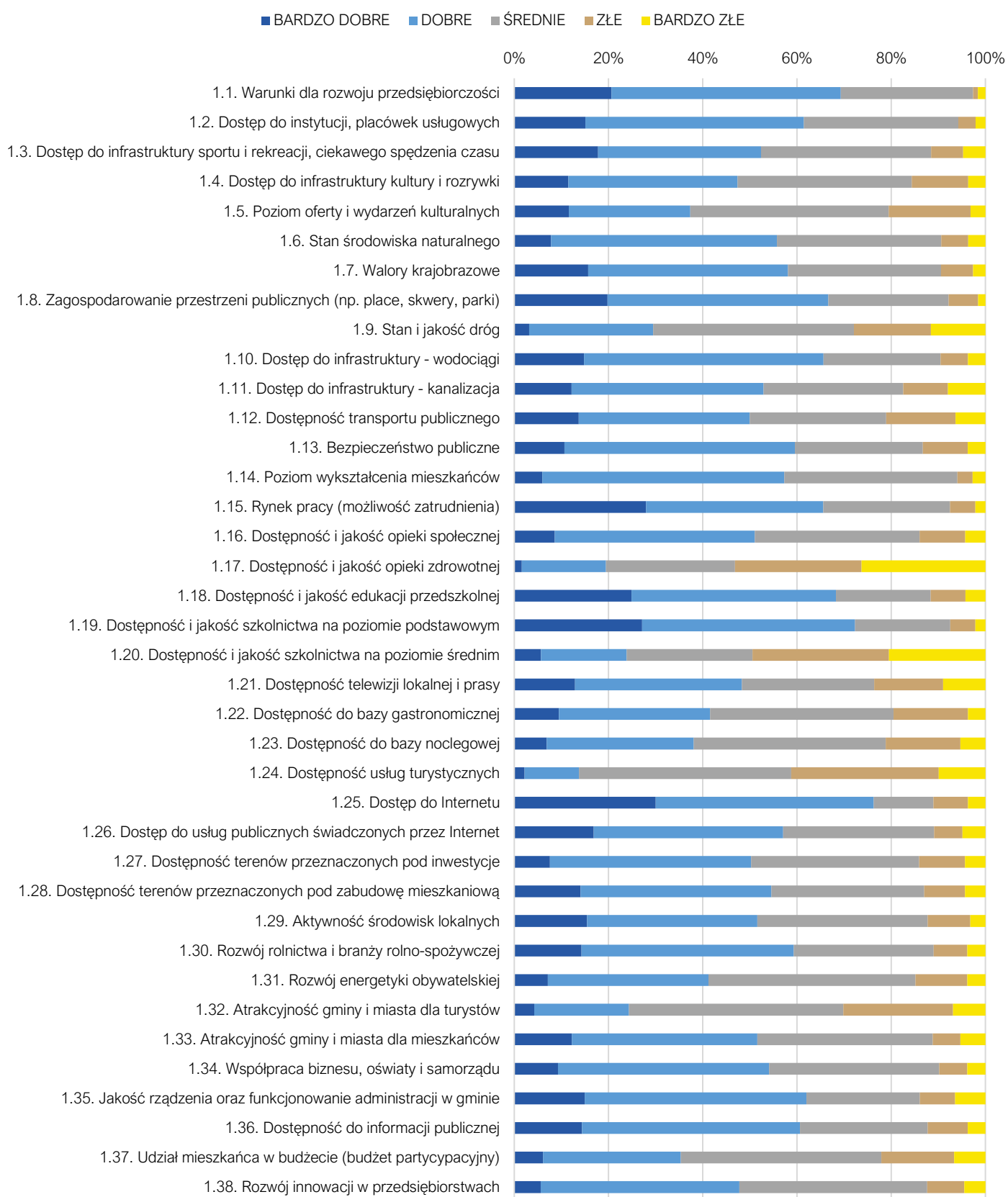
Z kolei na poziomie dobrym oceniono następujące aspekty:

- dostęp do instytucji, placówek usługowych,
- stan środowiska naturalnego,
- dostęp do infrastruktury wodociągowej,
- bezpieczeństwo publiczne,
- poziom wykształcenia mieszkańców,
- jakość rządzenia oraz funkcjonowanie administracji w gminie,
- dostępność do informacji publicznej.

Natomiast aspektami, które zostały ocenione jako złe lub bardzo złe były:

- dostępność i jakość opieki zdrowotnej,
- dostępność i jakość szkolnictwa na poziomie średnim,
- dostępność usług turystycznych,
- atrakcyjność gminy i miasta dla turystów.

Na poniższym wykresie zaprezentowano strukturę odpowiedzi dla każdego aspektu zgodnie z przyjętą skalą.

Ryc. 4. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Ponadto w ramach oceny warunków i jakości życia w gminie, mieszkańcy wskazali również mocne strony gminy Nowe Skalmierzyce. Najczęściej pojawiającymi się odpowiedziami były:

- lokalizacja, atrakcyjne położenie (między Ostrowem Wielkopolskim i Kaliszem),
- rynek pracy liczba przedsiębiorstw, niskie bezrobocie,
- dobra i otwarta władza,
- placówki oświatowe,
- aktywnie działające organizacje pozarządowe,
- oferta sportowa i kulturalna,
- infrastruktura i obiekty sportowe,
- czysta i spokojna gmina,
- sprawny i przyjazny urząd.

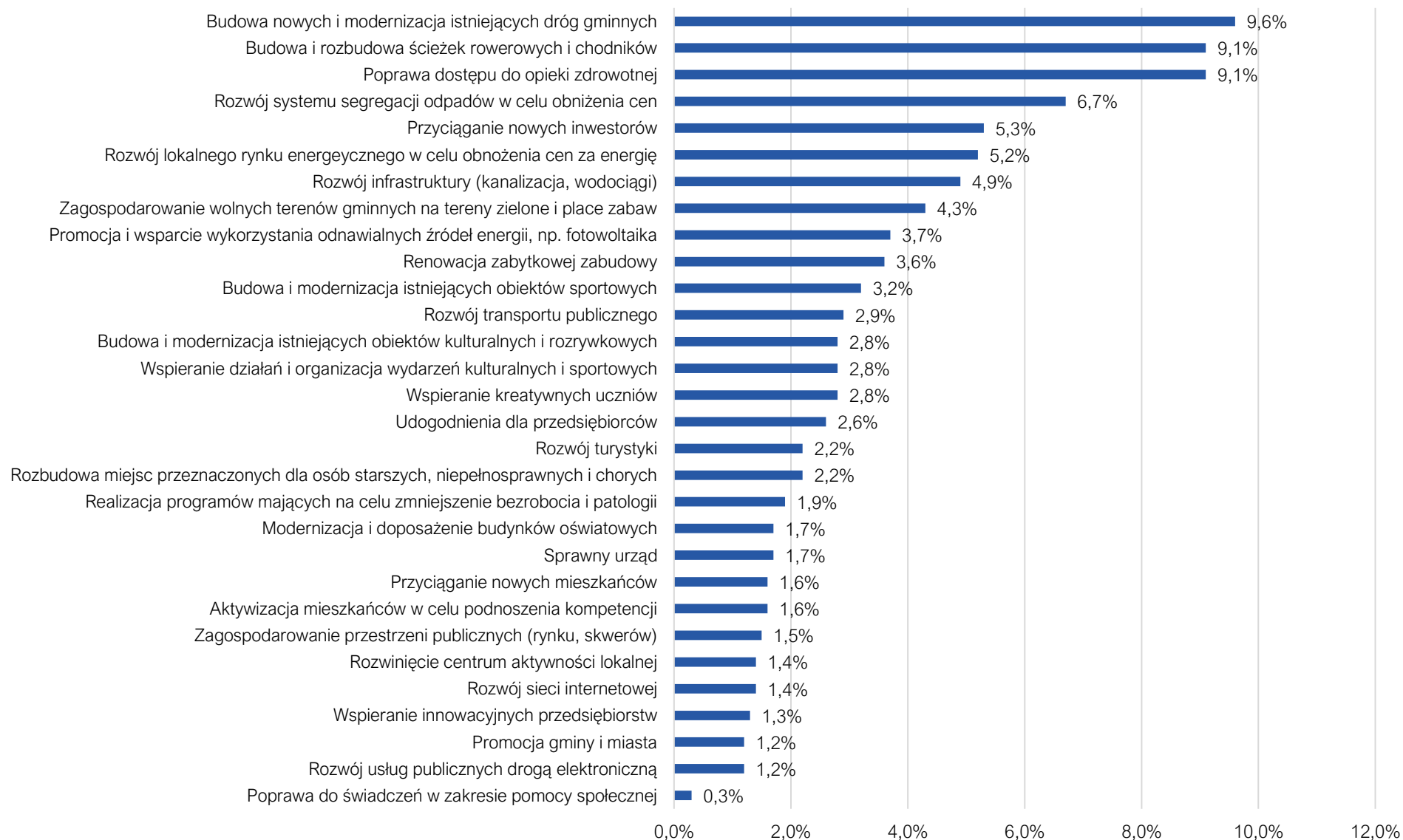

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W badaniu ankietowym należało również wskazać główne priorytety, które mają lub mogłyby mieć największy wpływ, nie tylko na rozwój gminy Nowe Skalmierzyce w perspektywie kolejnych lat, ale również na rozwiązanie istniejących problemów i ograniczenie oddziaływania barier rozwojowych. Wśród najczęściej wskazywanych odpowiedzi były: budowa nowych i modernizacja istniejących dróg gminnych (9,6%), poprawa dostępu do opieki zdrowotnej (9,1%) oraz budowa i rozbudowa ścieżek rowerowych i chodników (9,1%).

Na poniższym wykresie zaprezentowano szczegółowe dane w zakresie pożądanych przez mieszkańców priorytetów rozwojowych.

Ryc. 5. Główne priorytety rozwoju gminy Nowe Skalmierzyce według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

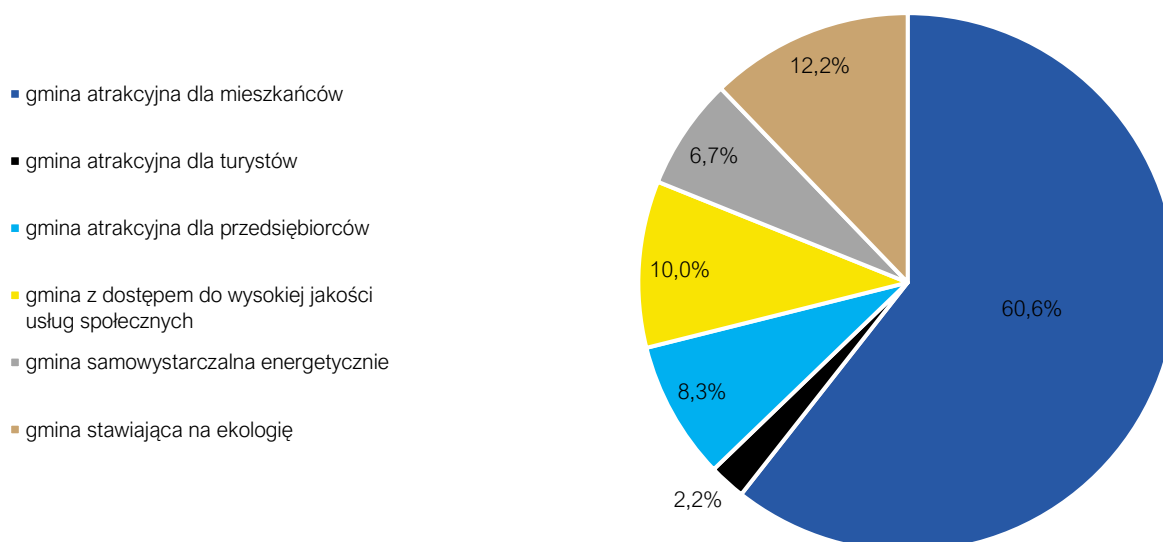
Mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie ogólnego obrazu gminy Nowe Skalmierzyce, zaznaczając „Czy jest to...”:

- ✓ gmina atrakcyjna do zamieszkania,
- ✓ gmina atrakcyjna do pracy,
- ✓ gmina przedsiębiorcza,
- ✓ gmina atrakcyjna do życia,
- ✓ gmina atrakcyjna do wypoczynku,
- ✓ gmina wyróżniająca się w regionie,
- ✓ gmina dobrze skomunikowana,
- ✓ gmina bezpieczna,
- ✓ gmina samowystarczalna,
- ✓ gmina, gdzie widzę moją przyszłość.

Gmina została oceniona jako dobre miejsce do zamieszkania (71,4% ocena wysoka i bardzo wysoka) oraz atrakcyjne do życia (60% ocena wysoka i bardzo wysoka). Również wysoko zostały ocenione parametry dotyczące atrakcyjności pod względem pracy i przedsiębiorczości. Gmina Nowe Skalmierzyce nie jest natomiast uznawana za atrakcyjne miejsce do wypoczynku.

Dodatkowo w ankiecie zapytano również mieszkańców, z czym chcieliby, aby ich gmina była utożsamiana w perspektywie kilku kolejnych lat. Zdecydowana większość, bo aż 60,6%, respondentów zdecydowała, iż gmina Nowe Skalmierzyce w roku 2030 utożsamiane powinny być z miejscem atrakcyjnym dla mieszkańców. Pozostałe wskazania wahają się od 12,2% - gmina stawiająca na ekologię do 2,2% (najniższa wartość) – gmina atrakcyjna dla turystów. Mieszkańcy oczekują więc, że w wyniku wdrożenia strategii, ich gmina będzie dobrym miejscem do życia dla nich samych, a nie z miejscem dla odwiedzających. Na poniższym wykresie zaprezentowano szczegółową strukturę odpowiedzi mieszkańców w tym zakresie.

Ryc. 6. Kierunki rozwoju Gminy według ankietowanych

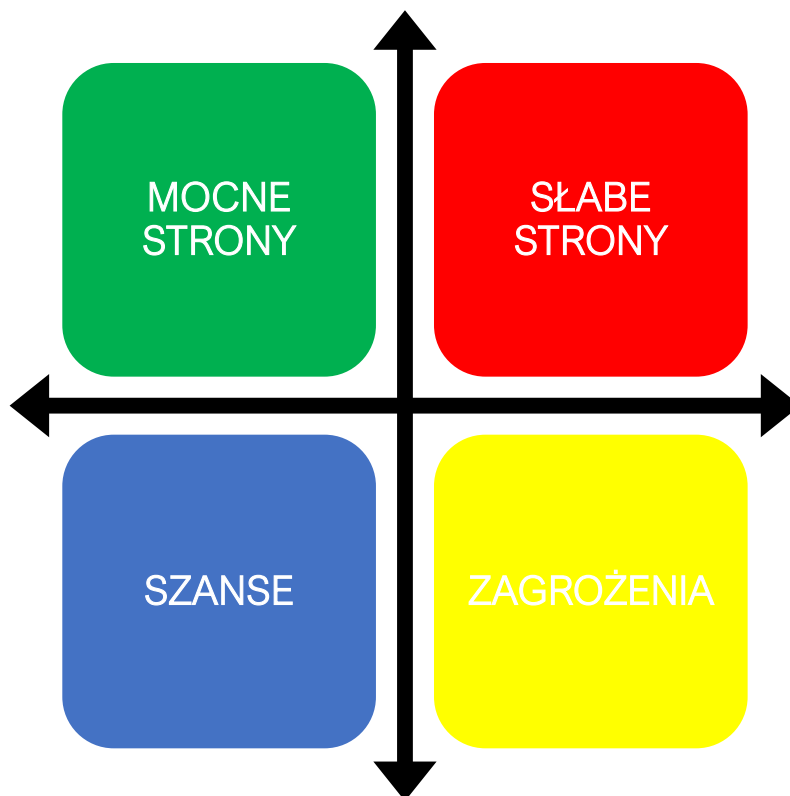
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest często stosowanym narzędziem diagnozy strategicznej w jednostkach administracji publicznej. To narzędzie pozwala na porównanie mocnych i słabych stron jednostki wynikających z jej wewnętrznego otoczenia oraz identyfikację szans i zagrożeń dla rozwoju, które płyną z otoczenia zewnętrznego. Ponadto dzięki analizie SWOT można również określić, jak te elementy wzajemnie na siebie oddziałują.

Analizę SWOT dla gminy Nowe Skalmierzyce opracowano bazując na:

- 1) Diagnozie sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce oraz zawartych w niej danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce oraz źródeł zewnętrznych,
- 2) Wynikach badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy oraz interesariuszy Strategii w dniach 20 czerwca 2024 – 4 lipca 2024 r.
- 3) materiale wypracowanym podczas warsztatu strategicznego z mieszkańcami, który odbył się w dniu 8 sierpnia 2024 roku.

Analizę SWOT dla Gminy Nowe Skalmierzyce przedstawia poniższe zestawienie.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>Strefa przestrzenna:</p> <ul style="list-style-type: none">• Korzystne położenie pomiędzy większymi ośrodkami miejskimi – Kaliszem a Ostrowem Wielkopolskim, przy jednoczesnym dobrym skomunikowaniu z nimi, zwłaszcza poprzez drogę krajową nr 25 oraz linię kolejową,• Dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna, umożliwiająca przemieszczanie się do większych ośrodków miejskich, w tym m.in. Kalisza oraz Ostrowa Wielkopolskiego,• Wysoki stopień zwodociągowania gminy (97,2%),• Dostęp do Internetu szerokopasmowego dla 98% punktów adresowych na terenie gminy,• Wzrost udziału odpadów segregowanych (z 14% w 2014 roku do 30% w 2023 roku), świadczący o wzroście świadomości ekologicznej mieszkańców,• Wyznaczanie potencjalnych terenów do rozwoju OZE. <p>Strefa gospodarcza:</p> <ul style="list-style-type: none">• Atrakcyjna oraz różnorodna infrastruktura kulturalno-rekreacyjna w gminie, wysokiej jakości obiekty sportowe m.in. Stadion Miejsko-Gminny w Nowych Skalmierzycach,• Stosunkowo niski poziom bezrobocia – 1,4%,• Duży udział podmiotów gospodarczych działających w zakresie sekcji handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów samochodowych włączając motocykle (377 przedsiębiorstw), które zapewniają znaczną liczbę miejsc pracy dla mieszkańców oraz generują dochody do budżetu gminy,• Funkcja rolnicza gminy, dająca możliwość rozwoju działalności rolniczej – 90,2% powierzchni gminy stanowią użytki rolne – gmina dysponuje glebami o wysokiej urodzajności (gleby klasy I-IV obejmują ponad 70% powierzchni arealu rolniczego),• Funkcjonowanie na terenie gminy instytucji otoczenia biznesu tj. Stowarzyszenie Rzemieślników i Przedsiębiorców „Skalmierzyce” oraz Instytut Promocji i Rozwoju Biznesu – Miast, Regionów Polski,	<p>Strefa przestrzenna:</p> <ul style="list-style-type: none">• Niewielki stopień pokrycia obszaru gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (7,25%) skutkujący realizacją polityki przestrzennej na podstawie decyzji o warunkach zabudowy oraz stwarzający zagrożenie dla ładu przestrzennego,• Niewystarczająco rozwinięta sieć drogowa, w tym braki w utwardzeniu nawierzchni, brak spójnego układu ścieżek rowerowych, chodników i oświetlenia, co wpływa na bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców w zakresie komunikacji,• Małe zróżnicowanie użytkowania terenu – niski stopień zalesienia gminy (3,3%),• Niski poziom skanalizowania gminy (59%), stwarzający ryzyko wystąpienie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb,• Brak sieci gazowej w większej części gminy, wpływający na duży udział nieefektywnych źródeł ciepła na terenie gminy,• Brak funkcjonującego na terenie gminy Punktu Selektynego Zbierania Odpadów Komunalnych, ryzyko powstawania „dzikich wysypisk” i nielegalnego spalania odpadów w gospodarstwach domowych,• Niedostatecznie uregulowana polityka przestrzenna gminy (niewielki udział objęcia terenu gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego),• Zły stan zabytków wpisanych dla rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków, pogarszający estetykę przestrzeni gminnej,• Transport zbiorowy nie spełniający potrzeb mieszkańców, spowodowane jest to m.in. zbyt małą liczbą tras. <p>Strefa gospodarcza:</p> <ul style="list-style-type: none">• Niewystarczająca liczba terenów inwestycyjnych wraz z uzbrojeniem, spowalniająca rozwój gospodarczy gminy• Brak wykwalifikowanej kadry pracowniczej odpowiadającej na potrzeby lokalnego rynku pracy,• Rozdrobniona struktura własnościowa gospodarstw rolnych, wpływająca na ich potencjał ekonomiczny.

wspierające m.in. rozwój gospodarczy lokalnych firm,

- Istniejące szlaki turystyczne, tworzące bazę do rozwoju turystycznego gminy, w tym m.in. przebieg przez gminę Kaliskiej Drogi św. Jakuba oraz szlaku zielonego im. Powstańców Wielkopolskich,
- Bogactwo zabytków i dziedzictwa lokalnego, m.in. Dworzec w Nowych Skalmierzycach, granica, będąca dawnym przejściem granicznym czy Dom Katolicki w Skalmierzycach.

Strefa społeczna:

- Dodatnie saldo migracji przyczyniające się do rozwoju mieszkalnictwa w gminie, w szczególności w miejscowościach Śliwniki, Mączniki oraz Nowe Skalmierzyce,
- Prowadzenie aktywnej polityki mieszkaniowej na terenie gminy – 263 mieszkania komunalne i 27 mieszkania socjalne,
- Aktywna i wielowymiarowa polityka senioralna w gminie prowadzona w oparciu o ofertę Klubu „Senior+”,
- Prowadzenie wsparcia dla uczniów szczególnie zdolnych, w formie stypendiów – w roku szkolnym 2022/2023 119 uczniów objętych było systemem stypendialnym,
- Aktywna działalność w obszarze kultury, rekreacji i sportu Centrum Kultury oraz Biblioteki Publicznej Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce, Klubu „Senior+” i świetlic wiejskich – zapewnienie oferty dla mieszkańców ze wszystkich grup społecznych,
- Aktywna działalność organizacji pozarządowych, m.in. klubów sportowych, kół gospodyń wiejskich oraz szczepli ZHP,
- Szeroka sieć OSP na terenie gminy: duża liczba dobrze zorganizowanych, wyposażonych i licznych jednostek, będących lokalną kuźnią aktywności i społecznej odpowiedzialności,
- Aktywna działalność Izby Pamięci Ziemi Skalmierzyckiej, promującej historię i tradycję Ziemi Skalmierzyckiej.

Strefa społeczna:

- Niski poziom integracji społecznej, a także zaangażowania w życie społeczne,
- Niewystarczająca oferta opieki zdrowotnej, w szczególności trudny dostęp do usług specjalistycznych,
- Niedostosowanie przestrzeni oraz budynków publicznych do wymagań z zakresu dostępności w wymiarze architektonicznym oraz informacyjnym,
- Ograniczona i niewystarczająca liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (80 miejsc), uniemożliwiająca szybki powrót rodziców na rynek pracy,
- Niekorzystna sytuacja demograficzna – malejący przyrost naturalny, rosnące senioralne obciążenie demograficzne oraz spadający odsetek osób w wieku kreatywnym,
- Niezadawalający poziom infrastruktury komputerowej w szkołach, uniemożliwiający rozwój kompetencji informatycznych uczniów,
- Niewystarczający poziom promocji wydarzeń gminnych wśród poszczególnych grup wiekowych, utrudniający dostęp do informacji w szczególności dla osób starszych.

SZANSE

- Przynależność gminy do Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej i możliwość korzystania z puli środków wyodrębnionej w programie regionalnym FEW 2021-2027 dla AKO,

ZAGROŻENIA

- Planowana budowa obwodnicy miasta Kalisza, w koncepcji przebiegającej przez gminę Nowe Skalmierzyce, a w konsekwencji powodującej zanieczyszczenia środowiska, zwiększającej poziom hałasu oraz

- Korzystne położenie na terenie Łódzkiej Strefy Ekonomicznej sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości na terenie gminy,
- Pogłębiająca się współpraca w ramach LGD „Okno Południowej Wielkopolski” oraz stowarzyszeń międzygminnych (rozwój gospodarczy, aktywizacja mieszkańców, promocja gminy),
- Przynależność do Klastra Energii Gmin Nowe Skalmierzyce i Ostrów Wielkopolski, umożliwiająca pozyskanie dofinansowań na indywidualne panele fotowoltaiczne dla mieszkańców oraz magazynów energii na potrzeby gminy,
- Zmieniające się przepisy prawne w zakresie planowania przestrzennego – przygotowanie Planu Ogólnego sprzyjające uregulowaniu polityki przestrzennej gminy,
- Zwiększająca się świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska, OZE, transformacji energetycznej i postępujących zmian klimatu.

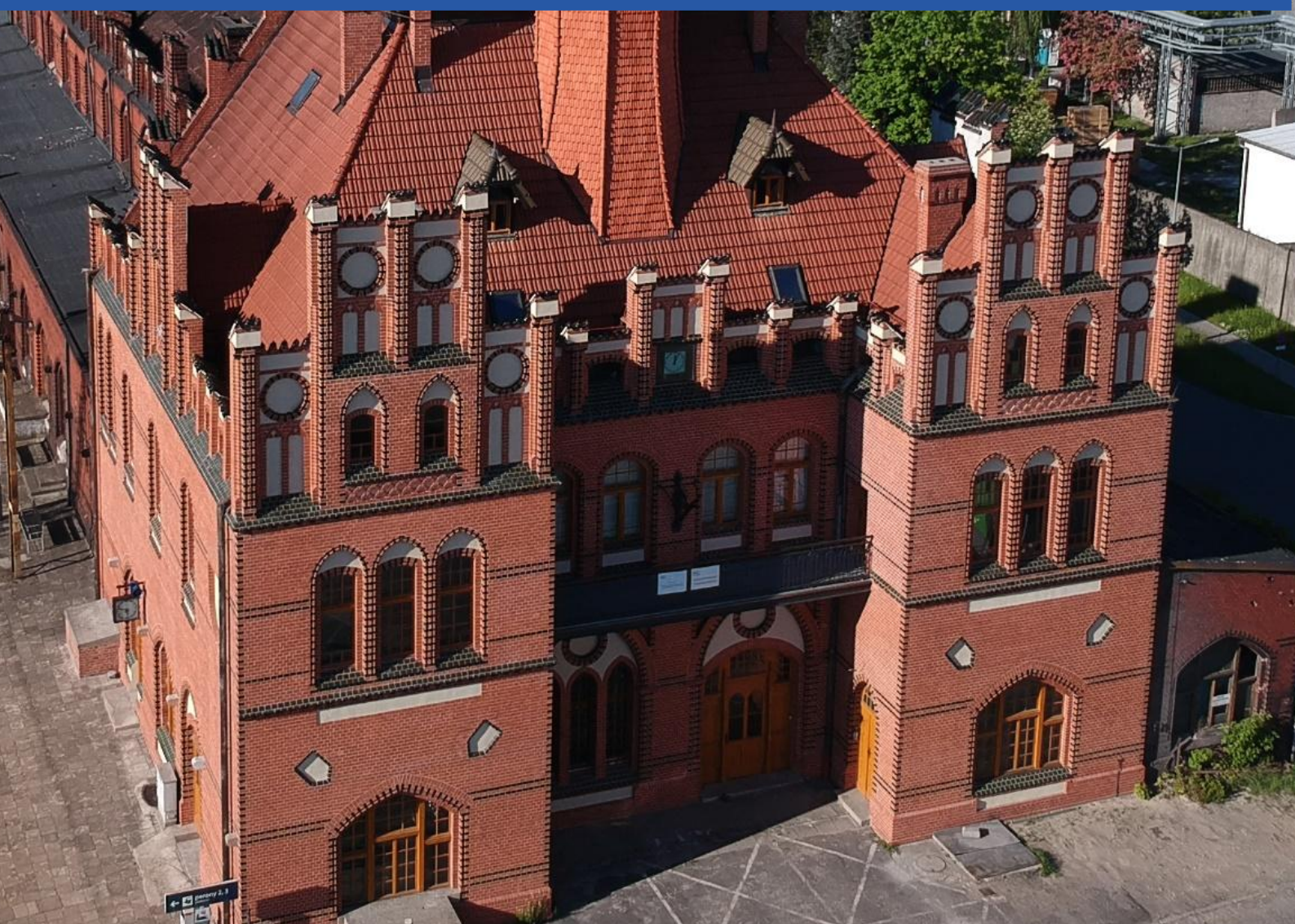
przyczyniającej się do rozdrobnienia gruntów oraz zmiany układu komunikacyjnego w gminie,

- Rosnąca konkurencja wśród gmin w zakresie pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych,
- Zagrożenia związane z kryzysami międzynarodowymi i globalnymi, które mają bezpośredni wpływ na sytuację gospodarczą kraju i regionu,
- Postępujący proces starzenia się społeczeństwa, mogący przełożyć się na brak zastępowalności pokoleń na rynku pracy,
- Rosnąca przewaga dużych ośrodków miejskich w zakresie jakości życia, dostępności usług, wysokości wynagrodzeń itp.

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY NOWE SKALMIERZYCE

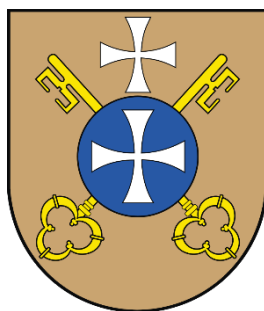

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2025-2035 jest kompleksowym dokumentem, podczas opracowywania którego dokładnie przeanalizowano aktualną sytuację Gminy. Badanie uwzględniło zarówno mocne strony, które stanowią fundament do wykorzystania w działaniach rozwojowych, jak i obszary problemowe, wymagające specjalnej uwagi i wypracowania rozwiązań.

Podczas warsztatów strategicznych, wraz z zaangażowanymi interesariuszami, wypracowano misję, czyli główne cele i wartości, które stanowią przewodnik do określenia celów strategicznych Gminy Nowe Skalmierzyce na przyszłość. Wizja gminy, czyli sprecyzowany obraz przyszłości, była kluczowym elementem, pomagającym w definiowaniu kierunku, w którym Gmina powinna zmierzać, aby zrealizować swoje aspiracje i spełnić oczekiwania społeczności lokalnej. Cały proces strategiczny miał na celu ustalenie ram rozwoju Gminy Nowe Skalmierzyce na kolejne lata, gwarantując rozsądne działania i harmonijne wysiłki w dążeniu do zamierzonych celów.

Misja jest to element strategii, który ukazuje najważniejsze kierunki rozwoju gminy. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie: "Co jest naszym priorytetem?".

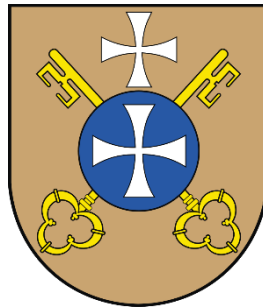
Uwzględniając przyjęte założenia, misja Gminy Nowe Skalmierzyce brzmi następująco:

**Gmina i Miasto Nowe Skalmierzyce miejscem dobrym
do życia dzięki zrównoważonemu wykorzystywaniu
swojego potencjału.**

W procesie powstawania dokumentu istotne jest również stworzenie wizji, czyli obrazu gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Wizja ukazuje gminę Nowe Skalmierzyce w perspektywie strategicznej, zmienionej poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez władze celów.

Wizja gminy:

- ✓ obrazuje stan docelowy gminy w 2035 roku,
- ✓ ukazuje aspiracje władz i mieszkańców gminy,
- ✓ jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

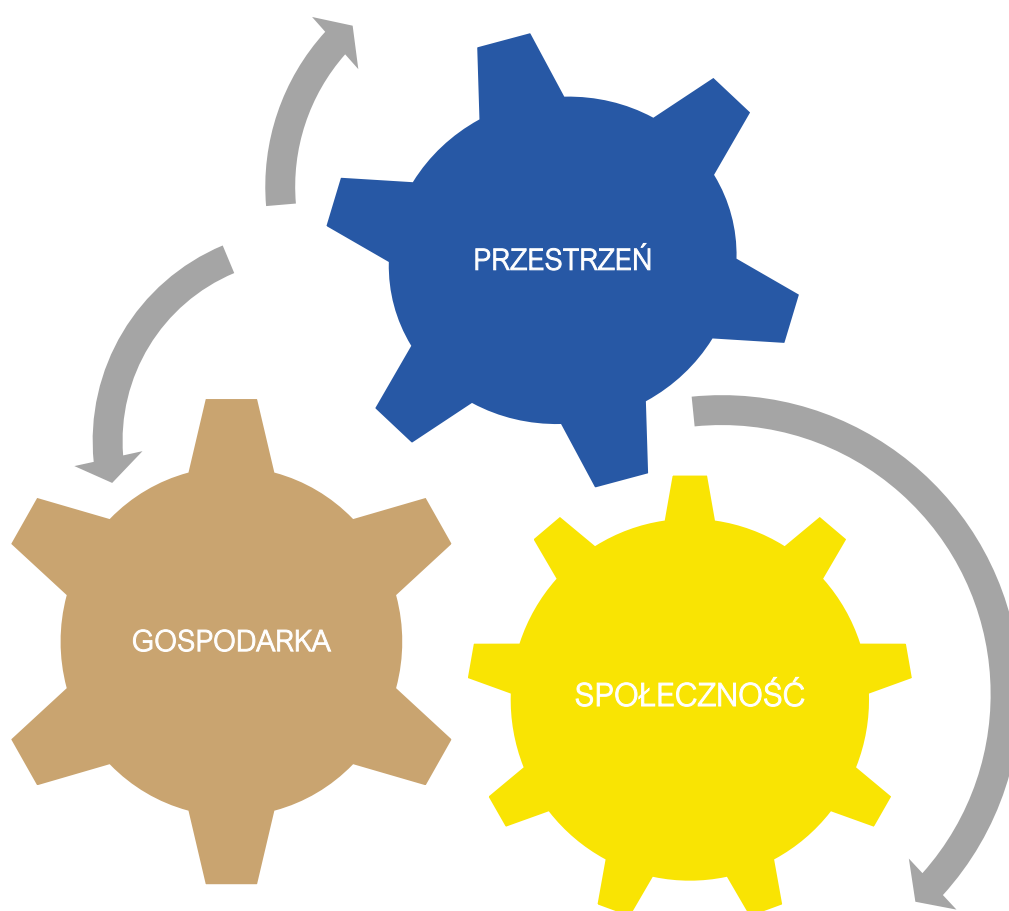
Wizja gminy Nowe Skalmierzyce brzmi następująco:

Gmina i Miasto Nowe Skalmierzyce w 2035 roku jest atrakcyjnym miejscem do życia, zapewniającym warunki do rozwoju zawodowego oraz osobistego dla swoich mieszkańców. Gmina i Miasto Nowe Skalmierzyce 2035 to gmina ekologiczna i bezpieczna dzięki wysokiej jakości, nowoczesnej infrastrukturze.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie analizy aktualnej sytuacji gminy Nowe Skalmierzyce, jej aspektów ekonomicznych, społecznych oraz przestrzennych, a także uwzględniając czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, określono trzy główne cele strategiczne, które mają być osiągnięte w zgodzie z wizją rozwoju. W celu realizacji założeń strategicznych ustalono również cele szczegółowe, nazywane celami operacyjnymi, które zawierają kierunki działań, w jakich gmina powinna się rozwijać.

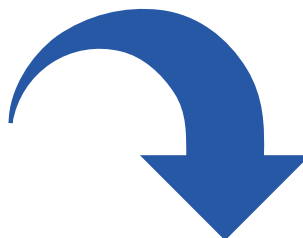
Wyznaczone dla gminy Nowe Skalmierzyce cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej, które są od siebie zależne i wzajemnie się przenikają.

W poniższej tabeli zaprezentowano cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im celami operacyjnymi. Realizacja założonych celów będzie kluczowym elementem dla osiągnięcia zakładanych rezultatów rozwoju gminy Nowe Skalmierzyce. Do każdego z celów operacyjnych przyporządkowano również kierunki działań, które wpłyną na możliwość osiągnięcia określonych celów, a także zaproponowano wskaźniki, których analiza pozwoli na monitorowanie stopnia spełnienia zaplanowanych założeń.

PRZESTRZEŃ		GOSPODARKA		SPOŁECZNOŚĆ	
CELE STRATEGICZNE:					
Funkcjonalna przestrzeń, rozwinięta infrastruktura i czyste środowisko gminy Nowe Skalmierzyce		Gmina Nowe Skalmierzyce miejscem rozpoznawalnym i aktywnym gospodarczo		Aktywne i zintegrowane społeczeństwo w gminie Nowe Skalmierzyce	
CELE OPERACYJNE:					
1.1.	Uporządkowanie kwestii zagospodarowania przestrzennego w gminie	2.1.	Aktywizacja gospodarcza i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości	3.1.	Rozwój usług społecznych i zdrowotnych
1.2.	Rozwój infrastruktury technicznej	2.2.	Zrównoważone i innowacyjne rolnictwo	3.2.	Wysoka jakość systemu oświaty i opieki nad dziećmi
1.3.	Ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko i jego ochrona oraz adaptacja gminy Nowe Skalmierzyce do zmian klimatu			3.3.	Bogata oferta kulturalno-sportowa oraz rozwój społeczeństwa obywatelskiego

Wyznaczone dla gminy Nowe Skalmierzyce cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej, które są od siebie zależne i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego. Podstawę realizacji zadań w sferze gospodarczej będą stanowiły działania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej i poprawy stanu środowiska przyrodniczego.

PRZESTRZEŃ

CEL STRATEGICZNY 1: FUNKCJONALNA PRZESTRZEŃ, ROZWIŃIĘTA INFRASTRUKTURA I CZYSTE ŚRODOWISKO GMINY NOWE SKALMIERZYCE

Podstawą do zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców jest stworzenie atrakcyjnej przestrzeni do życia, pracy i wypoczynku. Niezbędnym elementem zrównoważonego rozwoju jest ład przestrzenny, uwzględniający w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Zakłada się więc stworzenie atrakcyjnej przestrzeni do życia, pracy i wypoczynku poprzez racjonalne gospodarowanie przestrzenią i ochronę ładu przestrzennego.

Istotnym czynnikiem dla rozwoju gminy jest również wysoka jakość dróg i towarzyszącej infrastruktury, która ma wpływ na bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców. Istotne jest, aby infrastruktura komunikacyjna była dobrze rozwinięta, spójna i zaprojektowana z uwzględnieniem wszystkich użytkowników ruchu - zarówno kierowców, pieszych, jak i rowerzystów. Dobry stan techniczny infrastruktury drogowej i okołodrogowej przyczyni się do zwiększenia mobilności mieszkańców. Niezwykle istotnym aspektem zrównoważonego rozwoju przestrzennego jest rozwinięta sieć wysokiej jakości infrastruktury technicznej, która wpływa na rozwój gospodarczy, sytuację społeczną oraz jakość środowiska naturalnego. Jej projektowanie powinno uwzględniać nie tylko potrzeby mieszkańców, ale również wymagania środowiskowe.

Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu stanowią kluczowe elementy tego obszaru strategicznego. W celu poprawy jakości powietrza, wody i gleb, gmina prowadzi politykę ochrony środowiska, obejmującą m.in. termomodernizację budynków użyteczności publicznej, a także rozwój sieci gazowej. Rozwój odnawialnych źródeł energii również jest priorytetem z uwagi na postępującą i niezbędną transformację energetyczną w obliczu zmian klimatycznych. W związku z suszą oraz występowaniem terenów zagrożonych powodzią występującymi na terenie gminy Nowe Skalmierzyce, jak i większości regionu konieczne będą działania w zakresie poprawy stosunków wodnych, w tym działania w zakresie retencji wód minimalizujące deficyt wód. Co więcej, konieczne będzie również podjęcie działań związanych z modernizacją infrastruktury melioracji szczegółowej, a także zadań związanych ze zwiększaniem powierzchni czynnych biologicznie wpływających na poziom bioróżnorodności. Istotnym czynnikiem będzie również prawidłowa reakcja na występujące kryzysy środowiskowe, w związku z tym konieczne będzie doposażenie jednostek OSP. Jednak sukces tych działań zależy także od zmiany nawyków mieszkańców, dlatego istotne są działania edukacyjne, mające na celu zwiększenie świadomości ekologicznej, w tym rozwoju wiedzy dotyczącej prawidłowej segregacji. Jednym z planowanych działań będzie dalszy rozwój systemu odbioru, a w szczególności budowa na terenie gminy Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych.

Cele operacyjne w ramach powyższego celu strategicznego stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli wraz z oczekiwanyymi rezultatami ich przeprowadzenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomi ich osiągnięcia.

CEL STRATEGICZNY I: FUNKCJONALNA PRZESTRZEŃ, ROZWIĘTA INFRASTRUKTURA I CZYSTE ŚRODOWISKO GMINY NOWE SKALMIERZYCE

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>1.1 Uporządkowanie kwestii zagospodarowania przestrzennego w gminie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Przyjęcie Planu Ogólnego stanowiącego podstawę pod zagospodarowanie przestrzeni gminy z poszanowaniem ładu przestrzennego i zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju, • Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem zabudowy mieszkaniowej, • Wyznaczenie terenów pod rozwój OZE, • Prowadzenie działań konserwatorskich i restauratorskich na zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków, w szczególności dworca zabytkowego w Nowych Skalmierzycach, w zakresie podniesienia bezpieczeństwa i komfortu podróżnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Efektywne zagospodarowanie przestrzeni, zrównoważony rozwój oraz poprawa jakości życia mieszkańców, • Ukształtowana i spójna polityka przestrzenna gminy Nowe Skalmierzyce, • Rozwój zabudowy mieszkaniowej na terenie gminy, • Rozwój odnawialnych źródeł energii, • Wzrost jakości i estetyki przestrzeni publicznej, • Poprawa stanu gminnych zabytków. 	<ul style="list-style-type: none"> • Obowiązujący Plan Ogólny (tak/nie), • Powierzchnia gminy objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (%), • Powierzchnia terenów przeznaczona pod zabudowę mieszkaniową (ha), • Powierzchnia terenów przeznaczonych pod budowę infrastruktury OZE (ha), • Liczba zrealizowanych przedsięwzięć konserwatorskich/restauratorskich na zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków (szt.).
<p>1.2. Rozwój infrastruktury technicznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa oraz modernizacja gminnej infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą, • Współpraca z zarządcami dróg wyższego rzędu w celu uzgodnienia planowanego przebiegu obwodnicy Kalisza, • Stworzenie spójnej sieci ścieżek rowerowych wraz z parkingiem Bike&Ride, łączących poszczególne miejscowości, tym samym zapewniając alternatywną opcję transportu m.in. do miejsca pracy, • Współpraca z Zarządem Dróg Wojewódzkich i Zarządem Dróg Powiatowych w zakresie budowy i modernizacji drogi wojewódzkiej oraz dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy, • Rozwój transportu zbiorowego poprzez uruchomienie nowych tras w ramach organizowanego transportu zbiorowego oraz utworzenie nowych przystanków komunikacji publicznej, • Zakup nowoczesnych, niskoemisyjnych pojazdów autobusowych, • Organizowanie bezpiecznych i dostępnych miejsc parkingowych przy kluczowych destynacjach, • Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty sieci wodociągowej wraz ze stacjami uzdatniania wody, • Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej, 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowana sieć drogowa na terenie gminy, • Poprawa bezpieczeństwa drogowego i komfortu przemieszczania się wewnątrz gminy, dzięki wysokiej jakości infrastruktury drogowej i około drogowej, • Poprawa dostępności komunikacyjnej gminy, • Rozwój alternatywnych środków transportu i wzrost mobilności mieszkańców, • Poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego, • Zapewnienie dostępu do bezawaryjnej i wysokiej jakości sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej wszystkim mieszkańcom gminy, 	<ul style="list-style-type: none"> • Długość zmodernizowanych/wybudowanych dróg gminnych (km), • Długość wybudowanych ścieżek rowerowych (km), • Liczba utworzonych parkingów Bike&Ride (szt.), • Liczba nowych tras transportu zbiorowego w dni robocze i weekendy (szt.), • Liczba nowych przystanków komunikacji publicznej (szt.), • Liczba pojazdów autobusowych (szt.), • Liczba nowych miejsc parkingowych (szt.), • Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej (km), • Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej (km), • Liczba nowo wybudowanych/zmodernizowanych stacji uzdatniania wody (szt.),

<p>1.3. Ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko i jego ochrona oraz adaptacja gminy Nowe Skalmierzyce do zmian klimatu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Efektywna gospodarka odpadami m.in. poprzez budowę gminnego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, • Rozwój odnawialnych źródeł energii i wykorzystanie OZE w budynkach użyteczności publicznej, • Podniesienie poziomu jakości powietrza poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej, w szczególności budynku sali sesyjnej, • Wsparcie mieszkańców (m.in. organizacyjne i finansowe) w termomodernizacji obiektów mieszkalnych oraz wymianie źródeł ciepła na mniej emisyjne, • Zastosowanie energooszczędnych opraw oświetleniowych w oświetleniu ulicznym oraz oświetleniu miejsc użyteczności publicznej, • Zwiększenie dostępu oraz modernizacja sieci gazowej, • Poprawa efektywności działania i potencjału służb ratowniczych poprzez modernizację i doposażenie strażnic OSP, w celu zwiększenia bezpieczeństwa m.in. w zakresie reagowania na skutki anomalii pogodowych, klęsk żywiołowych i wypadków, • Kształtowanie świadomości i postaw ekologicznych społeczeństwa, m.in. poprzez działania edukacyjne o zróżnicowanej tematyce oraz trwałymi działaniami edukacyjnymi w przestrzeni publicznej, • Rozwój działań adaptacyjnych do zmian klimatu, m.in. poprzez rozwój błękitnej i zielonej infrastruktury, • Podjęcie działań mających na celu zatrzymanie wód opadowych na terenie Gminy, • Poprawa gospodarki wodnej prowadzonej na terenie Gminy poprzez działania melioracyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uporządkowanie i zwiększenie efektywności gospodarki odpadami, zniwelowanie tzw. dzikich składowisk odpadów, • Wysoka efektywność energetyczna i podniesienie poziomu samowystarczalności energetycznej gminy dzięki pozyskiwaniu energii z odnawialnych źródeł oraz zmniejszenie kosztów zużycia energii, • Ograniczenie zanieczyszczeń powietrza spowodowanych przez tzw. niską emisję (zwłaszcza w sezonie jesienno-zimowym) pochodzącą z sektora komunalno-bytowego oraz transportu, • Przeciwdziałanie występowaniu zjawisk ekstremalnych i adaptacja do zmian klimatu, • Wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców, • Zwiększenie powierzchni zielonej i niebieskiej infrastruktury, a także poziomu gospodarowania wód opadowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba frakcji odpadów przyjmowanych na PSZOK (szt.), • Budynki użyteczności publicznej wykorzystujące energię z OZE (%), • Udział energooszczędnych opraw oświetleniowych w oprawach ogółem (%), • Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji (szt.), • Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci gazowej (km), • Środki przekazane na doposażenie i modernizację jednostek OSP (zł), • Liczba przeprowadzonych akcji z zakresu edukacji ekologicznej (szt.), • Liczba wdrożonych rozwiązań z zakresu zielonej i niebieskiej infrastruktury (szt.), • Liczba wybudowanych zbiorników retencyjnych (szt.), • Ilość zebranej wody opadowej na terenie gminy (m³).
--	--	---	---

GOSPODARKA

CEL STRATEGICZNY 2: GMINA NOWE SKALMIERZYCE MIEJSCEM ROZPOZNAWALNYM I AKTYWNYM GOSPODARCZO

Rozwój gospodarczy gminy Nowe Skalmierzyce powinien opierać się w szczególności na jej endogenicznych potencjałach – wysokiej jakości gruntach rolnych oraz aktywności gospodarczej mieszkańców. Aby zrealizować wyznaczony cel strategiczny, zaplanowano działania przyporządkowane do dwóch celów operacyjnych, które zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Pierwszy cel operacyjny związany jest z poprawą warunków do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie gminy Nowe Skalmierzyce oraz podniesieniem jej atrakcyjności inwestycyjnej. Planowane jest wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych oraz ich kompleksowe uzbrojenie. Kluczowym działaniem będzie promowanie gminy Nowe Skalmierzyce jako atrakcyjnego miejsca do rozwoju przedsiębiorstw, poprzez prowadzenie działań promocyjnych wykorzystując media społecznościowe. Działanie to ma na celu przyciągnięcie w przyszłości potencjalnych inwestorów na obszar gminy, którzy przyczyniliby się do jej rozwoju gospodarczego, poprzez m.in. utworzenie nowych miejsc pracy. Istotnym jest również utworzenie systemu preferencyjnych warunków dla przedsiębiorców, którzy zdecydują się na zarejestrowanie firmy na obszarze gminy. W celu rozwoju kwalifikacji zawodowych mieszkańców proponuje się organizowanie m.in. wizyt studyjnych oraz wsparcie dla mieszkańców chcących założyć własną działalność gospodarczą. Co więcej planuje się nawiązanie współpracy z władzami powiatu ostrowskiego w ramach edukacji zawodowej, w zakresie dostosowania oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Drugi cel operacyjny dotyczy rozwoju zrównoważonego i innowacyjnego rolnictwa na terenie gminy Nowe Skalmierzyce. Rolnictwo pełni istotną funkcję w gminie i jest ważnym źródłem dochodów części mieszkańców. Zaplanowane zostały działania mające na celu wzmocnienie sektora rolniczego i przemysłu rolno-spożywczego. W kontekście ochrony środowiska i rosnącego zainteresowania żywnością ekologiczną, wsparciem objęte zostanie wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie oraz zachęcanie do przejścia na ekologiczne metody upraw. Oczekiwany rezultatem tych działań będzie zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska pochodzącego z działalności rolniczej oraz wzmocnienie pozycji gminy jako producenta rolniczego na rynku regionalnym.

Szczegółowy opis celów operacyjnych, kierunków działań oraz rezultatów i wskaźników ich osiągnięcia, znajduje się w tabeli na kolejnych stronach.

CEL STRATEGICZNY II: GMINA NOWE SKALMIERZYCE MIEJSCEM ROZPOZNAWALNYM I AKTYWNYM GOSPODARCZOA

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>2.1. Aktywizacja gospodarcza i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inicjowanie nowych sfer działalności gospodarczej oraz przygotowanie infrastruktury technicznej i sieciowej w obszarach proinwestycyjnych, • Podjęcie działań mających na celu wzrost kwalifikacji mieszkańców m.in. poprzez organizację wyjazdów studyjnych, • Rozwój oferty gospodarczej zachęcającej do zlokalizowania się na terenie gminy nowych przedsiębiorstw i inwestycji, • Zachęcanie mieszkańców do rozpoczęcia i prowadzenia działalności gospodarczej, • Zwiększenie promocji gminy jako miejsca atrakcyjnego gospodarczo, w tym poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii oraz mediów społecznościowych, • Współpraca z władzami powiatu ostrowskiego w ramach edukacji zawodowej, dostosowanej do potrzeb regionu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru gminy oraz przyciągnięcie nowych przedsiębiorców, • Wzrost gospodarczy w wyniku zwiększającej się liczby przedsiębiorstw działających w różnych branżach, zapewniających atrakcyjne zatrudnienie, • Wzmocnienie pozycji mieszkańców gminy na rynku pracy, • Podniesienie atrakcyjności gminy jako miejsca, gdzie można uzyskać pożądane zatrudnienie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia terenów inwestycyjnych (ha), • Liczba inwestycji mających na celu uzbrojenie terenów (szt.), • Liczba przeprowadzonych działań w celu wzrostu kwalifikacji mieszkańców (szt.), • Liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie gminy (szt.), • Liczba podjętych działań promocyjnych (szt.), • Liczba osób biorących udział w wizytach studyjnych (os.).
<p>2.2. Zrównoważone i innowacyjne rolnictwo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja programów w zakresie odbioru odpadów powstałych w rolnictwie, w tym folii, opakowań po nawozach czy środkach ochrony roślin, • Utworzenie punktu konsultacyjnego, którego zadaniem będzie wspieranie rozwoju innowacyjnego rolnictwa na terenie gminy, • Prowadzenie szkoleń dla rolników w zakresie nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie pozycji konkurencyjnej lokalnego rolnictwa, • Produkcja wysokiej jakości ekologicznej żywności, ograniczenie strat i marnowania żywności, • Zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska ze źródeł rolniczych dzięki nowoczesnemu rolnictwu i uprawom ekologicznym, • Zwiększenie wykorzystania potencjału surowcowego i przetwórczego oraz opłacalności produkcji rolniczej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zrealizowanych programów w zakresie gospodarowania odpadami powstałymi w rolnictwie (szt.), • Liczba przeprowadzonych szkoleń, spotkań, warsztatów dla rolników (szt.), • Liczba uczestników szkoleń (szt.).

SPOŁECZNOŚĆ

CEL STRATEGICZNY 3: AKTYWNE I ZINTEGROWANE SPOŁECZEŃSTWO W GMINIE NOWE SKALMIERZYCE

Cel strategiczny w obszarze społecznym zakłada, iż gmina Nowe Skalmierzyce będzie dobrym miejscem do życia dla wszystkich mieszkańców, które charakteryzuje się rozwiniętą ofertą usług społecznych i zdrowotnych oraz sprzyja integracji lokalnej społeczności.

Pierwszy cel operacyjny stanowi odpowiedź na postępujące przemiany demograficzne związane ze starzeniem się lokalnego społeczeństwa. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym sukcesywnie wzrasta, dlatego przewiduje się wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze oraz zdrowotne. W tym celu zaproponowane zostały takie działania jak: tworzenie warunków do rozwoju podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, szkolenia dla pracowników zatrudnianych przez gminę współpracującymi z osobami ze szczególnymi potrzebami, rozwój usług opiekuńczych wspierających osoby starsze, w tym świadczonych w miejscu zamieszkania oraz uruchomienie gminnego programu profilaktycznego, w szczególności w zakresie zdrowia psychicznego.

Drugi cel operacyjny zakłada wzmocnienie świadczonych na terenie gminy usług opieki nad dziećmi do lat 3 oraz usług edukacyjnych, które stanowią podstawę do zapewnienia wysokiej jakości życia na terenie badanej jednostki, stawiając na równy dostęp do wysokiej jakości oferty edukacyjnej dla wszystkich uczniów bez względu na miejsce zamieszkania czy sytuację finansową.

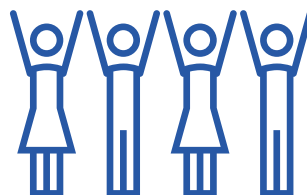
Realizacja trzeciego celu operacyjnego zakłada wzrost integracji i aktywizacji mieszkańców gminy Nowe Skalmierzyce. Wyznaczone działania mają przyczynić się do kształtowania pożądanego postaw i zachowań międzyludzkich, tożsamości lokalnej, a także integracji wszystkich uczestników gminnego życia społecznego. Kapitał społeczny to przede wszystkim więzi międzyludzkie, stopień zaufania między mieszkańcami, a także umiejętność i chęć współdziałania. Wpływa to na jakość rządzenia w gminie, zwiększa poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym. Istotnym jest, aby pobudzać aktywność mieszkańców, m.in. poprzez rozwój infrastruktury kulturalno-sportowej.

Szczegółowy opis celów operacyjnych, kierunków działań oraz rezultatów i wskaźników ich osiągnięcia, znajduje się w tabeli na kolejnych stronach.

CEL STRATEGICZNY III: AKTYWNE I ZINTEGROWANE SPOŁECZEŃSTWO W GMINIE NOWE SKALMIERZYCE

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>3.1. Rozwój usług społecznych i zdrowotnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie warunków do rozwoju podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, • Wsparcie rozwoju kompetencji pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej m.in. poprzez kursy, szkolenia, • Uruchomienie gminnego programu profilaktycznego m.in. w zakresie zdrowia psychicznego, • Rozwój usług opiekuńczych wspierających osoby starsze, w tym świadczonych na miejscu zamieszkania. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie kompleksowej opieki i wsparcia osobom starszym i niesamodzielnym, • Zwiększanie dostępu do usług medycznych, profilaktyki zdrowotnej i rozwój świadomości w zakresie dbania o zdrowie oraz zapewnienie równego dostępu do tych usług , • Umożliwienie wczesnego wykrywania chorób, dzięki realizacji programów profilaktycznych i podnoszeniu świadomości mieszkańców na temat zdrowego trybu życia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych (szt.), • Odsetek osób korzystających z gminnego programu profilaktycznego (%), • Liczba przeprowadzonych szkoleń dla pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (szt.).
<p>3.2. Wysoka jakość sytemu oświaty i opieki nad dziećmi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie aktywności zawodowej rodziców poprzez zapewnienie opieki dla najmłodszych mieszkańców poprzez utworzenie nowej placówki opieki nad dziećmi do lat 3, • Modernizacja pracowni i obiektów sportowych, zapewnienie technologii multimedialnych oraz infrastruktury podstawowej na wysokim poziomie w placówkach oświatowych, • Udoskonalenie systemu wsparcia dla uczniów szczególnie uzdolnionych poprzez wzrost efektywności gminnego systemu stypendialnego, • Opracowanie oraz wdrożenie programów wsparcia dla uczniów wymagających dodatkowej pomocy w nauce, • Wsparcie kompetencji nauczycieli m.in. poprzez kursy, szkolenia, • Rozwój edukacji w zakresie ekologii oraz ochrony środowiska od najmłodszych lat, • Wsparcie aktywności fizycznej dzieci i młodzieży i ich wiedzy na temat zdrowego trybu życia, • Zapewnienie szerokiej oferty bezpłatnych, dodatkowych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie rozwoju dzieci oraz powrotu rodziców na rynek pracy poprzez zapewnienie opieki żłobkowej, • Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia oraz kondycji fizycznej dzieci i młodzieży dzięki rozwojowi bazy oświatowej i sportowej, • Umożliwienie dalszego rozwoju uczniów szczególnie uzdolnionych, • Poprawa wyników naukowych uczniów wymagających dodatkowej pomocy w nauce, • Zapewnienie nauczycielom i pedagogom nowych narzędzi do wychowania, nauczania oraz podnoszenie ich kompetencji, • Rozwój świadomości w zakresie ochrony środowiska i ekologii od najmłodszych lat, • Rozwój pasji i zainteresowań dzieci i młodzieży poprzez zajęcia pozalekcyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stopień upowszechnienia opieki żłobkowej (%), • Liczba przeprowadzonych modernizacji placówek związanych z oświatą i wychowaniem (szt.), • Liczba podjętych działań w zakresie wsparcia dla uczniów wymagających wsparcia (szt.), • Liczba uczniów otrzymujących stypendia (os.), • Liczba przeprowadzonych szkoleń i kursów dla nauczycieli (szt.), • Liczba zajęć edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska i ekologii (szt.), • Liczba przeprowadzonych działań w zakresie zdrowego trybu życia (szt.), • Liczba zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży (szt.).

<p>3.3. Bogata oferta kulturalno-sportowa oraz rozwój społeczeństwa obywatelskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie działalności świetlic wiejskich stanowiących centrum aktywności mieszkańców sołectw, w tym przede wszystkim modernizacja istniejących świetlic wiejskich oraz budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Mączniki, • Systematyczna rozbudowa infrastruktury sportowej, w tym m.in. budowa hali sportowej i boiska trawiastego w Nowych Skalmierzycach, • Organizacja przez Dom Kultury zróżnicowanych wydarzeń kulturalnych, dostosowanych do potrzeb wszystkich grup mieszkańców, • Aktywizacja młodzieży, zainteresowanie jej sprawami lokalnej społeczności, w tym m.in. poprzez utworzenie miejsca spotkań dla młodzieży, • Dalszy rozwój oferty czasu wolnego skierowanej dla seniorów, w tym m.in. rozszerzenie oferty Klubu „Senior+” w Skalmierzycach, • Pobudzenie aktywności społecznej oraz rozwój działalności organizacji pozarządowych, m.in. poprzez zlecenie zadań własnych gminy stowarzyszeniom w formie konkursu ofert, co wpłynie na wzrost konkurencji i zwiększenie kreatywności mieszkańców, • Szeroka współpraca pomiędzy samorządem gminnym a organizacjami pozarządowymi, w tym poprzez utworzenie zaplecza lokalowego dla ZHP. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bardziej zróżnicowana, lepiej dostosowana do potrzeb mieszkańców oferta kulturalna i sportowa, • Wzrost zainteresowania mieszkańców odbywającymi się na terenie gminy wydarzeniami w oparciu o rozwiniętą infrastrukturę i szeroką ofertę, • Zwiększenie stopnia zaangażowania mieszkańców w życie i rozwój gminy, • Zwiększenie integracji społeczności lokalnej dzięki atrakcyjnej ofercie i działalności świetlic wiejskich. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych/wybudowanych świetlic wiejskich (szt.), • Liczba nowych / zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowej (szt.), • Liczba wydarzeń kulturalnych organizowanych przez Dom Kultury (szt.), • Liczba miejsc spotkań dla młodzieży (szt.), • Liczba zrealizowanych przedsięwzięć dla seniorów (szt.), • Liczba obszarów, w których organizowane są konkursy ofert dla organizacji pozarządowych (szt.), • Liczba pomieszczeń dla organizacji pozarządowych (szt.).
--	---	--	--

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Nowe Skalmierzyce

Gmina Nowe Skalmierzyce jest gminą miejsko-wiejską położoną w północno-wschodniej części powiatu ostrowskiego, w południowej części województwa wielkopolskiego i graniczy z pięcioma gminami: Gołuchów, Kalisz, Godziesze Wielkie, Sieroszewice oraz Ostrów Wielkopolski. Całkowita powierzchnia gminy Nowe Skalmierzyce wynosi 125 km², a jej obszar podzielony został na 26 sołectw oraz 1 miasto. Główne ośrodki wielofunkcyjne w gminie to miasto Nowe Skalmierzyce i wieś Skalmierzyce. W tych dwóch miejscowościach koncentrują się funkcje administracyjne, edukacyjne, kulturowe, usługowe oraz przemysłowe gminy. Sam Urząd Gminy i Miasta znajduje się nie w mieście, a właśnie we wsi Skalmierzyce. Dominującą formą pokrycia i użytkowania terenu stanowią użytki rolne (90,2%). Natomiast lesistość kształtuje się na niskim poziomie, a tereny leśne zajmują około 3,3% całkowitej powierzchni. Pod względem hydrograficznym gmina Nowe Skalmierzyce należy do zlewni Proсны, przy czym południowa i południowo-zachodnia część gminy wchodzi w zasięg zlewni Obłoku.

Obszar gminy w południowo-wschodniej części pokryty jest Obszarem Chronionego Krajobrazu „Dolina Proсны”. Co więcej na terenie gminy znajduje się 13 pomników przyrody – 11 drzew oraz 2 grupy drzew.

Gmina Nowe Skalmierzyce odznacza się dobrą dostępnością komunikacyjną. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 25, która łączy Ostrów Wielkopolski i Kalisz oraz umożliwia przejazd do Konina. Uzupełnienie sieci transportowej stanowi przebiegająca przez wschodnią część gminy droga wojewódzka nr 450 relacji Kalisz – Opatów. Na terenie gminy Nowe Skalmierzyce znajduje się 8,3 km dróg krajowych, 8,1 km dróg wojewódzkich, 71,9 km dróg powiatowych oraz 144,1 km dróg gminnych. 26,4 kilometrów dróg stanowią nieutwardzone drogi publicznie. Na obszarze gminy nie występują żadne znaczące bariery komunikacyjne. Co więcej przez Nowe Skalmierzyce przechodzi magistrala kolejowa nr 14 relacji Łódź Kaliska – Tuplice. Na terenie gminy znajduje się dworzec kolejowy Nowe Skalmierzyce oraz przystanek kolejowy Ociąż. Z gminy można dojechać koleją do: Kalisza, Ostrowa Wielkopolskiego, Łodzi, Poznania, Leszna i Warszawy.

Warto pokreślić, iż przez teren gminy przebiega szlak turystyczny Kaliska Droga św. Jakuba oraz szlak zielony im. Powstania Wielkopolskiego.

Polityka przestrzenna gminy Nowe Skalmierzyce opiera się na zapisach zawartych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce, przyjętego Uchwałą Nr LXXXIII.742.2024 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce z dnia 29 kwietnia 2024 r. Zgodnie z dokumentem, w ramach struktury przestrzennej gminy Nowe Skalmierzyce wydzielono 17 jednostek terenowych wraz z ogólnymi zasadami i standardami zagospodarowania.

Na obszarze gminy Nowe Skalmierzyce nie wskazano obszarów, które należy objąć ochroną w formie filara ochronnego.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego dla gminy Nowe Skalmierzyce wskazano następujące cele polityki przestrzennej:

- Kształtowanie efektywnej struktury sieci osadniczej,
- Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej,
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska,
- Ochrona i efektywne wykorzystanie potencjału,
- Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego,
- Rozwój systemów infrastruktury technicznej.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego stanowią akty prawa miejscowego. Teren gminy Nowe Skalmierzyce jest w niewielkim stopniu pokryty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Na terenie gminy obowiązuje 25 takich planów, które pokrywają łącznie około 7,3% jej całkowitej powierzchni.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy musi uwzględniać występujące na obszarze gminy obszary zagrożenia powodzią, w tym obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Na podstawie analizy map zagrożenia powodziowego sporządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, gmina Nowe Skalmierzyce znajduje się:

- częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. a Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi $p=1\%$,
- częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. b Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi $p=10\%$,
- częściowo na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi $p=0,2\%$ lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego.

Zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy, gmina Nowe Skalmierzyce położona jest:

- w obrębie obszaru umiarkowanie zagrożonego występowaniem suszy hydrogeologicznej,
- w obrębie obszaru umiarkowanie zagrożonego występowaniem suszy hydrologicznej,
- w obrębie obszaru ekstremalnie zagrożonego występowaniem suszy rolniczej,
- w obrębie obszaru ekstremalnie zagrożonego występowaniem suszy atmosferycznej.

W łącznym zestawieniu gmina Nowe Skalmierzyce klasyfikuje się jako obszar silnie zagrożony suszą.

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego zakłada się podejmowanie działań na rzecz zapobiegania zagrożeniom naturalnym przez m. in.:

- ochronę oraz zwiększanie zdolności retencyjnych zlewni (retencja leśna na obszarach rolniczych, retencja na obszarach zurbanizowanych),
- renaturyzację koryt cieków i ich brzegów, odtwarzanie retencji dolin rzek,
- budowę i modernizację budowli przeciwpowodziowych (m.in. zbiorników retencyjnych, kanałów ulgi, wałów przeciwpowodziowych, polderów), w tym zakończenie realizacji strategicznych inwestycji (Zbiornik Wielowieś Klasztorna na rzece Prośnie, polder Golina) oraz podjęcie działań technicznych w obszarach problemowych (HOT SPOT Kalisz, HOT SPOT Golina, HOT SPOT Poznań-Luboń, HOT SPOT Wieleń, HOT SPOT Warta – fragment w granicach województwa wielkopolskiego),
- budowę i modernizację obiektów małej retencji wodnej,
- wykluczanie z zainwestowaniem obszarów aktywnych osuwisk oraz obszarów zagrożenia osuwania się mas ziemnych,
- dostosowanie nowych inwestycji w szczególności komunikacyjnych i infrastrukturalnych, do wymogów technologicznych wynikających z ich lokalizacji na obszarach zagrożonych masowymi ziemi.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie powinno odbywać się w oparciu o szczegółowe wytyczne dokumentów planistycznych nie tylko na poziomie gminy (m.in. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego / Plan Ogólny), ale także wyższych szczebli.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego jest nadrzędnym dokumentem planistycznym, który reguluje kwestie związane z planowaniem przestrzennym w regionie. Stosownie do ustaleń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego w obrębie obszaru gminy planuje się następujące przedsięwzięcia:

- Przebudowa DK 25 na odcinku Ostrów Wielkopolski – Kalisz – Konin,
- Prace na liniach kolejowych nr 14, 811 na odcinku Łódź Kaliska – Zduńska Wola – Ostrów Wielkopolski, etap II: Zduńska Wola – Ostrów Wielkopolski,
- Realizacja Kolei Dużych Prędkości na odcinku Warszawa – Łódź – Poznań/Wrocław.

Kolejnym istotnym dokumentem strategicznym, który reguluje kwestie związane z zagospodarowaniem terenu jest Strategia rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku. Zgodnie z ustaleniami strategii rozwoju ponadlokalnego gmina Nowe Skalmierzyce należy do strefy wysokiej intensywności procesów osadniczych. W związku z tym na terenie gminy zaleca się:

- minimalizowanie konfliktów przestrzennych poprzez integrację lokalnych polityk przestrzennych i strefowanie terenów przeznaczonych pod zabudowę o różnych funkcjach oraz tworzenie stref buforowych, w tym ochronnych, wokół inwestycji o znaczącym oddziaływaniu na otoczenie,
- poprawę warunków mieszkaniowych poprzez rewitalizację istniejących obszarów mieszkaniowych i wyznaczanie nowych terenów dla lokalizacji zabudowy mieszkaniowej z zapewnieniem dobrej dostępności komunikacyjnej, w tym przede wszystkim komunikacji zbiorowej, wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz inne usługi publiczne, a także dostępności terenów mieszkaniowych w funkcje usługowe,
- stymulowanie rozwoju gospodarczego opartego na wykorzystywaniu bliskości największych ośrodków miejskich poprzez wyznaczanie terenów przeznaczonych pod zabudowę usługową i produkcyjną z pełną obsługą komunikacyjną i wyposażeniem w infrastrukturę techniczną, z uwzględnieniem dynamicznego tempa i dużej skali istniejących procesów rozwojowych oraz możliwości finansowych samorządów lokalnych dostosowanych do prognoz demograficznych, analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych,
- zwiększenie znaczenia miast jako ośrodków turystycznych na bazie istniejących walorów historyczno-kulturowych poprzez rozwój i modernizację bazy noclegowej, rozbudowę istniejącej infrastruktury turystycznej, wyznaczanie miejskich tematycznych szlaków turystycznych,
- zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszarów położonych wokół ośrodków miejskich poprzez realizację inwestycji drogowych i kolejowych oraz rozwój systemów komunikacji zbiorowej i systemu ciągów rowerowych,
- tworzenie i rewitalizację przestrzeni publicznych poprzez wyznaczanie, urządzenie i poprawę estetyki obszarów o istotnym znaczeniu dla mieszkańców, z uwzględnieniem potrzeb wszystkich użytkowników, w tym osób o ograniczonej mobilności i percepcji, przy wykorzystaniu zasad projektowania uniwersalnego,
- przeciwdziałanie zmianom klimatu poprzez poprawę retencji wodnej, poprawę jakości powietrza i zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej w przestrzeni zurbanizowanej,
- ochronę terenów cennych przyrodniczo i kulturowo poprzez zachowanie istniejących terenów leśnych, łąk i pastwisk oraz terenów rolniczych o najwyższej przydatności dla celów produkcji rolnej, a także urządzenie i wyznaczanie nowych terenów zieleni publicznej oraz zachowanie i modernizacja obszarów i obiektów zabytkowych.

Analiza powyższych dokumentów, a także diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz cele i kierunki działań przedstawione w niniejszej Strategii, pozwoliły na określenie ustaleń i rekomendacji w

zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Nowe Skalmierzyce, które przedstawia poniższa tabela.

Tab. 3. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Nowe Skalmierzyce

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu
<ul style="list-style-type: none">• zachowanie terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych,• ochrona terenów objętych ochroną prawną oraz innych obszarów cennych przyrodniczo, w tym terenów otwartych,• zachowanie i przywracanie układu lokalnych korytarzy ekologicznych oraz ochrona przed ich defragmentacją,• wbudowanie terenów rolnych i leśnych w obrębie korytarzy ekologicznych w ogólnodostępny system terenów otwartych i zieleni publicznej, powiązanie ich zielonymi ciągami pieszymi i rowerowymi łączącymi poszczególne miejscowości Gminy,• utrzymanie różnorodności biologicznej,• przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy,• wsparcie rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, w szczególności poprzez ustalanie racjonalnych wskaźników w zakresie powierzchni biologicznie czynnej w dokumentach planistycznych, zapewnienie i egzekwowanie odpowiedniej retencji oraz wykorzystanie istniejącej przestrzeni i obiektów do jej rozwoju, w tym rozwój korytarzy ułatwiających przewietrzanie (redukcja smogu i obniżenie temperatury),• tworzenie nowych oraz powiększenie już istniejących obszarów zielonych blisko obszarów mieszkaniowych (parki i skwery „kieszonkowe”),• dążenie do realizacji zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz istniejących i projektowanych zespołów zabudowy,• ochrona cieków wodnych, m.in. poprzez zakaz lub ograniczenie zabudowy w pobliżu zbiorników i cieków wodnych, z uwzględnieniem przepisów dotyczących zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,• ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami pochodzenia komunikacyjnego i bytowego, poprzez kontrole stanu technicznego instalacji kanalizacji sanitarnej i burzowej, konserwacje urządzeń do separacji substancji ropopochodnych i osadników piaskowych, itp.• wykorzystanie głównych zbiorników wodnych do funkcji związanych z turystyką, rekreacją oraz sportem, z zachowaniem poszanowania środowiska przyrodniczego,• wykorzystanie obszarów zielonych do celów turystycznych i rekreacyjnych poprzez budowę ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, budowę i utrzymanie infrastruktury rekreacyjnej,• ochrona terenów rekreacyjnych i wypoczynku, lasów i terenów zielonych przed zabudową związaną z uciążliwą działalnością gospodarczą (zakłady przemysłowe, magazynowe i usługowe),• nadanie funkcji edukacyjnej nowym i istniejącym obszarom zielonym oraz elementom zielono-błękitnej infrastruktury,• ochrona powietrza i zapobieganie przekraczaniu poziomów dopuszczalnych stężeń substancji szkodliwych w powietrzu poprzez działania termomodernizacyjne, wprowadzanie do celów grzewczych urządzeń o wysokiej sprawności energetycznej, rozwój zielonej energii i ograniczanie niskiej emisji wynikającej z ruchu samochodowego,• rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym.
Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej
<ul style="list-style-type: none">• kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych,

- ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności wartościowych układów urbanistycznych i ruralistycznych, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz obiektów zabytkowych,
- ochrona różnorodności i wielokulturowości dziedzictwa kulturowego regionu i dóbr kultury współczesnej,
- przystosowanie zachowanych założeń i obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje, do nowych, współczesnych potrzeb, z uwzględnieniem wymogów w zakresie ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz – w miarę możliwości – wykorzystujących rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej oraz rozwiązania w zakresie adaptacji do zmian klimatu (zatrzymanie wód opadowych, przepuszczalność terenu, ogrody deszczowe i inne),
- restauracja i modernizacja techniczna obiektów zabytkowych zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości zabytkowej obiektów, służącej jednocześnie rozwojowi gospodarczemu i włączeniu społecznemu,
- podporządkowanie nowej zabudowy historycznej kompozycji przestrzennej,
- podnoszenie walorów użytkowych oraz komercjalizacja funkcji turystycznej, z wykorzystaniem zasobu historycznego jako istotnego komponentu,
- ochrona gminnych tradycji związanych z jej rolniczą funkcją.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia,
- kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- utrzymanie dominującej formy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej realizowanej indywidualnie i w zorganizowanych zespołach mieszkaniowych, ze szczególnym uwzględnieniem kontroli nad charakterem zabudowy, jej intensywnością oraz rozdrobnieniem podziałów ewidencyjnych,
- wyznaczenie zróżnicowanych standardów zabudowy dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w dostosowaniu do charakteru miejsca – z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia dostępności do usług społecznych (przedszkola, szkoły, place zabaw, zieleń publiczna, usługi sportu, rekreacji i turystyki),
- kształtowanie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej w oparciu o układ komunikacyjny o parametrach dostosowanych do intensywności zabudowy i zapewniający przepustowość w skali lokalnej i ponadlokalnej,
- zachowanie, ochrona przed zainwestowaniem i wykorzystanie zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi oraz otuliną biologiczną cieków wodnych,
- ograniczenie negatywnego wpływu terenów aktywności gospodarczej na sąsiadującą zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz (np. strefowanie zabudowy, tworzenie pasów zieleni izolacyjnej i granic przestrzennych),
- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- zachowanie i wzmacnianie funkcji usługowych w części śródmiejskiej z jednoczesnym ukształtowaniem dodatkowych centrów służących obsłudze poszczególnych osiedli oraz wsi a także przy głównych trasach komunikacyjnych,

- przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym poprzez zachowanie równowagi pomiędzy dostępnością usług, lokalizacją terenów działalności gospodarczej i terenów produkcyjnych, a uciążliwością ich oddziaływania na tereny sąsiednie,
- nawiązanie gabarytami, powierzchnią zabudowy i stylem architektonicznym nowych i przebudowywanych obiektów do istniejącej zabudowy występującej na danym obszarze, w szczególności w obszarze zabytkowej zabudowy i zabudowy miejskiej,
- planowanie zabudowy wielorodzinnej w sposób ekstensywny, z zachowaniem dużej przestrzeni dla zieleni, retencji wodnej oraz miejsc postojowych dla pojazdów i zaplecza społecznego,
- podnoszenie dostępności terenów i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- wsparcie dla rozwoju odnawialnych źródeł energii,
- przyjęcie rozwiązań wynikających z przepisów prawa wodnego oraz ograniczenie rozwoju nowej zabudowy na terenach zagrożonych ryzykiem powodziowym.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem handlu wielkopowierzchniowego rozumie się handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Jego lokalizacja jest regulowana w planie ogólnym poprzez wskazanie strefy handlu wielkopowierzchniowego oraz konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku potrzeby realizacji tego obiektu. Plan miejscowy sporządza się wtedy dla terenu położonego na obszarze obejmującym co najmniej obszar, na którym powinny nastąpić zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej w wyniku realizacji tego obiektu.

Na obszarze Gminy Nowe Skalmierzyce nie planuje się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Z tego względu nie ustala się zasad i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w zakresie ich lokalizacji.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem inwestycji celu publicznego należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, m.in.:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania lub ich wykorzystania w instalacji odnawialnego źródła energii wytwarzającej biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii,
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- budowa, utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego, w tym wynikające z umów lub porozumień międzynarodowych, a także na potrzeby ochrony granicy państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich,

- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictw,
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy,
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej,
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody,
- wydzielanie gruntów pod publicznie dostępne przestrzenie i obiekty: ciągi piesze, place, parki, promenady lub bulwary, a także ich urządzenie, w tym budowa lub przebudowa.

W przypadku lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego na terenie Gminy przyjmuje się w szczególności:

- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- lokalizowanie kluczowych inwestycji celu publicznego poza obszarami chronionymi, glebami wysokiej przydatności rolniczej i terenami leśnymi,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- wykorzystanie istniejącej infrastruktury do realizacji inwestycji celu publicznego.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie transportu i komunikacji:

- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej, węzłów komunikacyjnych,
- zwiększenie zrównoważonej mobilności i funkcjonalności oraz efektywności transportu miejskiego poprzez budowę, przebudowę i modernizację infrastruktury transportu oraz zakup i modernizację zero- lub niskoemisyjnych aktywów mobilnych wykorzystywanych w transporcie zbiorowym,
- dążenie do ograniczenia ruchu indywidualnych pojazdów samochodowych, szczególnie na obszarach o dużych walorach przyrodniczych i dużej wrażliwości środowiska na czynniki antropopresyjne,
- wyprowadzenie tranzytowego ruchu kołowego – dokończenie budowy obwodnicy Kalisza,
- wyznaczanie w dokumentach planistycznych dróg o szerokości zapewniającej możliwość wykonania wszystkich niezbędnych do prawidłowego wykorzystania drogi elementów, jak chodniki, parkingi, ciągi rowerowe,
- budowa ścieżek rowerowych poprawiających dostępność i obsługę komunikacyjną sołectw poprzez stworzenie ciągłego systemu komunikacji rowerowej,
- wspieranie rozwoju wielogłęziowego powiązania podsystemów transportu publicznego oraz indywidualnego m.in. centrów przesiadkowych, dworców, systemu parkingów P&R, B&R wraz z układem komunikacji kołowej i pieszo-rowerowej oraz rozbudową niezbędnej infrastruktury,

W zakresie infrastruktury technicznej i społecznej:

- kreowanie połączeń pomiędzy zabudową mieszkaniową a infrastrukturą społeczną oraz dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej i technicznej,
- dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, będącej podstawą do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z działalnością gospodarczą,
- wyposażenie terenów w sprawny system odprowadzania i utylizacji ścieków, niezbędny przy wysokim stopniu zwodociągowania,
- utrzymywanie i poprawa jakości usług o charakterze publicznym (szkoły, przedszkola, instytucje kultury, obiekty sportowe), w tym bazy infrastrukturalnej oraz rozwój systemu opieki nad osobami ze szczególnymi potrzebami,
- kształtowanie centralnych przestrzeni publicznych w poszczególnych wsiach umożliwiających aktywność społeczną, budowę oraz umacnianie więzi społecznych i budowanie lokalnej tożsamości,

- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zapewnienie odpowiedniej retencji (powierzchnia biologicznie czynna, budowa zbiorników na deszczówkę z terenów utwardzonych w celu wtórnego wykorzystania),
- tworzenie warunków dla lokalizacji instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii na poziomie aktów planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW powinny być lokalizowane na gruntach klasy IV lub V i nie mogą wpływać na poszerzenie obszaru stref ochronnych, które związane są z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu oraz użytkowaniu terenu poza granicami wyznaczonego obszaru. W przypadku lokalizacji takich urządzeń wyznacza się następujące zasady:

- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- lokalizowanie ośrodków produkcyjnych i infrastruktury technicznej (w tym odnawialnych źródeł energii) na terenach ściśle określonych, z uwzględnieniem istniejących form ochrony przyrody oraz z zachowaniem bezpiecznej strefy ochronnej od zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży,
- dbałość o relacje funkcjonalno-przestrzenne z terenami sąsiednimi,
- podejmowanie działań powstrzymujących znaczne przeobrażenie krajobrazu kulturowego,
- w granicach stref ochronnych dla elektrowni fotowoltaicznych wszelkie przedsięwzięcia nie mogą przekraczać standardów jakości środowiska,
- wyłącza się obszary chronionego krajobrazu z lokalizowania elektrowni wiatrowych o mocy większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się te przedsięwzięcia, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w podziale na przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz te mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W przypadku lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie Gminy należy uwzględnić:

- lokalizację w miejscach, które nie naruszają funkcjonowania korytarzy ekologicznych, obszarów chronionych oraz nie przyczyniają się do niszczenia siedlisk gatunków występujących w Gminie,
- rozmieszczenie form ochrony przyrody, ograniczenia wynikające z uchwał je powołujących, planów ochrony tych obszarów oraz aktów prawa miejscowego,
- realizację działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą możliwych negatywnych oddziaływań na środowisko,
- przeprowadzenie indywidualnej procedury badania wpływu przedsięwzięcia na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy w celu ochrony kompleksów rolnych i leśnych,
- zachowanie korytarzy ekologicznych oraz siedlisk gatunków chronionych i zagrożonych,

- kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową na wsiach,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi,
- zalesianie gruntów najsłabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, poprzez właściwy dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystanie potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalne stosowanie nawożenia i środków ochrony roślin,
- zwiększanie opłacalności produkcji rolnej, poprzez polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk,
- dopuszcza się przekształcenie profilu istniejących gospodarstw rolnych na agroturystyczny, zgodnie ze wskazanymi kierunkami rozwojowymi sektora turystyki w Gminie.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji

Gmina Nowe Skalmierzyce nie posiada obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w myśl ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, jednak planuje się podjęcie działań służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zgodnie ze wskazaną ustawą.

Na terenie Gminy występują większe obszary wymagające rehabilitacji lub rekultywacji:

1. Do rekultywacji wskazuje się obszary (..)
2. Pożądane jest poddanie rehabilitacji zabudowy kolejowej i pokolejowej znajdującej się w Nowych Skalmierzycach.

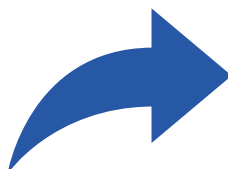
W zakresie obszarów wymagających rehabilitacji rekomenduje się:

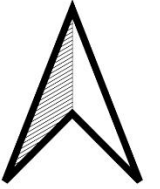
- dostosowanie zabudowy do współczesnych standardów funkcjonalno-przestrzennych,
- poprawa stanu technicznego infrastruktury w sposób nie oddziałujący znacząco na środowisko.

W zakresie obszarów wymagających rekultywacji rekomenduje się:

- uwzględnienie wymogów wynikających z zasad zagospodarowania terenu w planie rekultywacji, wprowadzenie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Szczegółowe zasady tych działań powinny być określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Legenda

 Gmina i Miasto Nowe Skalmierzyce

 Aglomeracja Kalisko-Ostrowska

Struktura osadnicza

główny ośrodek

ośrodek wspomagający ośrodek główny

System powiązań przyrodniczych:

 pomniki przyrody

 obszary chronionego krajobrazu

 pomniki przyrody

Główne elementy sieci transportowej:

drogi:

 drogi krajowe

 drogi wojewódzkie

 drogi powiatowe

 drogi gminne

 drogi wewnętrzne

przebieg planowanej drogi krajowej DK 25:

 wariant 5

 wariant 6

 linia kolejowa

 przebieg projektowanej kolei dużych prędkości - faza koncepcji

Szlaki turystyczne:

 szlak pieszy zielony

 szlak rowerowy

 planowana ścieżka rowerowa

 kaliska droga św. Jakuba

Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej:

 instytucje kultury

 miejsca pamięci

 turbiny wiatrowe

 Urząd Gminy i Miasta

 zakłady uciążliwe

 świetlice wiejskie

 rozbudowa i modernizacja SUW

 OSP

Kierunki zagospodarowania terenu:

 obiekt zabytkowy - do remontu

 potencjalne tereny rozwoju inwestycji

 potencjalne tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej

 potencjalne tereny rozwoju OZE

 świetlice wiejskie - planowane

 boiska sportowe - planowane

 rozbudowa i modernizacja SUW

 zakłady uciążliwe - planowane

 rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej

 OSP - doposażenie i modernizacja

 obszary wymagające rekultywacji

Pozostałe oznaczenia

Obszary zagrożenia powodziowego:

 na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%

 na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%

 obszary, na których prawdopodobieństwo powodzi jest niskie i wynosi 0,2% lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego

obszary perspektywiczne

granice złóż

tereny górnicze

Pokrycie terenu:

 zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna

 zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna

 zabudowa przemysłowo-składowa

 zabudowa handlowo-usługowa

 pozostała zabudowa

 place i tereny komunikacyjne

 tereny obsługi technicznej

 tereny wyrobisk i zwałowisk

 grunty orne

 łąki i tereny trawiaste

 sady, plantacje i ogródki działkowe

 lasy i zadrzewienia

 wody powierzchniowe

 nieużytki

 ciekі wodne

 linie wysokiego napięcia

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.

Cele strategiczne oraz kierunki działań zawarte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów, które napotykają mieszkańcy na obszarze Gminy Nowe Skalmierzyce. Jednocześnie, są one zgodne i harmonijne z dokumentami strategicznymi na poziomie wojewódzkim i krajowym, takimi jak Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) oraz Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku. Współgranie celów jakie wyznacza Strategia z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji tego dokumentu.

Cel główny KSRR zakłada *efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym*. Cel ten uzupełniony jest 3 celami operacyjnymi:

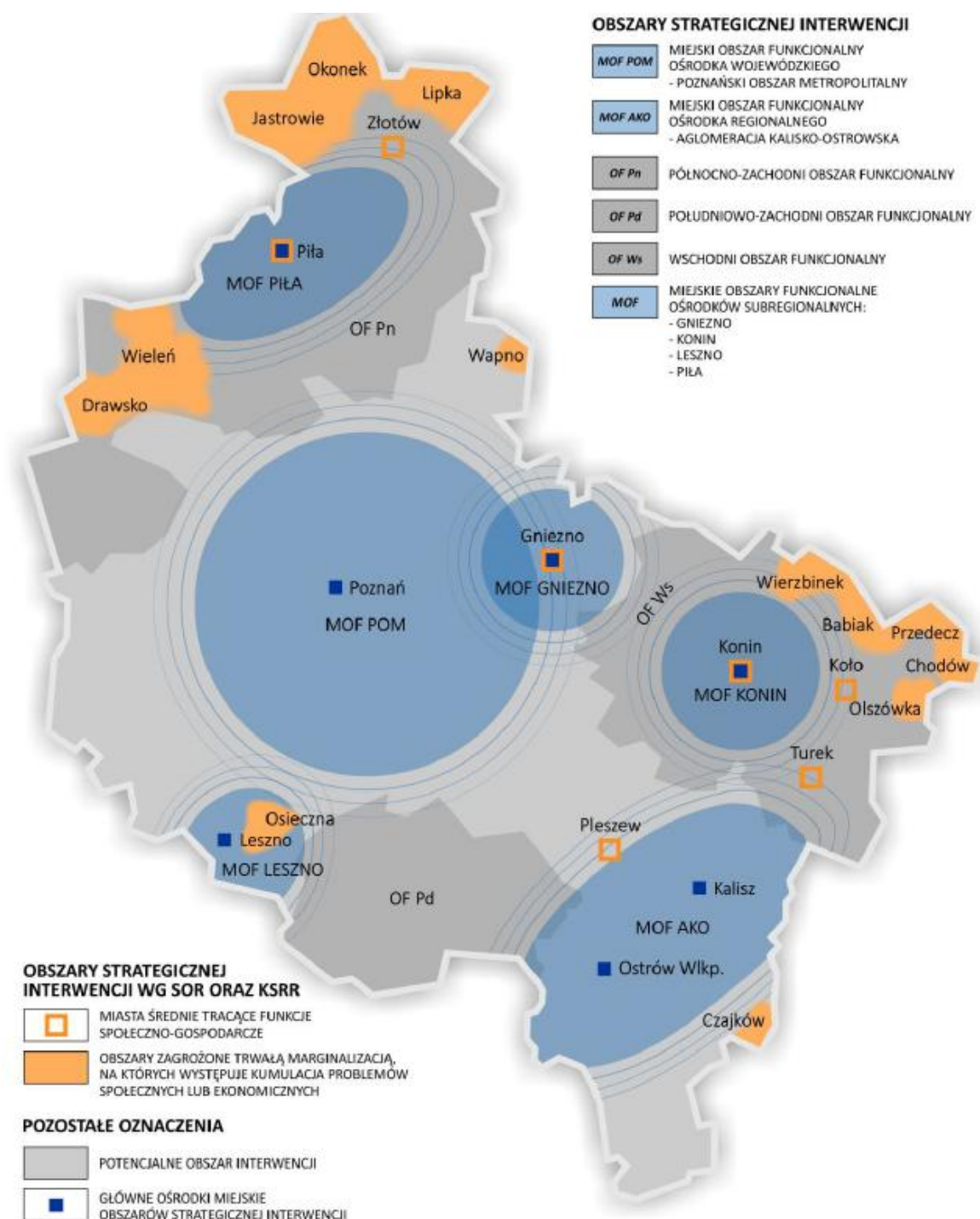
- ✓ Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,
- ✓ Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,
- ✓ Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Z kolei w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców,
2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu,
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski,
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego wskazuje również obszary strategicznej interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Projektowanie interwencji przebiegać będzie zgodnie z zasadami wielopoziomowego zarządzania, subsydiarności, partycypacji społecznej, w dialogu z partnerami społeczno-gospodarczymi.

Do obszarów strategicznej interwencji (OSI) należą zarówno miejskie ośrodki funkcjonalne, jak i obszary o skumulowanych problemach rozwojowych. Miejskie obszary funkcjonalne (MOF) to wyodrębnione obszary najintensywniej oddziałujące na otoczenie, charakteryzujące się silnymi powiązaniem funkcjonalno-przestrzennymi. Na terenie województwa wielkopolskiego wyodrębniono 6 takich obszarów, które obejmują najważniejsze ośrodki miejskie wraz z ich otoczeniem – ośrodek wojewódzki (Poznań), regionalny (Kalisz z Ostrowem Wielkopolskim) oraz 4 ośrodki subregionalne (Gniezno, Konin, Leszno i Piła). Na poniższej mapie przedstawiono zasięg obszarów strategicznej interwencji w województwie wielkopolskim.

Ryc. 1. Obszary strategicznej interwencji w Wielkopolsce o indykatywnym zasięgu

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku.

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Wielopolskiego do 2030 roku, gmina Nowe Skalmierzyce należy do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Regionalnego Aglomeracja Kalisko-Ostrowska, czyli zespołu gmin i powiatów powiązanych funkcjonalnie z Kaliszem i Ostrowem Wielkopolskim, tworzących dwubiegunowy ośrodek regionalny, położony w południowo-wschodniej części województwa. AKO oferuje usługi wyższego rzędu, stanowiące istotne uzupełnienie oferty stolicy województwa. Potencjał społeczno-gospodarczy tego obszaru oraz zewnętrzne powiązania wynikające z położenia pomiędzy trzema ośrodkami metropolitalnymi: Poznaniem, Wrocławiem i Łodzią, odgrywają zasadniczą rolę w stymulowaniu rozwoju tej części regionu. Atutami AKO są zasoby gospodarcze i społeczne (m.in. koncentracja podmiotów gospodarczych, miejsce lokalizacji największych pracodawców, usług specjalistycznych), zasoby środowiska kulturowego i przyrodniczego (m.in. liczne obiekty kultury, tereny rekreacyjno-turystyczne i miejsca imprez kulturalnych). Strategiczne znaczenie dla rozwoju obszaru mają istniejące i planowane elementy systemów komunikacji i infrastruktury transportowej (drogowej i kolejowej) z uwagi na zróżnicowaną ich dostępność w AKO. Ponadto problemy rozwojowe stanowią niekorzystne trendy demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa, zróżnicowany poziom rozwoju w poszczególnych gminach Aglomeracji, niebezpieczeństwo powodzi, niewystarczający dostęp gospodarstw domowych do infrastruktury wodnej i kanalizacyjnej.

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego wskazanym w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego dla Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej będzie osiągnięcie wysokiego poziomu spójności, konkurencyjności i dostępności obszaru, służącego podnoszeniu jakości życia mieszkańców, poprzez kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej, z podkreśleniem jej rozpoznawalności w przestrzeni regionu i kraju.

Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- Cel 1. Kształtowanie efektywnej struktury sieci osadniczej,
- Cel 2. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej,
- Cel 3. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska,
- Cel 4. Ochrona i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego,
- Cel 5. Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego,
- Cel 6. Rozwój systemów infrastruktury technicznej.

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2025-2035 ze Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku.

Cele		
Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku	MOF Ośrodka Regionalnego - Aglomeracja Kalisko-Ostrowska	Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2025-2035
<p>1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców</p> <p>1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu</p> <p>1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia</p> <p>1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie i promocja atrakcyjności inwestycyjnej jako jedne z elementów kształtujących aktywność gospodarczą i konkurencyjność AKO • podniesienie atrakcyjności lokalnego rynku pracy jako narzędzia przeciwdziałającego emigracji zarobkowej • promowanie i wspieranie samozatrudnienia, m.in. przez opracowanie atrakcyjnej oferty instrumentów finansowych • podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy, w tym wymagań wysokotechnologicznego przemysłu, wsparcie rozwoju infrastruktury edukacyjnej wysokiej jakości, upowszechnienie kształcenia ustawicznego, dualnego i zawodowego • podnoszenie jakości życia ludzi młodych stanowiących potencjał (zasoby pracy) dla rozwoju gospodarki kreatywnej i innowacyjnej • wzmocnienie potencjału IOB i zapewnienie przedsiębiorcom szerokiego wachlarza usług doradczych dla MŚP i rzemiosła • wsparcie działalności klastrowej, w tym klastra lotniczego i spożywczego • mobilizacja współpracy nauki i biznesu, zwiększenie zainteresowania sektora prywatnego działalnością B+R, rozwój szkolnictwa wyższego AKO • wsparcie rzemiosła przez rozwój edukacji, produkcji i usług związanych z tym sektorem, wykorzystanie potencjału Centrum Wsparcia 	<p>2. Gmina Nowe Skalmierzyce miejscem rozpoznawalnym i aktywnym gospodarczo</p> <p>2.1. Aktywizacja gospodarczo i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości</p> <p>2.2. Zrównoważone i innowacyjne rolnictwo</p> <p>3. Aktywne i zintegrowane społeczeństwo w gminie Nowe Skalmierzyce</p> <p>3.2. Wysoka jakość systemu oświaty i opieki nad dziećmi</p>

	Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu	
<p>2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu</p> <p>2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie</p> <p>2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom</p> <p>2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój usług wyższego rzędu stanowiących istotne uzupełnienie oferty stolicy województwa, dotyczących w szczególności obsługi biznesu, usług kulturalnych, specjalistycznej opieki zdrowotnej • rozwój usług społecznych • upowszechnienie programów profilaktycznych i rehabilitacyjnych dla poprawy stanu zdrowia mieszkańców AKO • rozwój obsługi turystycznej z poszanowaniem dziedzictwa przyrodniczego i stworzenie produktu kulturalno-turystycznego AKO • wykorzystanie potencjału przyrodniczego przez modernizację dróg wodnych dla celów turystycznych, wykorzystanie walorów nadrzecznych na potrzeby rekreacyjno-wypoczynkowe 	<p>3. Aktywne i zintegrowane społeczeństwo w gminie Nowe Skalmierzyce</p> <p>3.1. Rozwój usług społecznych i zdrowotnych</p> <p>3.3. Bogata oferta kulturalno-sportowa oraz rozwój społeczeństwa obywatelskiego</p>
<p>3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski</p> <p>3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa</p> <p>3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski</p> <p>3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój systemu komunikacji i infrastruktury transportowej • zapewnienie sprawnego i bezpiecznego połączenia pomiędzy dwoma rdzeniami Aglomeracji wzmacniających integrację AKO, m.in. przez budowę obwodnicy miasta Kalisza w ciągu DK nr 25; modernizację i rozbudowę DK nr 12 i 25 • dążenie do lepszego skomunikowania AKO z Poznaniem przez budowę drogi S11 oraz • zwiększenie liczby połączeń kolejowych między Kaliszem a Poznaniem • rozwój linii Kolei Dużych Prędkości „Y” w wariantcie uwzględniającym rozgałęzienie na obszarze Aglomeracji • wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej AKO przez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, rozwój transportu 	<p>1. Funkcjonalna przestrzeń, rozwinięta infrastruktura i czyste środowisko gminy Nowe Skalmierzyce</p> <p>1.2. Rozwój infrastruktury technicznej</p> <p>1.3. Ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko i jego ochrona oraz adaptacja gminy Nowe Skalmierzyce do zmian klimatu</p>

	<p>niskoemisyjnego, tworzenie sieci ścieżek rowerowych, uruchomienie kolei aglomeracyjnej, rozwój sieci komunikacji autobusowej, integrację systemów transportu zbiorowego i budowę węzłów przesiadkowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa multimodalnego węzła transportowego i centrum logistycznego o szerokim zasięgu • rozwój portu lotniczego Michałków przez integrację funkcji sportowo-rekreacyjnych z obsługą ruchu lotniczego prywatnego i komercyjnego ze szczególnym uwzględnieniem lotnictwa biznesowego • wsparcie kształtowania zielonego pierścienia AKO w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom suburbanizacji • wyposażenie i integracja służb zaangażowanych w usuwanie skutków klęsk żywiołowych i środowiskowych oraz inwestycje w systemy wykrywania zagrożeń • przeciwdziałanie suszy i powodzi – wzrost retencji wody, w tym budowa Zbiornika Wielowieś Klasztorna na rzece Prośnie • poprawa jakości powietrza, m.in. przez działania na rzecz efektywności energetycznej i rozwój alternatywnych źródeł energii • rozwój inicjatyw klastrowych w sektorze energetycznym, w tym dalsza rozbudowa Ostrowskiego Rynku Energii jako narzędzia do osiągnięcia samowystarczalności energetycznej • zwiększenie efektywności gospodarki wodno-ściekowej i inwestycji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną 	
<p>4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej, w tym mieszkaniowej • rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz obszarów o wysokich wartościach historycznych i kulturowych 	<p>1. Funkcjonalna przestrzeń, rozwinięta infrastruktura i czyste środowisko gminy Nowe Skalmierzyce 1.1. Uporządkowanie kwestii zagospodarowania przestrzennego w gminie</p>

4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju	<ul style="list-style-type: none">• wzrost wykorzystania nowoczesnych technologii w usługach• rozwój współpracy w ramach ZIT AKO przez włączenie partnerów społecznych i gospodarczych w działania rozwojowe obszaru, rozwój współpracy na wszystkich szczeblach administracji	
--	---	--

W ujęciu spójności kierunków i działań strategicznych należy również zestawić Strategię Rozwoju Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2025-2035. ze Strategią rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku. Głównymi sferami wsparcia w Strategii rozwoju ponadlokalnego AKO do 2030 roku są: transport i mobilność, środowisko i klimat, społeczeństwo, gospodarka i inteligentne zarządzanie.

Cele strategiczne i operacyjne przyjęte w dokumencie brzmią następująco:

1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważona mobilność
 - 1.1. Rozwój zintegrowanego transportu.
 - 1.2. Wsparcie przyjaznej środowisku, zrównoważonej mobilności.
2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska
 - 2.1. Wsparcie zrównoważonej gospodarki zasobami wodnymi i adaptacja do zmian klimatu.
 - 2.2. Rozwój terenów zieleni oraz wsparcie ochrony przyrody.
 - 2.3. Poprawa jakości powietrza oraz zwiększenie efektywności energetycznej.
 - 2.4. Wsparcie efektywnego i przyjaznego środowisku systemu gospodarowania odpadami oraz wdrażanie rozwiązań z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ).
3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny
 - 3.1. Poprawa jakości i dostępności edukacji na wszystkich jej etapach.
 - 3.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych.
 - 3.3. Ochrona i popularyzacja dziedzictwa kulturowego.
 - 3.4. Poprawa infrastruktury turystycznej oraz integracja związanej z nią oferty dla mieszkańców.
 - 3.5. Integracja społeczności lokalnych i rozwój społeczeństwa obywatelskiego.
4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą.
 - 4.1. Zapewnienie wysokiej aktywności gospodarczej i konkurencyjności Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.
 - 4.2. Wsparcie rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego.
 - 4.3. Integracja i wzmocnienie współpracy między samorządami, sektorem nauki i biznesu.
 - 4.4. Wsparcie lokalnego rynku pracy.
5. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska inteligentnie zarządzana, rozwijająca zdolności zarządcze i usługi publiczne o znaczeniu ponadlokalnym.
 - 5.1. Integracja lokalnych polityk przestrzennych, ograniczenie rozlewania się zabudowy i rewitalizacji przestrzeni publicznych.
 - 5.2. Rozwój cyfrowy, zmniejszenie poziomu wykluczenia cyfrowego oraz wdrażanie inteligentnych rozwiązań technologicznych.
 - 5.3. Wspieranie efektywnego zarządzania oraz budowanie pozytywnego wizerunku Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej na zewnątrz*.

* podkreślono cele strategiczne i operacyjne, które są spójne z niniejszym projektem Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2025-2035.

Ponadto zgodnie z Planem zagospodarowania województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania określono szczegółowe cele polityki regionalnej również dla innych obszarów interwencji, do których Gmina Nowe Skalmierzyce również została zaklasyfikowana. Do obszarów tych należą:

- **obszary ochrony gleb dla celów produkcji rolnej,**
- **obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich,**
- **obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy:**
 - gminy, na których znajdują się obszary o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi wynoszącym $p=10\%$, czyli raz na 10 lat (obszary szczególnego zagrożenia powodzią)
 - gminy, na których znajdują się obszary o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi wynoszącym $p=1\%$, czyli raz na 100 lat (obszary szczególnego zagrożenia powodzią)
 - gminy, na których znajdują się obszary o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi wynoszącym $p=0,5\%$, czyli raz na 500 lat, lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego,
- **obszary ochrony krajobrazów kulturowych:**
 - gminy, w granicach których zlokalizowane są obiekty o najwyższych wartościach, w tym: pomniki historii istniejące i proponowane, obiekt proponowany do ujęcia jako Znak Dziedzictwa Europejskiego, obiekty ujęte w Czerwonej Księdze Krajobrazów Polski, obiekty znajdujące się na przebiegu szlaków kulturowych (związanych tematycznie ze szlakiem), obiekty znajdujące się na przebiegu szlaku delegowanego do wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO,
 - gminy, w granicach których przebiegają szlaki kulturowe o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym.

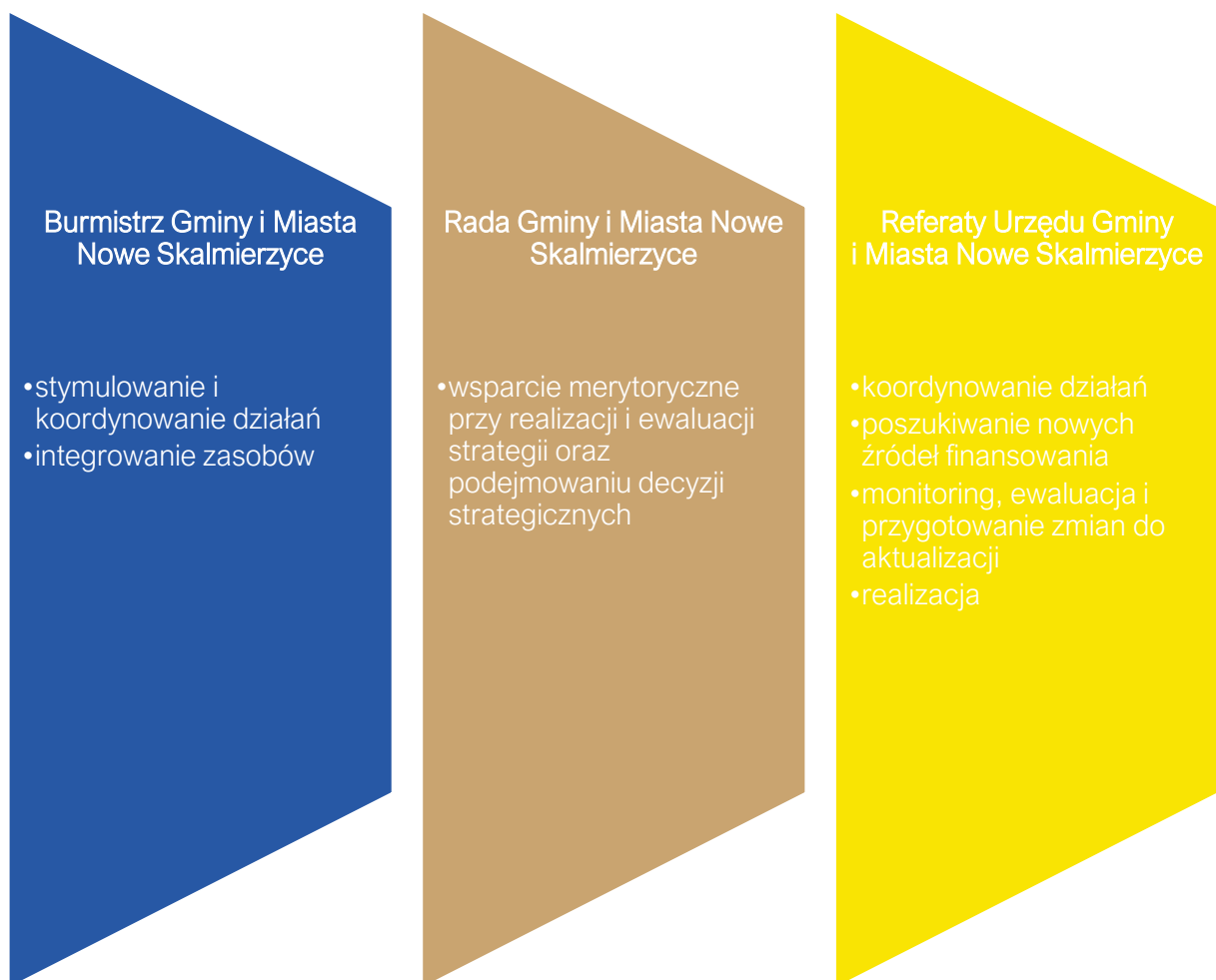
6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2025-2035 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, ewaluację i w razie konieczności – aktualizację.

Wdrażanie strategii

W procesie wdrażania zaangażowane będą różne podmioty, w tym przede wszystkim z sektora publicznego (takie jak władze samorządowe, jednostki organizacyjne gminy oraz inne jednostki samorządu terytorialnego), a także z sektora prywatnego i społecznego (obejmujący partnerów społeczno-gospodarczych, podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, działające na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji, mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i innych zainteresowanych osób).

Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Burmistrz Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce, Rada Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce oraz odpowiednie referaty Urzędu, jednostki organizacyjne, a także partnerzy Gminy Nowe Skalmierzyce.

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2025-2035 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania samorządu. W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych w Gminie Nowe Skalmierzyce na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać zatem będzie uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych corocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółović zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię, Gmina Nowe Skalmierzyce będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jej otoczenia (w szczególności z terenu powiatu ostrowskiego).

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy Nowe Skalmierzyce, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach.

Monitoring i ewaluacja Strategii

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Monitoring będzie odbywał się przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. Tabela będzie zawierała przykładowe wskaźniki stopnia realizacji poszczególnych zadań. Odpowiednie uzupełnienie tabeli pozwoli na sprawdzenie tego czy i w jakim stopniu zaplanowane działanie zostało zrealizowane. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części wykonano założony cel operacyjny, a dalej strategiczny. Monitoring przeprowadzany będzie co 2 lata od roku przyjęcia Strategii i tym samym rozpoczęcia wdrażania jej założeń.

Po wdrożeniu Strategii przeprowadzona zostanie ewaluacja ex-post. Punktem bazowym do oparcia wyników będzie przeprowadzona w 2024 ewaluacja ex-ante (Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce). Celem ewaluacji ex-post będzie określenie długotrwałych efektów wdrażania Strategii, w tym wielkości zaangażowanych środków oraz skuteczności i efektywności podjętych działań. Wynikiem oceny końcowej powinny być wskazania odnośnie do dalszej polityki rozwoju Gminy Nowe Skalmierzyce oraz definiowane czynniki, przyczyniające się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania Strategii.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2025-2035 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Burmistrz Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce zidentyfikuje konieczność modyfikacji projektu Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2025-2035, występuje do Rady Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce z wnioskiem o jego zmianę.

Ewentualna aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2025-2035 będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1–4 ustawy o samorządzie gminnym.

7. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Nowe Skalmierzyce na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- ✓ fundusze unijne, m.in. Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027,
- ✓ ogólnopolskie programy operacyjne,
- ✓ programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Aktywny Maluch, Senior+, Dostępność Plus, Rządowy Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych,
- ✓ programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego,
- ✓ inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 będzie głównym dokumentem określającym kierunki wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w województwie wielkopolskim w okresie budżetowym 2021-2027.

W ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak:

- EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- FS – Fundusz Spójności,
- EFS+ – Europejski Fundusz Społeczny+.

Do programów krajowych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- FENIKS – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- FENG – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- FERK – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- PTFE – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- FEPŻ – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2025-2035. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych referatów Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce oraz jednostek organizacyjnych Gminy.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem śremskim oraz województwem wielkopolskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiającą spłacie wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określone będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

W poniższej tabeli przedstawiona została prognoza wysokości głównych kategorii budżetowych w latach 2024-2034 opracowana na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2024-2034. W analizowanych latach, łączne dochody wyniosą prawie 1,5 mld zł, z czego dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych ponad 333 mln zł, a podatku od nieruchomości ponad 355 mln zł. Z kolei łączne wydatki również wyniosą prawie 1,5 mld zł.

Tab. 4. Prognozowane środki budżetowe w okresie realizacji strategii

	Dochody ogółem	w tym:		Wydatki ogółem
		PIT	podatek od nieruchomości	
2024	124 508 488,16	21 131 088,00	26 600 000,00	139 973 227,04
2025	118 449 040,00	22 610 000,00	28 196 000,00	115 205 561,72
2026	113 187 000,00	24 193 000,00	29 606 000,00	109 943 521,72
2027	117 699 000,00	25 886 000,00	30 494 000,00	116 455 521,72
2028	122 424 000,00	27 699 000,00	31 409 000,00	121 180 521,72
2029	127 372 000,00	29 637 000,00	32 351 000,00	126 128 521,72
2030	132 560 000,00	31 712 000,00	33 322 000,00	130 899 130,54
2031	137 999 000,00	33 932 000,00	34 321 000,00	135 499 000,00
2032	143 702 000,00	36 307 000,00	35 351 000,00	141 202 000,00
2033	149 685 000,00	38 849 000,00	36 412 000,00	147 185 000,00
2034	155 971 000,00	41 568 000,00	37 504 000,00	153 971 000,00
Ogółem	1 443 556 528,16	333 524 088,00	355 566 000,00	1 437 643 006,18

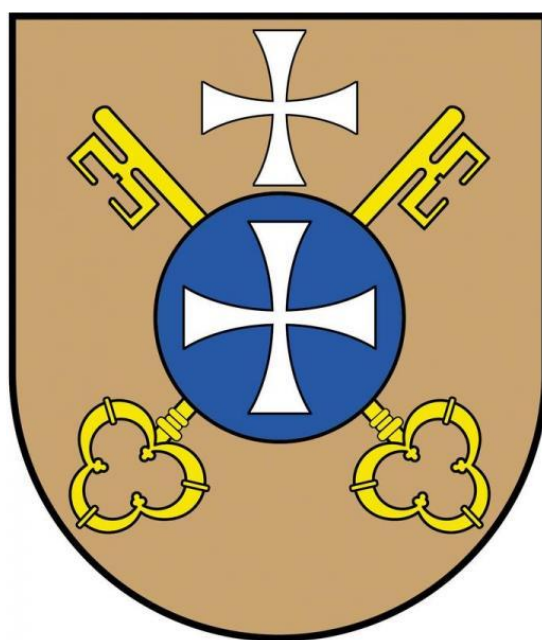
Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały Nr LXXII/733/2024 Rady Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce z dnia 27 marca 2024 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2024-2034.

Natomiast potencjał inwestycyjny Gminy, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2024-2034 wyniesie ponad 138 mln zł.

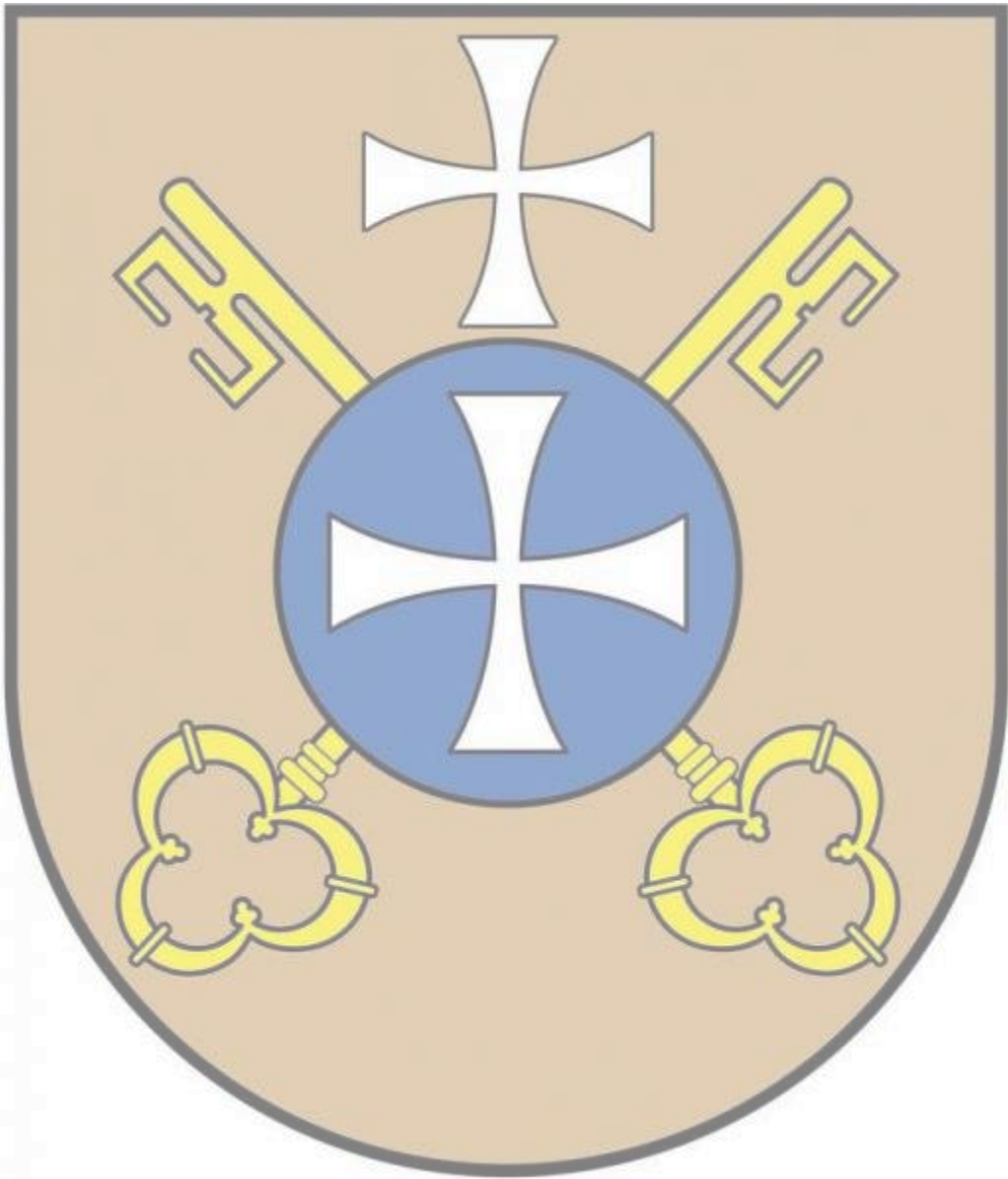

ZAŁĄCZNIKI

Diagnoza sytuacji
przestrzennej, gospodarczej i społecznej
Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	71
1.1. Informacje ogólne	71
1.2. Transport i łączność	73
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	74
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	78
2.1. Gospodarka lokalna	78
2.2. Infrastruktura i środowisko	84
Urządzenia sieciowe	84
Ochrona środowiska i odnawialne źródła energii	85
Gospodarka odpadami	87
2.3. Stan finansów samorządowych	89
Wykonanie budżetu	89
Struktura dochodów i wydatków	91
Fundusze Europejskie	95
Rządowy Fundusz Polski Ład	96
Potencjał inwestycyjny	97
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	99
3.1. Demografia	99
3.2. Kapitał społeczny	102
Przedszkola	102
Szkoły	104
Kultura i sport	109
Bezpieczeństwo publiczne	111
Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne gminy	112
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	113

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

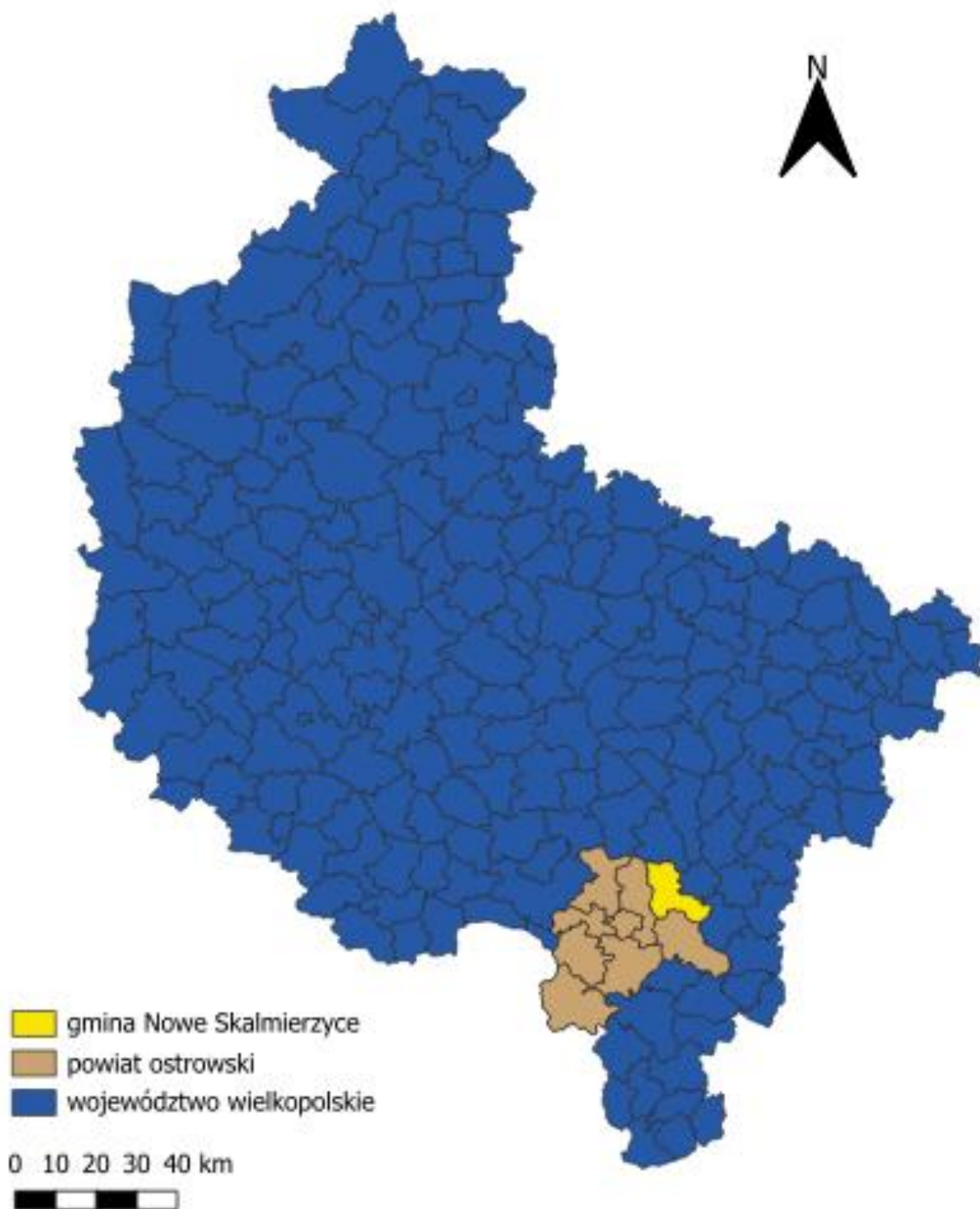
Nowe Skalmierzyce są gminą miejsko-wiejską położoną w północno-wschodniej części powiatu ostrowskiego, w południowej części województwa wielkopolskiego. Gmina Nowe Skalmierzyce graniczy z pięcioma gminami:

- od północy z gminą Gołuchów (powiat pleszewski),
- od północnego wschodu z miastem Kaliszem,
- od południowego wschodu z gminą Godziesze Wielkie (powiat kaliski),
- od południa z gminą Sieroszewice (powiat ostrowski),
- od zachodu z gminą wiejską Ostrów Wielkopolski (powiat ostrowski).

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2022 roku gmina Nowe Skalmierzyce zamieszkała była przez 15 986 osób, co stanowiło niespełna 23% ludności powiatu ostrowskiego. Samo miasto zamieszkałe było przez 4661 osób, co przekłada się na wskaźnik urbanizacji na poziomie 29,2%. Powierzchnia gminy wynosi 125 km². Gęstość zaludnienia całej gminie wyniosła 127,5 os/km².

Gmina podzielona jest na 26 sołectw i miasto. Są nimi: Biskupice, Biskupice Ołoboczne, Boczków, Chotów, Gniazdów, Droszew, Fabianów, Gałązki Małe, Gałązki Wielkie, Głóski, Gostyczyna, Kościuszków, Kotowiecko, Kurów, Leziona, Mączniki, Miedzianów, Ociąż, Osiek, Skalmierzyce, Strzegowa, Śliwniki, Śmiłów, Truksów, Węgry, Żakowice i Miasto Nowe Skalmierzyce.

Nowe Skalmierzyce położone są w połowie drogi pomiędzy dwoma ośrodkami regionalnymi – Ostrowem Wielkopolskim i Kaliszem. Tak dogodne położenie naturalnie przyczynia się do wzrostu dynamiki rozwoju gminy.

Ryc. 1. Położenie gminy Nowe Skalmierzyce na tle powiatu ostrowskiego i województwa wielkopolskiego
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

1.2. Transport i łączność

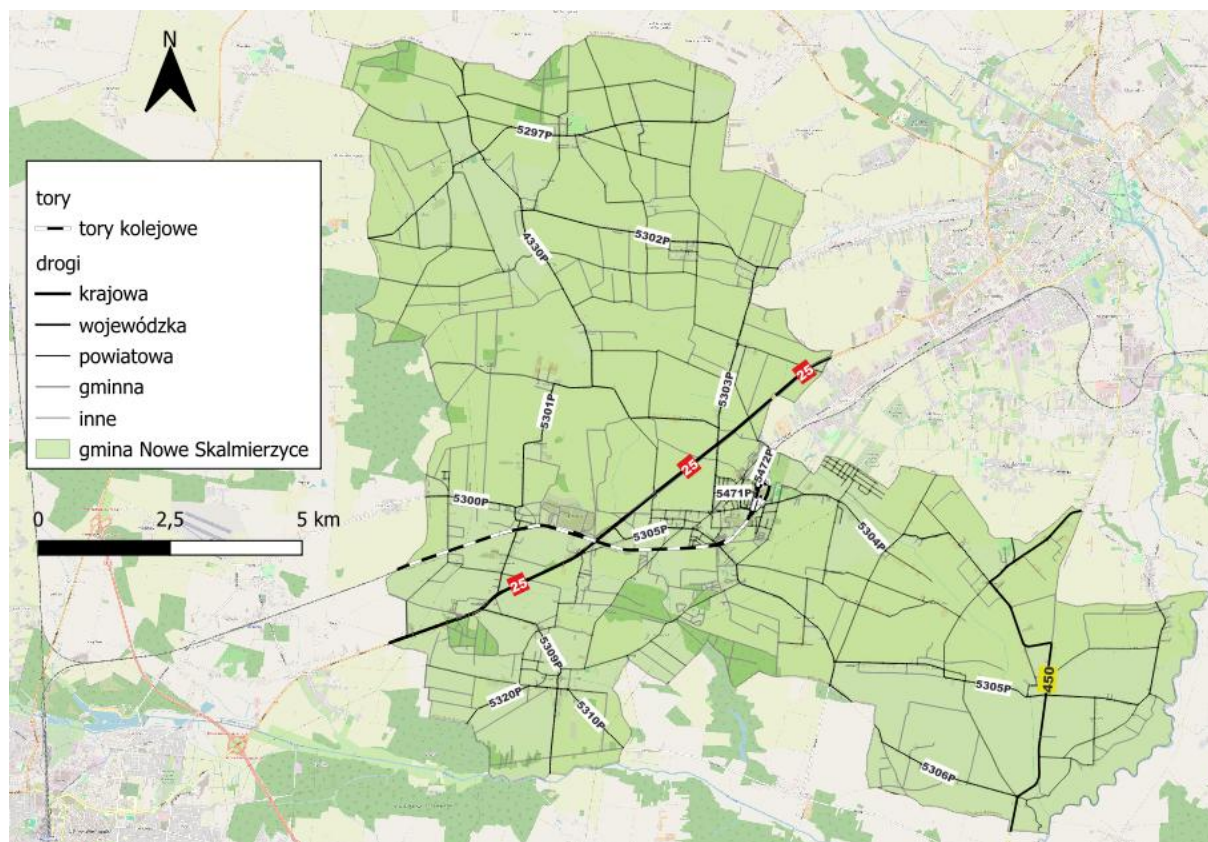
Nowe Skalmierzyce odznaczają się dobrą dostępnością komunikacyjną, opartą na przebiegu drogi krajowej DK25 oraz drogi wojewódzkiej DW 450. Położenie przy drodze krajowej nr 25, łączącej dwa ważne ośrodki regionalne województwa wielkopolskiego – Ostrów Wielkopolski i Kalisz. DK 25, oprócz dobrego połączenia ze wskazanymi miastami, pozwala także na szybki przejazd z gminy do kolejnego ośrodka regionalnego – Konina. Czas przejazdu z Nowych Skalmierzyc do Kalisza to około 10 minut, do Ostrowa Wielkopolskiego – 25 minut, do Wrocławia – około 1 h 30 min, a do Poznania i Łodzi – około 2 godzin. Uzupelnienie sieci transportowej stanowi przebiegająca przez wschodnią część gminy droga wojewódzka nr 450 relacji Kalisz – Opatów. Na terenie gminy Nowe Skalmierzyce znajduje się 8,3 km dróg krajowych, 8,1 km dróg wojewódzkich, 71,9 km dróg powiatowych oraz 144,1 km dróg gminnych. 26,4 kilometrów dróg stanowią nieutwardzone drogi publicznie. Na obszarze gminy nie występują się żadne znaczące bariery komunikacyjne.

Według danych GUS w 2022 roku łączna długość dróg rowerowych w gminie Nowe Skalmierzyce wynosiła 8,8 km. Rozbudowę sieci ścieżek rowerowych w ramach Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (AKO), będącego formą partnerstwa samorządowego, do którego przynależy gmina, wskazuje się jako jedną z najpilniejszych inwestycji infrastrukturalnych w całym obszarze funkcjonalnym. Strategia AKO wskazuje na konieczność rozbudowy infrastruktury transportu rowerowego między innymi w gminie Nowe Skalmierzyce, w celu osiągnięcia spójności komunikacyjnej w obrębie aglomeracji. Wskaźnik długości ścieżek rowerowych na 100 km² w gminie wyniósł 7, a powiecie ostrowskim 10,7. W gminie Nowe Skalmierzyce nie funkcjonuje system roweru miejskiego, pomimo tego, że działa on w niektórych jednostkach zrzeszonych w AKO, jak miasta Kalisz i Ostrów Wielkopolski. Warto jednak dodać, że przez teren gminy przebiega szlak rowerowy.

Przez Nowe Skalmierzyce przechodzi magistrala kolejowa nr 14 relacji Łódź Kaliska – Tuplice. Na terenie gminy znajduje się dworzec kolejowy Nowe Skalmierzyce oraz przystanek kolejowy Ocięż. Z gminy można dojechać koleją do: Kalisza, Ostrowa Wielkopolskiego, Łodzi, Poznania, Leszna i Warszawy. Dojazd koleją regionalną z Nowych Skalmierzyc do Kalisza zajmuje 10 minut, a do Ostrowa Wielkopolskiego 15 minut. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego wskazuje się na konieczność utworzenia kolei aglomeracyjnej na odcinku Opatówek – Kalisz – Nowe Skalmierzyce – Ostrów Wielkopolski – Odolanów.

Na terenie gminy działa dwóch przewoźników publicznych. Są to Kaliskie Linie Autobusowe, które w 2023 roku wycofały się z większości linii obsługujących gminę oraz Miejski Zakład Komunikacji w Ostrowie Wielkopolskim. Jednocześnie na mocy porozumienia międzygminnego nr UA/40/WSO/2022 zadanie organizacji transportu publicznego na obszarze gminy Nowe Skalmierzyce powierzone jest miastu Kalisz. Na obszarze gminy swoją działalność prowadzi również przewoźnik prywatny Euromatpol, którego przejazdy organizowane są przez Gminę. Według GUS w 2022 roku w gminie istniały 92 przystanki autobusowe. Jak wskazuje Raport o stanie gminy z 2024 roku w gminie doszło do znacznej poprawy pod względem liczby oferowanych połączeń w związku z powstaniem nowych linii, niezależnych od KLA. Niemniej na terenie gminy konieczny jest dalszy rozwój transportu zbiorowego. Na jej terenie nie istnieje także żadne zintegrowane centrum przesiadkowe, umożliwiające przesiadkę z autobusu/samochodu/roweru na pociąg do Kalisza bądź Ostrowa Wielkopolskiego. Na terenie gminy funkcjonuje autobus szkolny kursujący na trzech trasach, obsługujących różne szkoły. Trasa nr 1 obsługuje transport uczniów SP im. Polskich Noblistów w Nowych Skalmierzycach, SP im. Powstańców Wielkopolskich w Nowych Skalmierzycach i SP w Gostycynie. Trasa nr 2 dedykowana jest dla uczniów klas I-III SP im. Powstańców Wielkopolskich w Nowych Skalmierzycach. Trasa nr 3 zaś obsługuje ruch pasażerski uczniów z SP w Ociężu i SP w Gostycynie.

Najbliższy port lotniczy znajduje się we Wrocławiu, do którego dojazd z gminy samochodem zajmuje około 1 h 30 min. Dojazd do lotnisk w Poznaniu i Łodzi z Nowych Skalmierzyc samochodem zajmuje około dwóch godzin, a do warszawskiego Okęcia – trzy godziny.

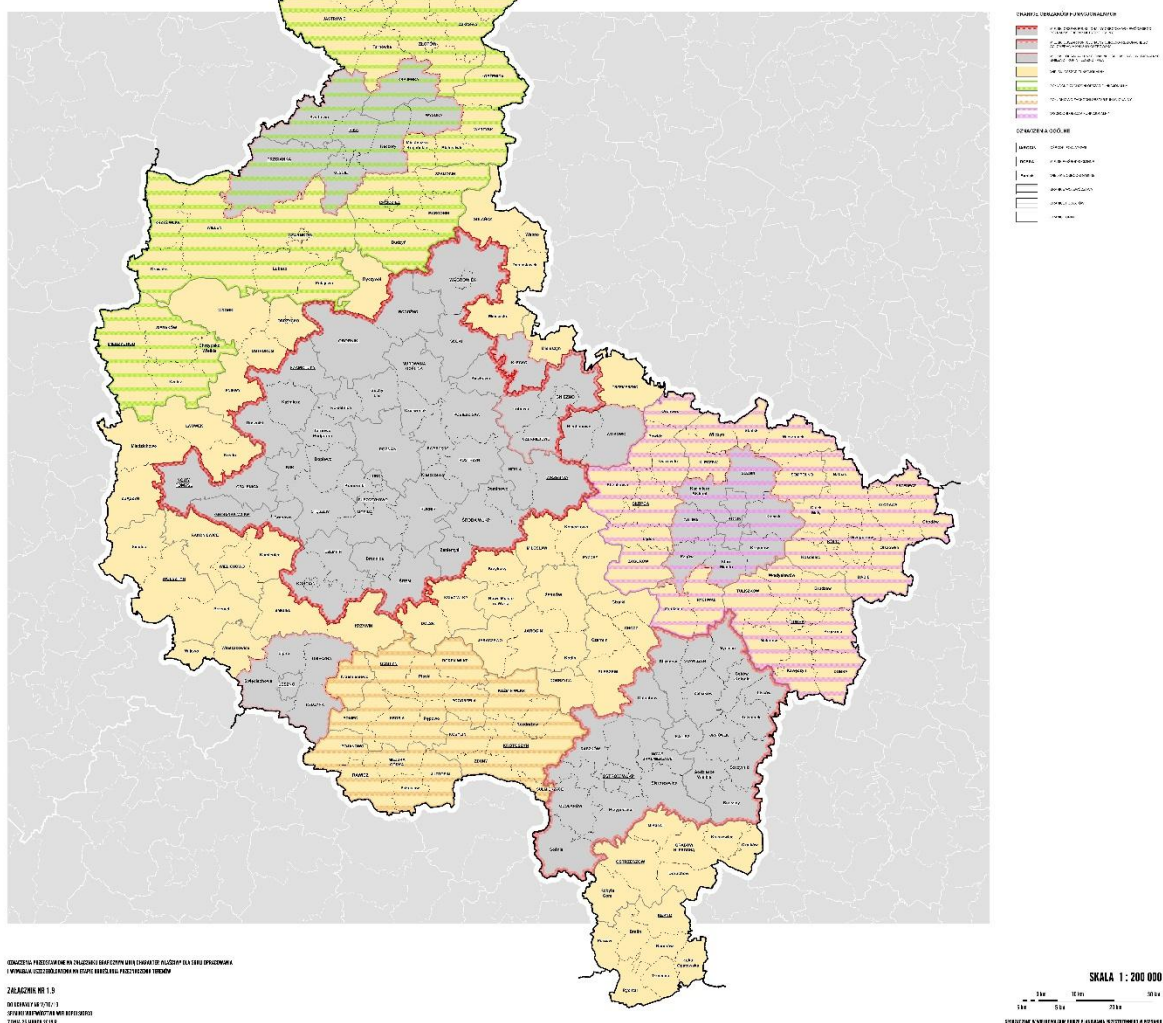
Ryc. 2. Układ komunikacyjny w gminie Nowe Skalmierzyce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Nadrzędnym dokumentem planistycznym oddziałującym na teren gminy jest Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, przyjęty na mocy uchwały Nr V/70/19 z dnia 25 marca 2019 roku. Zgodnie z zapisami Planu, gmina Nowe Skalmierzyce znajduje się w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. W skład AKO wchodzi 21 gmin, w tym: 2 gminy miejskie, 5 gmin miejsko-wiejskich i 14 gmin wiejskich. Obowiązujący PZPWW wyznacza następujące cele polityki przestrzennej na terenie MOF AKO:

1. Kształtowanie efektywnej struktury sieci osadniczej,
2. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej,
3. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska,
4. Ochrona i efektywne wykorzystanie potencjału,
5. Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego,
6. Rozwój systemów infrastruktury technicznej.

Ryc. 3. Granice miejskich obszarów funkcjonalnych w województwie wielkopolskim
Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

W PZPWW, Nowe Skalmierzyce wskazane są jako obszar o wysokiej intensywności procesów osadniczych. W Planie gmina jest także wskazana wśród trzynastu miast o funkcji przemysłowej województwa wielkopolskiego oraz znajduje się w Łódzkiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej.

Plan określa gminę jako obszar aktywnie uczestniczący w procesie rozwojowym, dla którego zostały określone m. in. następujące cele: budowa infrastruktury OZE, budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej czy zapewnienie efektywnej infrastruktury transportowej i poprawa transportu zbiorowego.

Gmina Nowe Skalmierzyce zalicza się do gmin o znacznej funkcji rolniczej. Ponad 90,2% powierzchni gminy stanowią użytki rolne, a kolejne 3,3% - lasy.

W polskim systemie planowania przestrzennego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego nie stanowi aktu prawa miejscowego. Dokument określa podstawowe wytyczne i kierunki do opracowywania szczegółowych planów miejscowych. Studium w gminie przyjęte było na mocy Uchwały

Nr XV/84/99 Rady Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce z dniach 20 grudnia 1999 r. Studium ostatni raz uległo aktualizacji na mocy uchwały nr XII.101.2019 z dnia 29 lipca 2019 roku. Zapisy SUIKZP gminy wskazują na konieczność uzupełniania nowymi inwestycjami istniejącej zabudowy oraz konieczność przeciwdziałania rozpraszaniu sieci osadniczej. Studium zakłada koncentrację zabudowy o funkcji gospodarczej wzdłuż DK nr 25 oraz w okolicy dworca kolejowego, a także skupienie zabudowy mieszkaniowej oraz usługowej w południowej części gminy. Zabudowa ma się najsilniej koncentrować w miejscowościach: Nowe Skalmierzyce, Skalmierzyce, Ociąż, Fabianów, Biskupice Ołoboczne, Śliwniki i Mączniki. Zważywszy na rolę funkcjonalną tego obszaru, naturalnym jest przeznaczenie większej ilości terenów na rozwój funkcji mieszkaniowo-usługowych w okolicy. SUIKZP zakłada zdominowanie północnej oraz południowo-wschodniej części gminy przez obszary rolnicze oraz tereny zieleni. Na terenie gminy nie występują obszary przewidziane pod rozwój, rozbudowanej w okolicy, infrastruktury turbin wiatrowych.

Podstawowym aktem prawa miejscowego w Polsce, powstałym w oparciu o ustalenia SUIKZP, jest Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego – MPZP. Zgodnie z danymi GUS, w 2022 roku w gminie obowiązywało 19 planów miejscowych, które łącznie pokrywały 7,2% powierzchni gminy. W gminie obowiązuje 25 MPZP. Tylko jeden z będących w mocy planów miejscowych uchwalony był przed wejściem w życie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 roku.

W sytuacji braku obowiązującego MPZP, głównymi instrumentami polityki przestrzennej stają się decyzje o warunkach zabudowy oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Instrumenty te zostały przewidziane przez ustawodawcę jako narzędzie służące uzupełnianiu luk w systemowym planowaniu przestrzennym tam, gdzie nastąpi taka konieczność. Niemniej decyzje WZ wydawane w zbyt dużej ilości mogą prowadzić do utraty kontroli nad ładem przestrzennym w jednostce. Poniższa tabela wskazuje na negatywny trend wzrostu liczby wydawanych decyzji o warunkach zabudowy na przestrzeni ostatnich lat. Niemniej 2022 rok charakteryzował się znacznym spadkiem liczby wydawanych decyzji. Zostało wydanych wówczas 129 decyzji, co w parze ze spadkiem liczby wydawanych pozwoleń na budowę można uznać za wyhamowanie ruchu inwestycyjnego na terenie gminy. Pod względem wydawanych pozwoleń na budowę, w gminie dostrzegalny jest spadek wskaźnika z 9,7 na 1000 mieszkańców w 2018 roku do 5,8. Niemniej wskaźnik ten jest zauważalnie wyższy niż średnia dla gmin powiatu ostrowskiego, w którym spadł on w latach 2018-2022 z poziomu 5,9 do 4,7. Wskaźnik liczby decyzji WZ przeliczony na tysiąc mieszkańców, wskazuje zauważalnie niższy poziom wykorzystania tego instrumentu w latach 2019-2021. W 2022 roku gmina niemal zrównała się z poziomem średniej powiatowej pod względem relatywnej intensywności wykorzystania narzędzia WZ. Władze gminy w latach 2018-2022 wydały łącznie 176 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Decyzje te stanowią akt prawa miejscowego umożliwiający lokalizację obiektów stanowiących realizację celów publicznych. Najwięcej tych decyzji wydano w 2020 roku (44). W 2022 roku było to już jedynie 26 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Można zatem zakładać, że doszło do spadku ruchu inwestycyjnego pod względem liczby podejmowanych przedsięwzięć celu publicznego.

Tab. 1. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2018-2022

		2018	2019	2020	2021	2022
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Nowe Skalmierzyce	126	144	156	186	129
	Powiat ostrowski	1261	1351	1315	1546	1281
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Nowe Skalmierzyce	8,3	9,4	10,2	12,3	8,2
	Powiat ostrowski	8	8,5	8,4	10	8,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Główne ośrodki wielofunkcyjne w gminie to miasto Nowe Skalmierzyce i wieś Skalmierzyce. W tych dwóch miejscowościach koncentrują się funkcje administracyjne, szkolne, kulturowe, usługowe oraz przemysłowe gminy. Sam Urząd Gminy i Miasta znajduje się nie w mieście, a właśnie we wsi Skalmierzyce.

Obecnie największy ruch budowlany obserwuje się w miejscowościach Śliwniki, Mączniki i Nowe Skalmierzyce. Gmina planuje budowę nowego bloku komunalnego w Skalmierzycach oraz wygospodarowanie przy nim strefy na targowisko. Jako potencjalne bariery ograniczające rozwój przestrzenny gminy należy wskazać planowaną nową obwodnicę Kalisza, która ma przebiegać nieopodal centrum Nowych Skalmierzyc.

Przez południową część gminy przechodzi Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Proсны”.

1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne

Krajobraz naturalny gminy Nowe Skalmierzyce ukształtowany został głównie na skutek oddziaływania zlodowacenia środkowoeuropejskiego oraz jego następstw. Istotnym elementem krajobrazu gminy są formy antropogeniczne powstałe na skutek wielowiekowej działalności rolniczej. Nachylenia terenu nie przekraczają 5%. Zgodnie z regionalizacją J. Kondrackiego, obszar gminy znajduje się w prowincji Nizy Śródkowoeuropejskiego, w mezoregionie Wysoczyzny Kaliskiej¹. Największa depresja w gminie znajduje się w dolinie Proсны nieopodal Osieka, gdzie osiąga poziom 151,3 m n.p.m. Spośród jednostek makromorfologicznych, na terenie gminy warto wyróżnić wysoczyznę morenową oraz doliny Proсны, Ołoboku

i pozostałych mniejszych cieków przechodzących przez obszar wysoczyzny. W okolicy Biskupic Ołobocznych znaleźć można wydmy, których wysokość sięga siedmiu metrów.

Struktura wierzchnich warstw gruntu zdominowana jest przez gliny zwałowe i piaski gliniaste, powstałe na skutek rozmycia moren. Wzdłuż dolnego odcinka doliny cieku Ciemna, będącego dopływem Ołoboku, znajduje się jedyny większy płat gruntów piaszczysto-zwirowych o pochodzeniu rzeczonym. Na terenie gminy dna cieków rzecznych wypełnione są w wielu miejscach torfami i namułami organicznymi.

Hydrograficznie gmina przynależy do zlewni Proсны. Rzeka posiada nieduże spadki i charakteryzuje się silnym meandrowaniem. Pozostałe koryta cieków zostały uregulowane. Cieki powierzchniowe na terenie gminy charakteryzują się reżimem śnieżno-deszczowym, posiadającym dwie kulminacje stanów wody w ciągu roku. Pierwsza kulminacja, wiosenna, spowodowana jest tajeniem pokrywy śnieżnej, a druga – letnia, związana jest z intensywnymi opadami atmosferycznymi w Polsce w tym okresie. Za nadzór nad wodami w gminie odpowiedzialna jest Gminna Spółka Wodna z siedzibą w Skalmierzycach.

Gminę Nowe Skalmierzyce charakteryzuje skrajnie niski wskaźnik lesistości. Zgodnie z danymi GUS, w 2022 roku jedynie 3,3% powierzchni gminy było pokryte lasami. Na poziomie powiatu ostrowskiego i województwa wielkopolskiego było to kolejno 28,2% i 25,8%.

Na terenie gminy znajdują się eksploatowane kopaliny w formie złóż piasku i żwiru w Biskupicach Ołobocznych.

W gminnej ewidencji zabytków zostały ujęte 193 obiekty. Wśród nich warto wskazać:

- Dworzec w Nowych Skalmierzycach, będący zabytkowym budynkiem oddanym do użytku w 1906 roku,
- Granica, będąca dawnym przejściem granicznym pomiędzy zaborem pruskim a rosyjskim, stanowi dzisiaj skwer o funkcjach edukacyjnych,
- Dom Katolicki w Skalmierzycach, który powstał w 1909 roku i stanowił istotny punkt dla lokalnej społeczności walczącej o polską niepodległość,
- Dwór w Chotowie, będący zabytkowym dworem powstałym prawdopodobnie w połowie XIX wieku,
- Kościół Pw. Bożego Ciała w Nowych Skalmierzycach,

¹ Kondracki J., 1978. Regionalizacja fizycznogeograficzna Polski.

- Kościół Pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Nowych Skalmierzycach,
- Kościół Pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Ociążu,
- Kościół Pw. Wszystkich Świętych w Droszewie,
- Kościół Pw. Św. Bartłomieja Apostoła w Biskupicach Ołobocznych,
- Kościół Pw. Św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Skalmierzycach,
- Pałac w Śliwnikach, powstały w latach 1848-1850.

Przez teren gminy przebiega szlak turystyczny Kaliska Droga św. Jakuba. Łączna długość szlaku wynosi 152 km i łączy on ze sobą miejscowości Ścinawa i Kalisz. Stanowi on polski odpowiednik popularnego w Hiszpanii Camino de Santiago, będącego szlakiem pielgrzymów zmierzających do Galicji. Kaliska Droga św. Jakuba przynależy do europejskiej części Camino de Santiago. Przez gminę przechodzi również szlak zielony im. Powstania Wielkopolskiego. Gmina, jak na swoje rozmiary, posiada rozbudowaną bazę gastronomiczną. Baza ta skoncentrowana jest przede wszystkim w mieście Nowe Skalmierzyce oraz wsi Skalmierzyce i obejmuje: restauracja Nastrojowa i Zajazd Osada.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna

Przedsiębiorczość

Poziom przedsiębiorczości, rozumianej jako stopień zaangażowania mieszkańców w działalność gospodarczą, może być mierzony za pośrednictwem liczby podmiotów gospodarczych prowadzących swoją działalność na danym terenie, w określonym czasie.

W 2018 roku w gminie Nowe Skalmierzyce zarejestrowanych było 1202 podmiotów gospodarczych w ramach rejestru REGON, co stanowiło 7% wszystkich podmiotów w powiecie ostrowskim. W 2022 roku było to już 1476 podmiotów. Tym samym w gminie w ciągu czterech lat przybyły 274 przedsiębiorstwa, co stanowiło wzrost o 18,6% w badanym czasie. Był to trzeci największy wzrost w powiecie, który ustępował jedynie miastu Ostrowowi Wielkopolskiemu, oraz gminie wiejskiej Ostrów Wielkopolski. Wzrost liczby przedsiębiorstw w Nowych Skalmierzycach przełożył się także na wzrost udziału gminnych podmiotów gospodarczych w łącznej liczbie przedsiębiorstw w powiecie, który wyniósł 7,6% (wzrost z 7%). Pod tym względem Nowe Skalmierzyce ustępują jedynie dwóm wspomnianym gminom, w których zarejestrowanych jest kolejno 51,8% (miasto Ostrów Wielkopolski) i 11,6% (gmina Ostrów Wielkopolski) przedsiębiorstw działających w powiecie. Relatywnie dużą liczbę podmiotów w gminie można tłumaczyć jej korzystnym położeniem transportowym względem sąsiednich ośrodków regionalnych, co stanowi zachętę dla przedsiębiorców do lokalizowania swoich zakładów w gminie.

Tab. 2. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie ostrowskim w latach 2018-2022

JST	2018		2022		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2018-2022
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
Powiat ostrowski	17 081	100,0%	19 422	100,0%	2 341
Ostrów Wielkopolski (miasto)	9 249	54,1%	10 064	51,8%	815
Nowe Skalmierzyce	1 202	7,0%	1 476	7,6%	274
Odolanów	1 223	7,2%	1 416	7,3%	193
Ostrów Wielkopolski	1 858	10,9%	2 256	11,6%	398

Przygodzice	1 189	7,0%	1 415	7,3%	226
Raszków	1 107	6,5%	1 275	6,6%	168
Sieroszewice	797	4,7%	965	5,0%	168
Sośnie	456	2,7%	555	2,9%	99

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Spośród podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy, najwięcej z nich działało w sekcji handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle. W tej sekcji działało 377 przedsiębiorstw, co stanowiło 26% wszystkich firm w gminie. 218 przedsiębiorstw działało w sektorze budownictwa, a 196 w sektorze przetwórstwa przemysłowego, podkreślając tym samym miejsko-wiejski charakter jednostki.

Tab. 3. Podmioty działające na terenie Gminy Nowe Skalmierzyce w 2022 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	70	5%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	2	0%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	196	13%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	11	1%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	5	0%
SEKCJA F Budownictwo	218	15%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	377	26%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	91	6%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	21	1%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	30	2%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	31	2%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	50	3%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	82	6%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	45	3%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	9	1%
SEKCJA P Edukacja	30	2%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	61	4%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	28	2%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	113	8%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

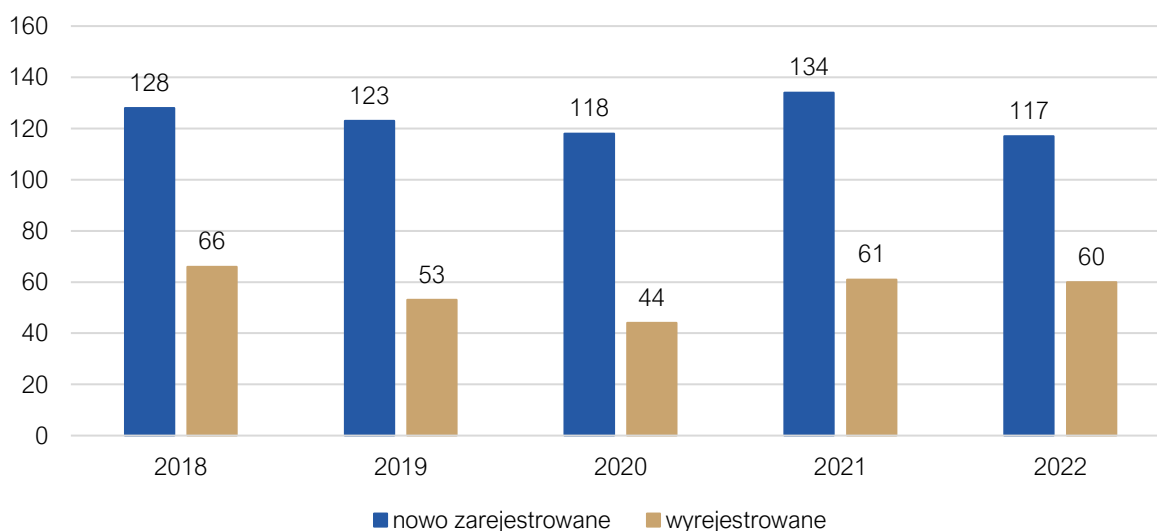
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych GUS w 2022 roku na terenie gminy Nowe Skalmierzyce prowadziło działalność gospodarczą 1476 podmiotów. Spośród nich najważniejsze to:

- ADMAT sp. z o.o. – branża spożywcza,
- Auto Partner Jan Garcarek i Andrzej Garcarek – branża motoryzacyjna,
- Farmer Raniś Zmysłony – branża rolnicza,
- COM 40 sp. z o.o. – branża meblarska,

- Correct K. Błaszczak i wspólnicy – branża meblarska,
- Lazur spółdzielczy związek grup producentów rolnych – branża spożywcza,
- Pupil Foods sp. z o.o. – branża spożywcza,
- Skaltex-Kaczmarek, Błaszczak – branża tekstylna,
- Tasomix sp. z o.o. – branża rolnicza,
- United Petfood Polska sp. z o.o. – branża spożywcza,
- Wytwórnia pasz i koncentratów „Farmer” sp. z o.o. – branża rolnicza,
- Vossloh Skamo sp. z o.o. – produkcja przemysłowa na rzecz kolei.

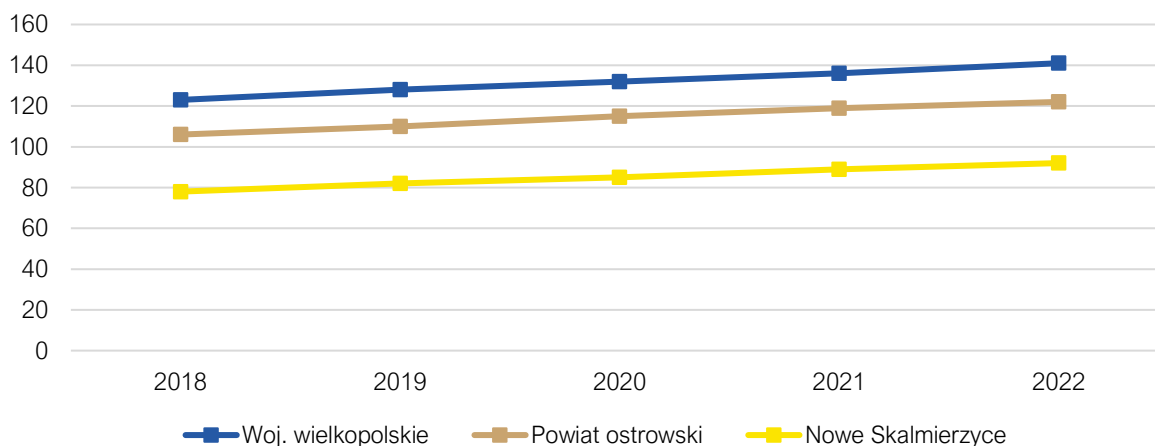
Stosunek liczby nowo zarejestrowanych do liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych wskazuje na wieloletni, korzystny trend wzrostowy. W latach 2018-2022 na terenie gminy zarejestrowano 620 nowych przedsiębiorstw. W tym czasie działalność zakończyły 284 podmioty gospodarcze. Na przestrzeni badanych pięciu lat, liczba nowych rejestrowanych działalności gospodarczych wahała się w przedziale 117-134 rocznie, a wyrejestrowanych: 44-66. Zamrożenie gospodarki w okresie pandemii COVID-19 nie przełożyło się w żaden znaczący sposób na wyhamowanie rozwoju przedsiębiorczości w gminie. Można zatem zakładać, że jest to wyrazem dobrej sytuacji gospodarczej gminy oraz wieloletniego trendu wzrostu przedsiębiorczości.

Ryc. 4. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2018-2022 działających na terenie Gminy Nowe Skalmierzyce

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W celu określenia sytuacji gospodarczej gminy Nowe Skalmierzyce na tle powiatu oraz województwa, zastosowano wskaźnik liczby przedsiębiorstw przypadających na tysiąc mieszkańców. Na każde tysiąc mieszkańców w 2018 roku w gminie zarejestrowanych było 78 podmiotów gospodarczych, w całym powiecie ostrowskim 106, a w województwie wielkopolskim – 123. W 2022 roku w gminie było ich 92, w powiecie – 122, a w województwie – 141. Sytuacja gminy na tle powiatu ostrowskiego i województwa wielkopolskiego prezentuje się gorzej. Niemniej gmina utrzymuje stałe tempo rozwoju zauważalne także w powiecie oraz województwie. Można zatem założyć, że pomimo mniejszego udziału zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, będących przede wszystkim pochodną jej rolniczego charakteru i wielkości, w gminie nie występuje zjawisko postępującej marginalizacji.

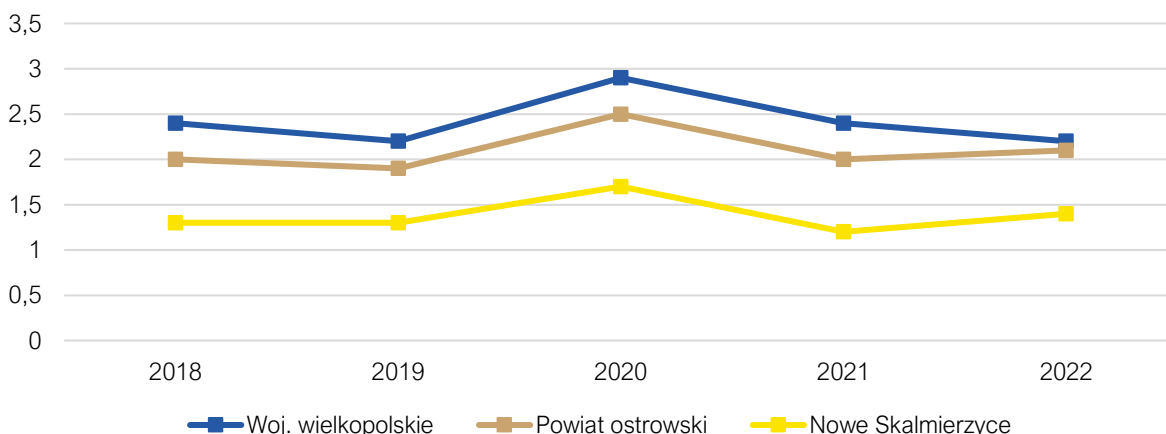

Ryc. 5. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Nowe Skalmierzyce na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tezę o dobrej sytuacji gospodarczej gminy potwierdza zadowalający poziom aktywizacji zawodowej mieszkańców. W latach 2018-2022 w gminie występowało znacząco niższe średnie bezrobocie niż w całym powiecie ostrowskim oraz województwie wielkopolskim. W 2022 roku w gminie Nowe Skalmierzyce udział zarejestrowanych osób w kryzysie braku zatrudnienia, w liczbie osób w wieku produkcyjnym wyniósł 1,4%. W powiecie wskaźnik ten wyniósł 2,1%, a w województwie – 2,2%. Najniższy zarejestrowany poziom bezrobocia w gminie wystąpił w 2021 roku, w którym wyniosło ono 1,2%. Najwyższe zaś, w roku 2020 (1,7%). Widoczny jest zatem nieduży wzrost udziału osób bezrobotnych wśród ludności w wieku produkcyjnym, spowodowany początkową fazą pandemią COVID-19.

Rynek pracy

Ryc. 6. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Nowe Skalmierzyce na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

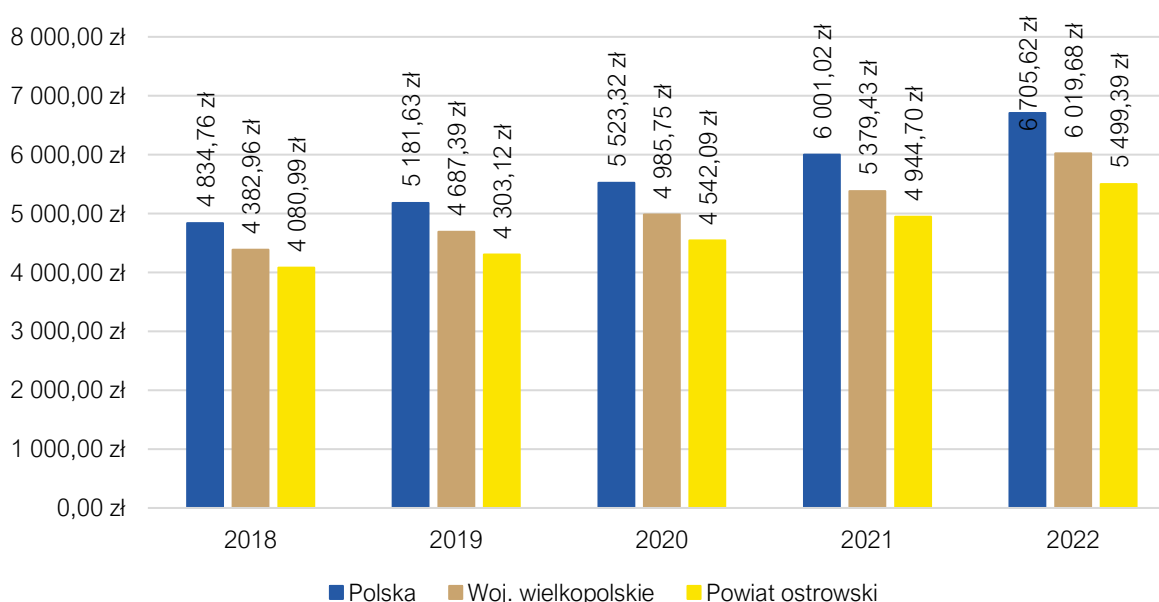
W powiecie ostrowskim 59,5% bezrobotnych stanowią kobiety. Największy ich odsetek występuje w przedziale wiekowym 35-44 lata (24,8% wszystkich osób dotkniętych kryzysem bezrobocia). Drugą największą grupą wiekową są osoby w wieku 25-34 lat, które stanowią 23,7% bezrobotnych w powiecie. Dostrzegalny jest zatem wysoki udział osób w wieku kreatywnym pozostających bez zatrudnienia. Najwięcej osób bezrobotnych w powiecie posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe (29,5%). Pokażna jest także grupa osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, którą stanowi kolejne 20,6% osób bezrobotnych. Ponad 27% bezrobotnych pozostaje bez zatrudnienia od 1 do 3 miesięcy. Jedynie 8,3% osób było bezrobotnych przez okres powyżej dwóch lat.

Tab. 4. struktura bezrobotnych w powiecie ostrowskim (stan na koniec 2023 roku)

		Ogółem	w tym kobiety
Bezrobotni zarejestrowani ogółem		1994	1186
Czas pozostawania bez pracy w m-c	do 1	329	177
	1-3	541	313
	3-6	397	250
	6-12	312	198
	12-24	250	155
	powyżej 24	165	93
Wiek	18-24	331	214
	25-34	472	327
	35-44	494	312
	45-54	379	218
	55-59	218	114
	60 lat i więcej	100	1
Wykształcenie	wyższe	252	180
	policealne i średnie zawodowe/branżowe	412	260
	średnie ogólnokształcące	361	254
	zasad. zawodowo/branżowe	588	287
	gimnazjalne/podstawowe i poniżej	381	205

Źródło: Sprawozdanie z rynku pracy MRPIT-01. Powiatowy Urząd Pracy dla powiatu ostrowskiego.

Średnie miesięczne wynagrodzenie w jednostkach określa możliwości zarobkowe jakie potencjalnie posiadają ich mieszkańcy. Zgodnie z danymi GUS, w 2022 roku średnie miesięczne wynagrodzenie brutto wynosiło w powiecie ostrowskim 5499 złotych. Było zatem niższe niż średnia wielkopolska – 6019 złotych i średnia krajowa – 6706 złotych. Ze względu na systematyczny wzrost płac minimalnych w ostatnich latach, od 2018 roku średnia w całym kraju systematycznie rośnie. Między 2018 a 2022 rokiem, średni poziom płac w powiecie wzrósł o 1418 zł, w województwie o 1636 zł, a w kraju o 1870 złotych. Dostrzegalna jest zatem różnica w tempie wzrostu na niekorzyść powiatu ostrowskiego. Zauważalne jest także pogłębianie się różnic w średnich zarobkach pomiędzy wskazanymi jednostkami. W 2018 roku mieszkańcy powiatu ostrowskiego zarabiali średnio o 753 złote mniej niż średnia krajowa oraz o 302 złote mniej niż mieszkańcy województwa wielkopolskiego. W 2022 roku zarobki w powiecie ostrowskim były mniejsze o 1206 złotych względem średniej szczebla krajowego i 520 zł względem średniej dla województwa.

Ryc. 7. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie ostrowskim na tle województwa wielkopolskiego i Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rolnictwo

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, większość obszaru gminy leży na terenach umiarkowanego bądź ograniczonego rozwoju rolnictwa. Co więcej sporą część gminy pokrywają tereny przeznaczone w Planie na potrzeby produkcji biomasy.

W gminie znaleźć można gleby bielcowe oraz brunatne właściwe. Pod względem produkcji rolnej, według zapisów SUIKZP, gmina zalicza się do kompleksów: pszenney dobry, żytni dobry oraz występujący miejscowo pszenney bardzo dobry. Kompleksy te zlokalizowane są przede wszystkim w północnej części gminy oraz obejmują blisko 40% jej powierzchni użytkowanej rolniczo. Gmina położona jest na obszarach, na których od lat występuje stepowanie, w związku z czym dotyka ją regularnie problem suszy.

Jak wskazują wyniki Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 roku w gminie szczególnie powszechną formą upraw są warzywa gruntowe, wśród których dominują ziemniaki. Gmina jest także liderem w województwie pod względem relatywnej ilości kombajnów ziemniaczanych.

Według danych PSR2020 w Nowych Skalmierzycach funkcjonowało w 2020 roku 835 gospodarstw rolnych, co stanowiło 13,9% wszystkich podmiotów w powiecie ostrowskim. Średnia wielkość gospodarstw rolnych w gminie wyniosła 13,5 ha. Zdecydowanie najwięcej gospodarstw – aż 31,9 % (266) miało powierzchnię w przedziale od 1 do 5 ha. W całym powiecie ostrowskim aż 44,9% gospodarstw rolnych mieściło się w tym przedziale. Podmioty o powierzchni powyżej 15 ha stanowiły zaledwie 24,8% wszystkich gospodarstw rolnych w gminie.

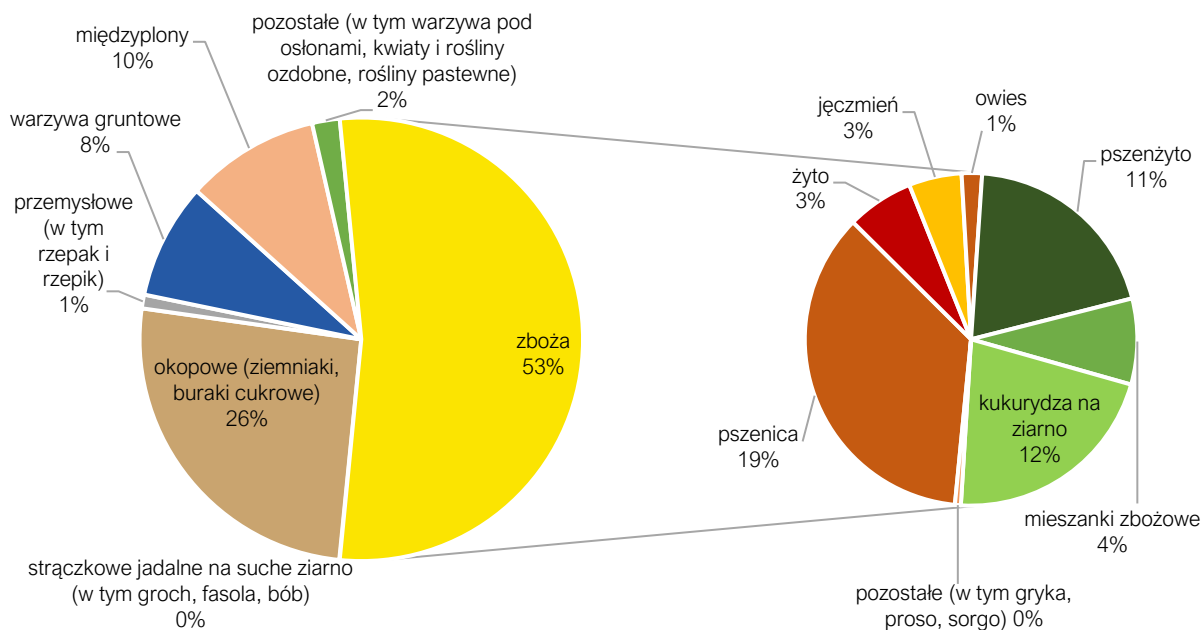
Tab. 5. Gospodarstwa rolne według obszarów użytków rolnych w gminie Nowe Skalmierzyce i powiecie ostrowskim.

Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych	Nowe Skalmierzyce		Powiat ostrowski	
	Liczba podmiotów	Udział	Liczba podmiotów	Udział
OGÓŁEM	835	100%	5999	100%
DO 1 HA WŁĄCZNIE	23	2,8%	170	2,8%
1 - 5 HA	266	31,9%	2694	44,9%
5 - 10 HA	205	24,6%	1262	21,0%
10 - 15 HA	134	16,0%	787	13,1%
15 HA I WIĘCEJ	207	24,8%	1086	18,1%

Źródło: Opracowanie własne na bazie Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

Zgodnie z danymi PSR2020 powierzchnia zasiewów wyniosła 94,8% ogółu powierzchni użytków rolnych. Był to jeden z najwyższych poziomów w Wielkopolsce. Pogłowie świń przeliczone na 100 ha użytków rolnych w gminie wyniosło 81,6, co było średnim wynikiem w skali województwa. Pod względem pogłównia bydła przeliczonego na 100 ha użytków rolnych gmina również nie wyróżniała się względem reszty Wielkopolski. W Nowych Skalmierzycach wskaźnik ten osiągnął wartość 54,3. Gminę charakteryzuje dobry poziom wyposażenia gospodarstw rolnych w ciągniki, na poziomie 76,2% ogółu gospodarstw. Zgodnie z wynikami Powszechnego Spisu Rolnego 2020 Nowe Skalmierzyce znajdują się w ścisłej czołówce województwa pod względem nakładów pracy w gospodarstwach rolnych poniesionych na produkcję rolniczą, co świadczy o wysokim zatrudnieniu w sektorze rolnictwa.

Zgodnie z danymi PSR2020 95% powierzchni gminy zajmowały użytki rolne. 91% powierzchni gminy stanowiły użytki rolne znajdujące się pod zasiewami oraz 4% łąki. 53% upraw stanowiły zboża, wśród których najpowszechniejsze były pszenica (19% wszystkich upraw) i kukurydza (12% wszystkich upraw). Kolejnych 26% upraw zajmowały warzywa okopowe, takie jak ziemniaki czy buraki cukrowe. Pozostałe warzywa gruntowe stanowiły 8% upraw rolniczych w gminie.

Ryc. 8. Struktura zasiewów wybranych upraw w gminie Nowe Skalmierzyce w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na bazie danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Urządzenia sieciowe

W gminie Nowe Skalmierzyce podmiotem odpowiadającym za zaopatrzenie domostw w wodę oraz obsługę infrastruktury kanalizacyjnej jest Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Komunale, zlokalizowane przy ulicy Podkockiej 4C w Skalmierzycach.

Woda w gminie pozyskiwana jest w ośmiu SUW-ach (Stacjach Uzdatniania Wody), zlokalizowanych w:

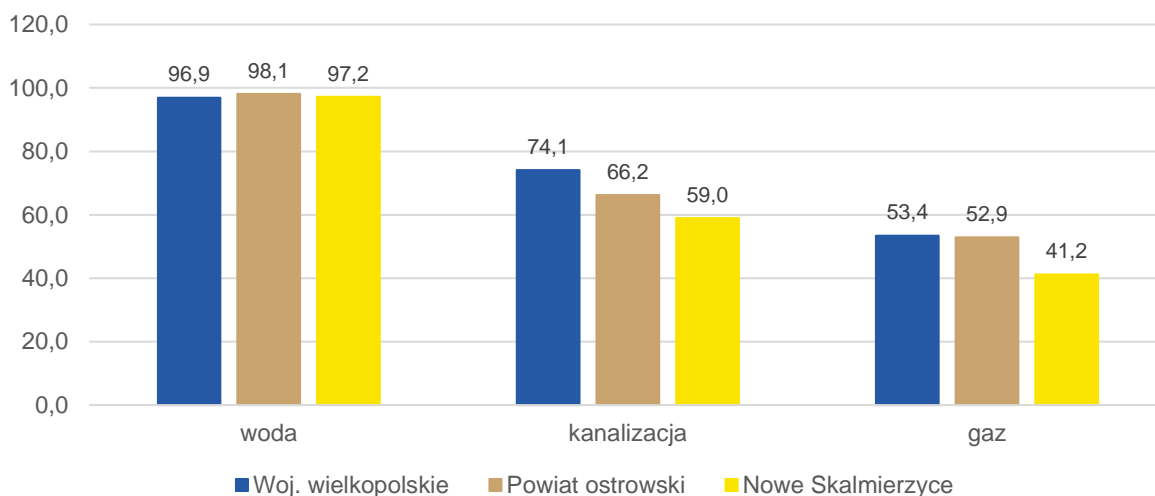
- Nowych Skalmierzycach,
- Skalmierzycach,
- Czachorach,
- Śliwnikach,
- Lezionie,
- Miedzianowie,
- Biskupicach,
- Trkusowie.

Dodatkowo, WPK korzysta z przepompowni sieciowej wody w Ociężu.

Zgodnie z informacjami WPK, systemem kanalizacji sanitarnej objęte na terenie gminy są miejscowości: Nowe Skalmierzyce, Skalmierzyce, Śliwniki, Boczków, Gniazdów, Biskupice i Truksów. Odbierane nieczystości płynne przepompowywane są do oczyszczalni ścieków w miejscowości Kuchary.

Według danych GUS, w 2022 roku łączna długość sieci wodociągowej w gminie wynosiła 188,5 kilometra, kanalizacyjnej – 70,3 km, a gazowej – 110,1 km. W gminie były 1083 czynne przyłącza gazowe do zabudowy mieszkaniowej. Dane te przekładają się na następującą dostępność do infrastruktury technicznej: 97,2% mieszkańców gminy ma dostęp do sieci wodociągowej, 59% do sieci kanalizacyjnej i jedynie 41,2% do sieci gazowej. Pod względem dostępności do sieci wodociągowej średnia dla województwa, powiatu oraz gminy prezentują się niemal identycznie. W kwestii sieci kanalizacyjnej oraz gazowej, zauważalny jest niższy poziom dostępności w gminie niż średni w powiecie oraz województwie. Brak dostępu do sieci kanalizacyjnej oznacza dla mieszkańców konieczność posiadania bezodpływowych zbiorników bądź przydomowych

oczyszczalni ścieków. Powszechnie znanym w całej Polsce jest zjawisko nielegalnego opróżniania szamba, prowadzące do degradacji środowiska przyrodniczego. Zjawisko to niesie również za sobą ryzyko zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych. Dostępność infrastruktury kanalizacyjnej zatem należy uznać za istotną w walce o czyste środowisko.

Ryc. 9. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Nowe Skalmierzyce w 2022 roku na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W gminie Nowe Skalmierzyce raz na dwa lata przeprowadza się kontrolę wywozu nieczystości płynnych. Celem kontroli jest zmobilizowanie mieszkańców do utylizacji tych odpadów na drodze przewidzianej przez polskie prawo. Dzięki temu możliwe jest prowadzenie walki z nielegalną utylizacją nieczystości płynnych negatywnie wpływającą na stan środowiska naturalnego oraz potencjalnie stan zdrowia mieszkańców. Zgodnie ze sprawozdaniem z gospodarowania nieczystościami ciekłymi za rok 2023 w gminie istnieje: 1015 zbiorników bezodpływowych i 744 przydomowe oczyszczalnie ścieków. Ze zbiorników bezodpływowych korzysta 3690 zameldowanych mieszkańców, a z przydomowych oczyszczalni ścieków – 2928. W 2023 roku z obszaru gminy odebrano 26,7 tysięcy metrów sześciennych ścieków bytowych oraz 6,1 tys. m³ ścieków przemysłowych.

Ochrona środowiska i odnawialne źródła energii

W gminie Nowe Skalmierzyce, zgodnie z danymi Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, znajdowało się 2557 źródeł ciepła opartych na węglu kamiennym (57,8% wszystkich źródeł ciepła), 1087 na gazie ziemnym (24,6%), 48 na oleju opałowym (1,1%) oraz 729 na biomase i drewnie (16,5%). Tak intensywne wykorzystanie źródeł ciepła opartych na paliwach kopalnianych przekłada się na znaczne zanieczyszczenie powietrza w okresie grzewczym. Instrumentem badającym jakość powietrza w gminie jest czujnik zlokalizowany przy ulicy Ostrowskiej. Jako podstawę oceny jakości powietrza uwzględnia się poziomy substancji określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu: dopuszczalne, docelowe, celów długoterminowych i alarmowe. Dla wszystkich substancji podlegających ocenie określa się klasy:

- W klasyfikacji podstawowej:
 - A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub docelowych;
 - C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe;
- W klasyfikacji dodatkowej:
 - A1 0 brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} – dla fazy II,

tj. 10 µg/m³;

- o C1 – przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} – dla fazy II, tj. 20 µg/m³;
- o D1 – jeżeli poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego;
- o D2 – jeżeli poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Wyniki rocznej oceny jakości powietrza w strefie wielkopolskiej za rok 2022, do której zakwalifikowana została gmina Nowe Skalmierzyce, zaprezentowana została w poniższej tabeli.

Tab. 1. Wyniki rocznej oceny jakości powietrza w strefie wielkopolskiej według kryterium ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃ ¹⁾	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5} ²⁾
Strefa wielkopolska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2,

²⁾ Dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, strefa wielkopolska uzyskała klasę A.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim – raport wojewódzki za rok 2022.

Z powyższej tabeli wynika, że w 2022 roku na obszarze strefy wielkopolskiej w kontekście ochrony zdrowia ludzi przekroczenie wystąpiło tylko w przypadku benzo(a)pirenu. Z kolei biorąc pod uwagę długoterminowy poziom dla ozonu troposferycznego, strefa wielkopolska uzyskała klasę D2, co oznacza, że poziom ten został przekroczony. Z kolei w kontekście ochrony zdrowia roślin, strefa wielkopolska uzyskała dla poziomów dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz ozonu troposferycznego (poziom krótkoterminowy) klasę A. Natomiast w przypadku poziomu długoterminowego dla ozonu strefa uzyskała klasę D2, co wskazuje na przekroczenie tego poziomu.

Tab. 2. Jakość powietrza atmosferycznego w strefie wielkopolskiej kryterium ochrony roślin

Nazwa strefy	SO ₂	NO _x	O ₃ ¹⁾
Strefa wielkopolska	A	A	A

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim – raport wojewódzki za rok 2022.

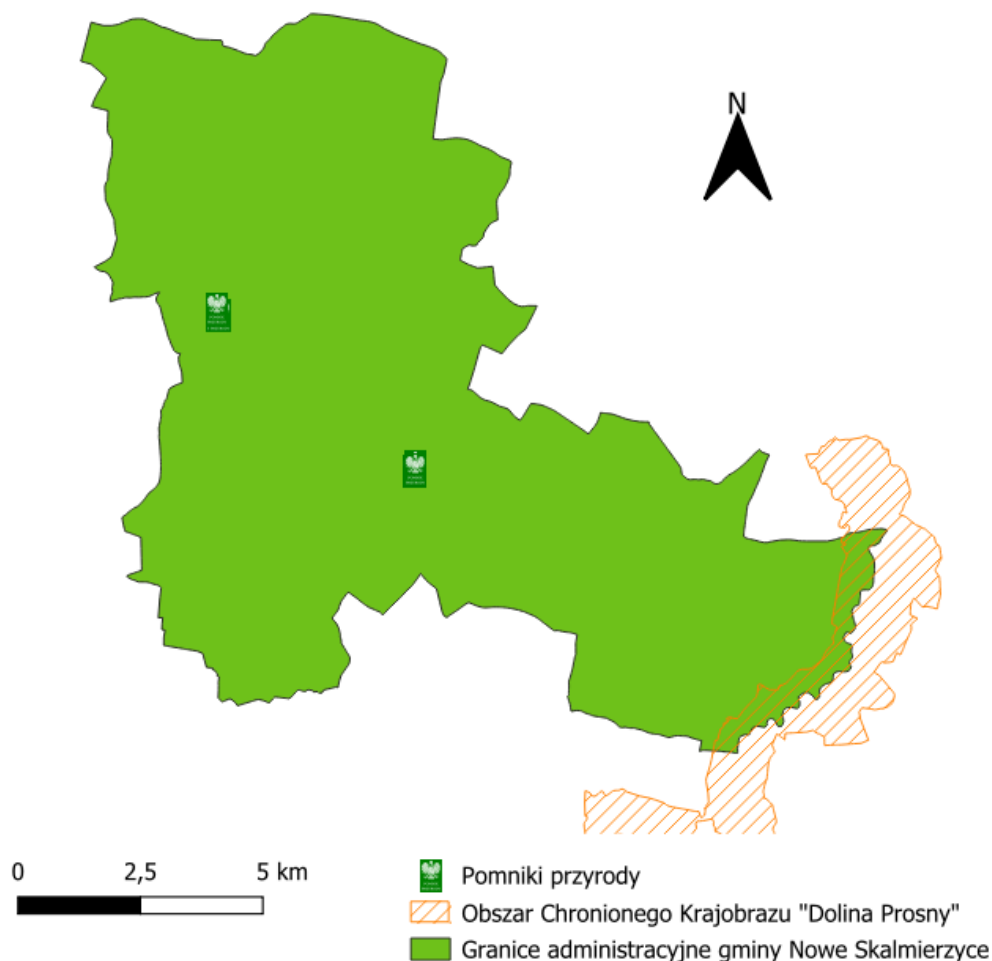
Na terenie gminy znajdują się farmy wiatrowe oraz fotowoltaiczne. Gmina przynależy do Klastra Energii Gmin Nowe Skalmierzyce i Ostrów Wielkopolski, w ramach którego stara się o środki z Krajowego Planu Odbudowy na rozwój sektora energetyki OZE. Złożono wnioski o dofinansowanie przydomowych paneli fotowoltaicznych oraz na potrzeby budowy magazynu energii w gminie i pomp ciepła. Wsparcie otrzymane ze środków KPO pokryje 90% kosztów kwalifikowanych inwestycji. Gmina planuje także termomodernizację budynku sali sesyjnej, ogrzewanej obecnie przy pomocy ekogroszku. Działania te są szczególnie istotne mając na względzie wysoki poziom wykorzystania paliw kopalnych w gminie na potrzeby ciepłownictwa.

Ochrona przyrody na terenie gminy prowadzona jest w oparciu o ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. Zgodnie z treścią ustawy, ochroną przyrody jest zachowanie oraz właściwe wykorzystanie zasobów środowiska i jej składników za pośrednictwem różnych form ochrony. Na terenie gminy znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- obszar chronionego krajobrazu Dolina Prosną,
- 13 pomników przyrody (11 pomników przyrody – drzewa, 2 pomniki przyrody – grupy drzew).

Zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody w gminie znajduje się siedem pomników przyrody. Pomniki Przyrody w gminie zlokalizowane są we wsiach Skalmierzyce, Ociąż, Chotów, Śmiłów i Czachory. Pomniki przyrody zwykle stanowią pojedyncze twory środowiska naturalnego bądź ich skupiska o znacznej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej lub historycznej. Obszar chronionego krajobrazu natomiast stanowi teren chroniony ze względu na szczególnie krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach odgrywający szczególną rolę turystyczną bądź ekologiczną.

Według Strategii Rozwoju Ponadlokalnego AKO powierzchnia form ochrony przyrody na terenie gminy wynosi 2,3%.

Ryc. 10. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Nowe Skalmierzyce

Źródło: opracowanie własne na bazie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Na terenie gminy Nowe Skalmierzyce znajduje się szereg obiektów oraz działalności mogących oddziaływać na środowisko naturalne. Są nimi:

- studnie głębinowe,
- turbiny wiatrowe w Biskupicach Ołobocznych, Chotowie, Gostycznie, Głóskach i Droszewie,
- farma fotowoltaiczna w Biskupicach Ołobocznych,
- zakłady COM40, Property 4K, L-Correct, Petfood,
- chów i hodowla bydła skoncentrowana w południowej części gminy,
- zakład pakowania warzyw w Kościuszkowie.

Gmina prowadzi działania mające na celu zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców. Przeprowadza się między innymi akcje plakatowe mające za zadanie edukację ekologiczną mieszkańców, akcje „Sprzątania Świata” czy informacje o nasadzeniach drzew i ich roli w środowisku przyrodniczym.

Gospodarka odpadami

W gminie Nowe Skalmierzyce głównym podmiotem odpowiedzialnym za odbiór, wywóz i zagospodarowanie odpadów jest Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Skalmierzycach.

Odpady komunalne niesegregowane odbierane są raz na dwa tygodnie w przypadku zabudowy jednorodzinnej oraz dwa razy w tygodniu w ramach zabudowy wielorodzinnej. W wypadku bioodpadów zbiórka odbywa się raz na dwa tygodnie w porze letniej i raz w miesiącu w porze zimowej w domach jednorodzinnych. W zabudowie wielorodzinnej natomiast odpady zmieszane odbierane są dwa razy w tygodniu, a odpady zbierane selektywnie – raz w tygodniu. Mieszkańcy gminy korzystają z Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (w skrócie PSZOK) przy ulicy Staroprzygodzkiej 121 w Ostrowie Wielkopolskim. Nowe Skalmierzyce są także udziałowcem Regionalnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Ostrowie Wielkopolskim. Gmina posiada swój program postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest na lata 2018-2032.

W 2023 roku na terenie gminy 14 509 mieszkańców objętych zostało systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. Na 6 ton odpadów zebranych w tym czasie składało się 4,2 Mg odpadów zmieszanych oraz 1,8 Mg odpadów zbieranych selektywnie. Tym samym 30% wszystkich odpadów zostało zebranych w zbiórce selektywnej. Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów rośnie od lat: z 14% w roku 2019 do 30% w roku 2023. Można zatem założyć, że niespełnienie wymaganego poziomu odpadów selektywnych w 2023 roku nie jest kwestią niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców. W 2019 roku średnio na jednego mieszkańca przypadało 380 kg odpadów i ilość ta rosła w kolejnych latach. W 2021 roku było to 440 kg na osobę, a w 2022 i 2023 nieco mniej: 420 kg. Gminie w 2019 i 2020 roku nie udało się osiągnąć założonego poziomu recyklingu papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła. Należy zaznaczyć, że gmina konsekwentnie w latach 2019-2021 osiągała narzucony poziom odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, które zostały przekazane do składowania.

Tab. 6. Stan gospodarki odpadami w Gminie Nowe Skalmierzyce w latach 2019-2023

		2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)		14 039	14 166	14 269	14 514	14 509
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:		5 341,61	5 958,24	6 262,56	6 086,48	6 029,23
<i>zmieszane</i>		4 596,44	4 571,48	4 520,63	4 339,93	4 219,79
<i>segregowane</i>		745,17	1 386,76	1 741,93	1 746,55	1 809,43
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		14%	23%	28%	29%	30%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		0,38	0,42	0,44	0,42	0,42
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)	gmina	32,12	29,98	x	x	x
	wymagany	40	50	x	x	x
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%)	gmina	bd	bd	bd	x	x
	wymagany	60	70	70	x	x
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%)	gmina	29,02	31,41	27,83	x	x
	wymagany	<40	<35	<35	x	x
Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (%)	gmina	x	x	15,86	22,92	35,68
	wymagany	x	x	>20	>25	>35

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

Budżet jest podstawowym narzędziem pozostającym do dyspozycji władz gminy, mającym służyć realizacji zadań własnych, w tym pokryciu niezbędnych wydatków bieżących oraz kosztów wymaganych inwestycji.

Dochody ogółem gminy Nowe Skalmierzyce w 2023 roku wyniosły 111 650 278,90 zł. Składały się na nie:

- Dochody bieżące – 99 997 524,29 zł,
- Dochody majątkowe – 11 652 754,61 zł.

Przez dochody bieżące rozumie się wszystkie stałe wpływy do budżetu gminy wynikające z obowiązujących norm prawnych, w szczególności z udziału w poszczególnych podatkach i opłatach. Dochody majątkowe natomiast stanowią dochody wynikające ze sprzedaży mienia należącego do gminy bądź z tytułu pozyskania zewnętrznych dotacji na cele inwestycyjne.

Wydatki ogółem w gminie w 2023 roku wyniosły 116 922 034,67 zł. Składały się na nie:

- Wydatki bieżące – 92 807 568,86 zł,
- Wydatki majątkowe – 24 114 465,81 zł.

Wydatki bieżące oznaczają całość stałych kosztów poniesionych przez gminę jak wynagrodzenia, opłaty, koszty stałe działalności obiektów i instytucji podległych gminie oraz wszelkie zobowiązania finansowe wynikające z działalności gminy. Wydatki majątkowe natomiast stanowią koszty poniesione na potrzeby zakupu mienia oraz inwestycji przez gminę.

Saldo dochodów i wydatków gminy przełożyły się na wynik budżetu na poziomie - 5 271 755,77 zł. Nadwyżka operacyjna będąca różnicą dochodów bieżących i wydatków bieżących w gminie wyniosła 7 189 955,43 zł.

W 2023 roku zadłużenie gminy Nowe Skalmierzyce wyniosło 23 693 522,00 zł.

W latach 2018-2023 dochody gminy znacząco się powiększyły, począwszy od poziomu 81 722 838,36 zł. Najwyższe dochody zostały odnotowane w 2021 roku na poziomie 112 976 686,9 zł. Tak wysokie dochody były po części wynikiem ponadnormatywnych wpływów z udziału gminy w podatku CIT, który w kolejnym roku był wyrównywany. Do największego wzrostu rok do roku doszło między 2019 a 2020 rokiem i wynosił on 12 268 380,68 zł. W tym czasie budżet gminy został znacząco zasilony środkami krajowymi oraz unijnymi w dużej mierze przeznaczonymi na łagodzenie negatywnych efektów pandemii COVID-19.

Najwyższy poziom wydatków w gminie miał miejsce w 2022 roku, w którym ich wartość wyniosła 117 289 816,56 zł.

Tab. 7. Wyniki budżetu gminy Nowe Skalmierzyce w latach 2018-2023

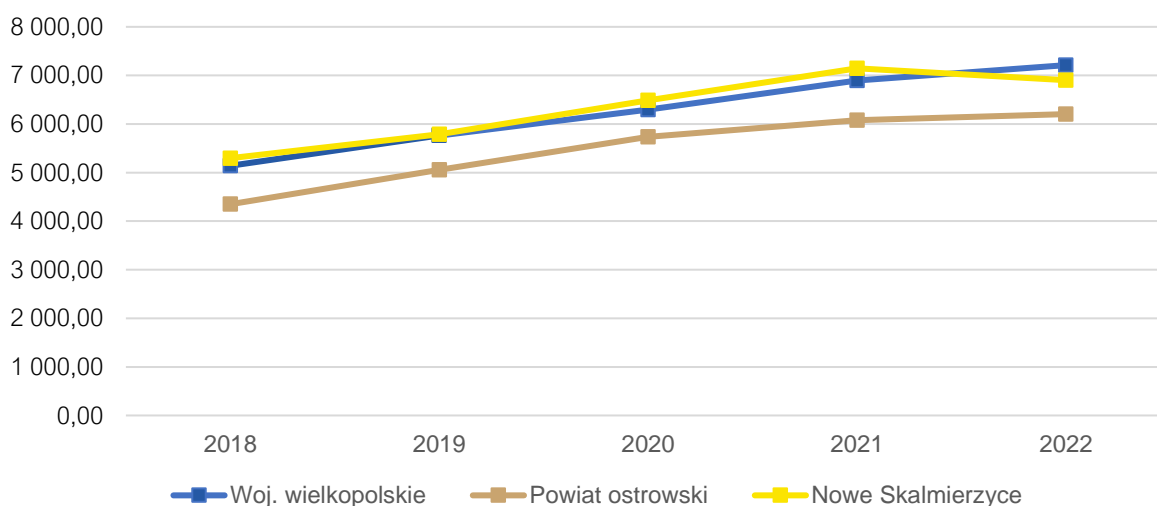
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
DOCHODY OGÓŁEM	81,772,838	89,965,533	102,233,914	112,976,687	109,879,032	111,650,279
Dochody bieżące	77,722,106	86,7543,04	91,699,463	108,337,122	104,089,110	99,997,524
Dochody majątkowe	4,050,732	3,211,230	1,053,4451	4,639,565	5,789,922	11,652,755
WYDATKI OGÓŁEM	83,502,134	89,910,181	91,569,315	102,147,522	117,289,817	116,922,035
Wydatki bieżące	66,705,490	75,896,159	82,113,790	89,147,579	100,046,399	92,807,569

Wydatki majątkowe	16,796,644	14,014,022	9,455,525	12,999,944	17,243,418	24,114,466
WYNIK BUDŻETU	-1,729,295	55,353	10,664,599	10,829,165	-7,410,785	-5,271,756

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

W analizowanym okresie lat 2018-2023 wzrosło również zadłużenie gminy. Na początku tego okresu wyniosło 19 603 695,55 zł. Do 2022 roku gmina zredukowała poziom zadłużenia do 14 437 522,00 zł, po czym w 2023 roku osiągnęło najwyższy dotychczasowy poziom w badanym okresie: 23 693 522 zł.

Sytuację finansową gminy Nowe Skalmierzyce można uznać za dobrą. Przeliczając dochody gminy na jednego mieszkańca, gmina znajdowała się w lepszej sytuacji niż średnia gmin w powiecie ostrowskim oraz nieznacznie gorszej niż średnia wszystkich gmin województwa wielkopolskiego. Wśród gmin powiatu ostrowskiego w 2018 roku wskaźnik osiągnął wartość 4 348 zł, a województwa wielkopolskiego – 5 140 zł. W gminie Nowe Skalmierzyce było to natomiast 5 297 zł. W tym czasie sytuacja finansowa gminy była zatem lepsza niż średnia gmin w powiecie oraz w województwie. W kolejnych latach odczyty wskaźnika w różnym tempie rosły we wszystkich jednostkach. W 2021 roku w gminie Nowe Skalmierzyce odnotowano jego najwyższy poziom (7 146 zł). W 2022 roku w gminie doszło do spadku do poziomu 6900 zł. W wyniku tego wskaźnik w gminie spadł poniżej średniej gmin województwa wielkopolskiego (7 212 zł) ale wciąż był wyższy niż średnia gmin powiatu ostrowskiego (6 203 zł).

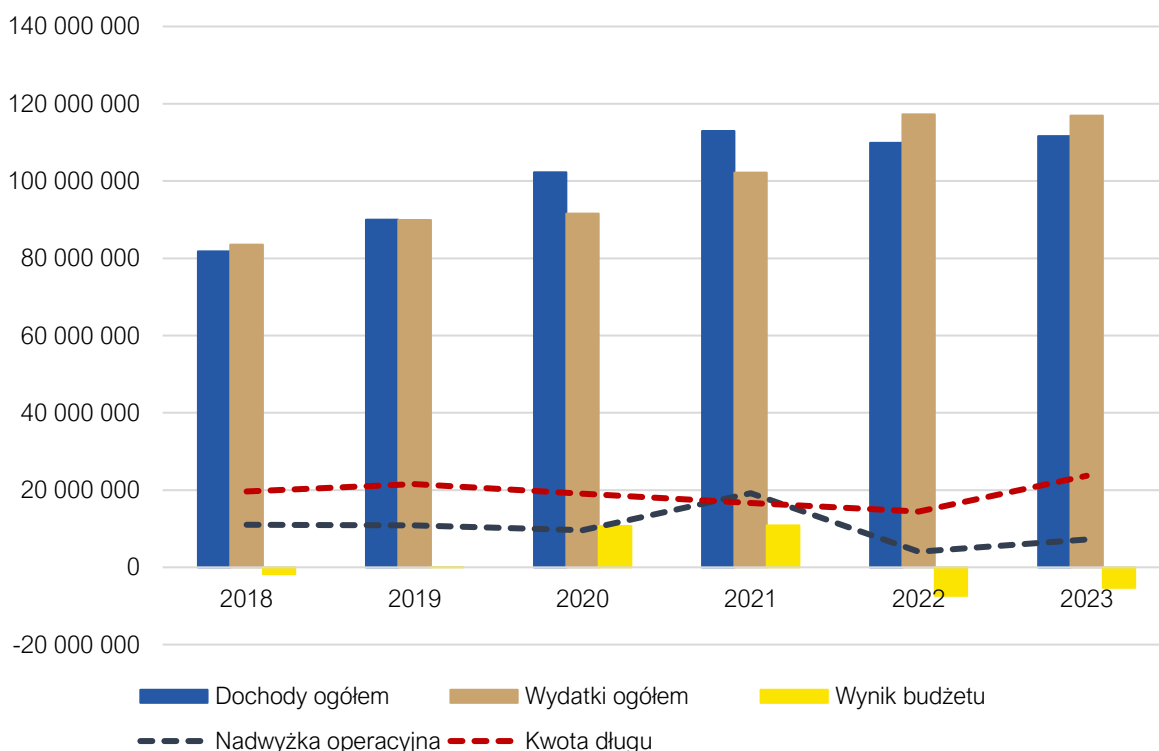

Ryc. 11. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Nowe Skalmierzyce na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2022 roku udział dochodów bieżących w ogóle dochodów budżetowych wyniósł niespełna 95%, a w 2023 roku – blisko 90%.

Sytuację finansową gminy Nowe Skalmierzyce na przestrzeni lat, przedstawia syntetycznie poniższy wykres. W badanym okresie wynik budżetu, będący różnicą dochodów a wydatków ogółem, trzykrotnie osiągnął wartości dodatnie, a trzykrotnie wartości ujemne. Widoczny jest również znaczący wzrost dochodów i wydatków gminy na przestrzeni sześciu lat, spowodowany zarówno rozwojem gospodarczym, jak i dofinansowaniami zewnętrznymi.

Ryc. 12. Wykonanie budżetu Gminy Nowe Skalmierzyce w latach 2018-2023

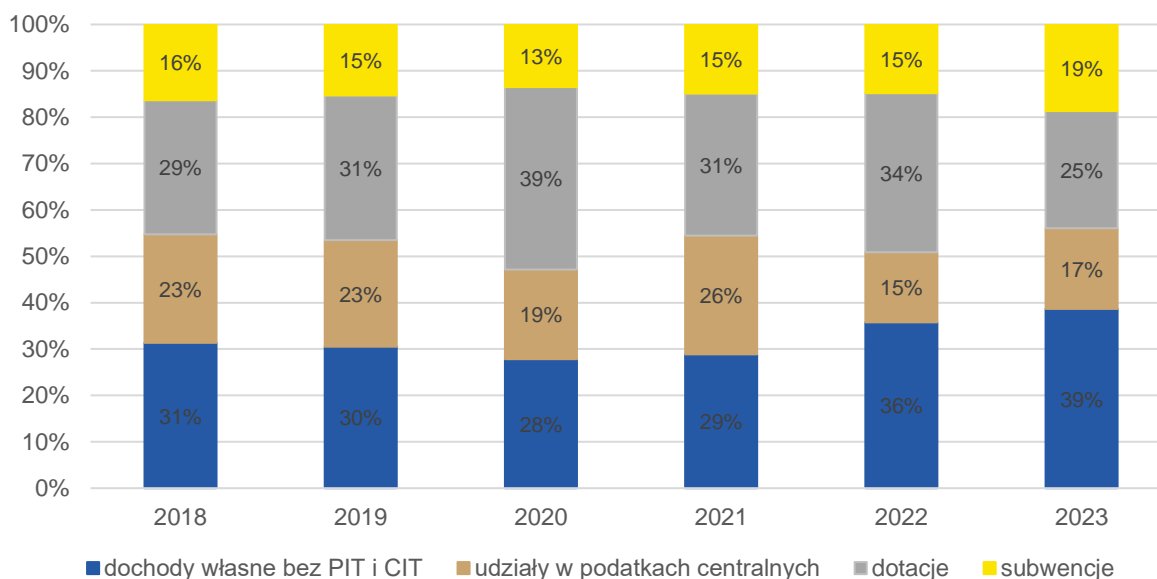
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Struktura dochodów i wydatków

Analizując strukturę dochodów budżetu gminy, należy wyróżnić dochody własne z wyłączeniem udziału w podatkach PIT i CIT, udział w podatkach centralnych, dotacje celowe ze źródeł zewnętrznych oraz subwencję ogólną. W 2023 roku największy udział w strukturze dochodów gminy Nowe Skalmierzyce miały dochody własne. W tej kategorii mieszczą wszelkie wpływy wynikające z podatków i opłat lokalnych. Z grupy tej wyłączono udział w podatkach PIT i CIT oraz przeniesiono je do sekcji „udział w podatkach centralnych”. Dochody własne gminy, w kwocie 43 158 792 zł, wyłączając wspomniane podatki, stanowiły 39% budżetu gminy. Dotacje celowe z budżetu państwa stanowiły drugą największą grupę w strukturze dochodów gminy. Łączna kwota dotacji zewnętrznych udzielonych Gminie zarówno na cele bieżące, jak i inwestycyjne wyniosła 28 194 144,23 zł, co stanowiło 25% dochodów gminy. Trzecią grupę dochodów stanowiła subwencja ogólna, będąca formą wspierania jednostek samorządu terytorialnego ze środków budżetu państwa. Ich łączna wartość w 2023 roku w Nowych Skalmierzycach osiągnęła wartość 20 838 215,20 zł, co stanowiło 19% dochodów gminy. Udziały w podatkach centralnych, w kwocie 19 459 127 zł, stanowiły 17% dochodów budżetu.

Analizując historyczny trend lat 2018-2023, zauważalne są liczne zmiany w strukturze dochodów gminy Nowe Skalmierzyce. Dotacje zewnętrzne kilkakrotnie stanowiły w przeszłości największą część dochodów gminy. Obecnie natomiast, są zauważalnie mniej istotne w strukturze budżetu. W 2020 roku dotacje te stanowiły 39% dochodów gminy.

Dochody własne gminy obecnie odgrywają najważniejszą rolę w strukturze budżetu. Przed 2022 rokiem sporadycznie przekraczały 30% wpływów do budżetu. Uwagę przykuwa także struktura dochodów w 2021 roku, w którym doszło do znacznego wzrostu udziału w dochodach gminy wpływów z tytułu udziału w podatkach centralnych. Wiązało się to z ponadprzeciętnie wysokimi wpływami z udziału w podatku CIT. Spowodowane były nadpłatą w wysokości 5,2 mln zł ze strony Państwa. Kwota zwrotu przewyższyła należne wpływy a wartość dochodów z tego tytułu wyniosła w 2022 roku – 3172 898,58 zł.

Ryc. 13. Struktura dochodów Gminy Nowe Skalmierzyce w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Wpływy z udziału w podatku PIT stanowiły ważny element dochodów gminy Nowe Skalmierzyce. W 2018 roku stanowiły one 22% całości dochodów i w kolejnych latach systematycznie malały aż do 2023 roku, w którym jedynie 14,7% wpływów budżetowych gminy pochodziło z udziału w podatku PIT. Udział w podatku CIT natomiast w 2018 roku stanowił 1,4% całości wpływów budżetowych w gminie, utrzymując się przez kolejne lata na zbliżonym poziomie. W 2021 roku doszło do wskazanej nadpłaty na korzyść gminy, co było w kolejnym roku wyrównywane. W 2023 roku udział podatku CIT w dochodach gminy wyniósł 2,7%. Dane te są zniekształcone przez fluktuacje lat 2021-2022, natomiast dostrzegalny jest trend zwyżkowy wartości bezwzględnych udziałów w podatku CIT. Można zakładać, że jest to efektem rozwoju przedsiębiorczości w gminie i wzrostu liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

Tab. 8. Udział w dochodach i wartość wpływów budżetowych w tysiącach PLN gminy Nowe Skalmierzyce z tytułu podatków PIT i CIT w latach 2018-2023.

		2018	2019	2020	2021	2022	2023
PIT	wykonanie	18014,94	19506,23	17904,20	19580,28	19802,49	16423,83
	udział w dochodach	22%	21,7%	17,5%	17,3%	18%	14,7%
CIT	wykonanie	1129,97	1170,53	1820,19	9374,03	-3172,9	3035,30
	udział w dochodach	1,4%	1,3%	1,8%	8,3%	-	2,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

W 2023 roku największe wpływy z tytułu dochodów własnych pochodziły z podatku od nieruchomości (około 24 mln zł). Istotne był również dochody pochodzące z: podatku od środków transportu (2,2 mln zł), podatku rolnego (około 1,4 mln zł), podatku od czynności cywilnoprawnych (około 1,3 mln zł). Marginalne znaczenie dla funkcjonowania gminy stanowi: podatek od osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej (około 102 tys. zł), opłata skarbową (69 tys. zł), opłata eksploatacyjna (około 22 tys. zł), podatek leśny (około 21 tys. zł). W latach 2018-2023 doszło do znacznego wzrostu wpływów m.in. z tytułu: podatku od nieruchomości (z 16 mln zł do 24 mln zł), podatku od środków transportowych (z 1,7 mln zł do 2,2 mln zł).

Tab. 9. Dochody podatkowe gminy Nowe Skalmierzyce w latach 2018-2023 w tysiącach zł

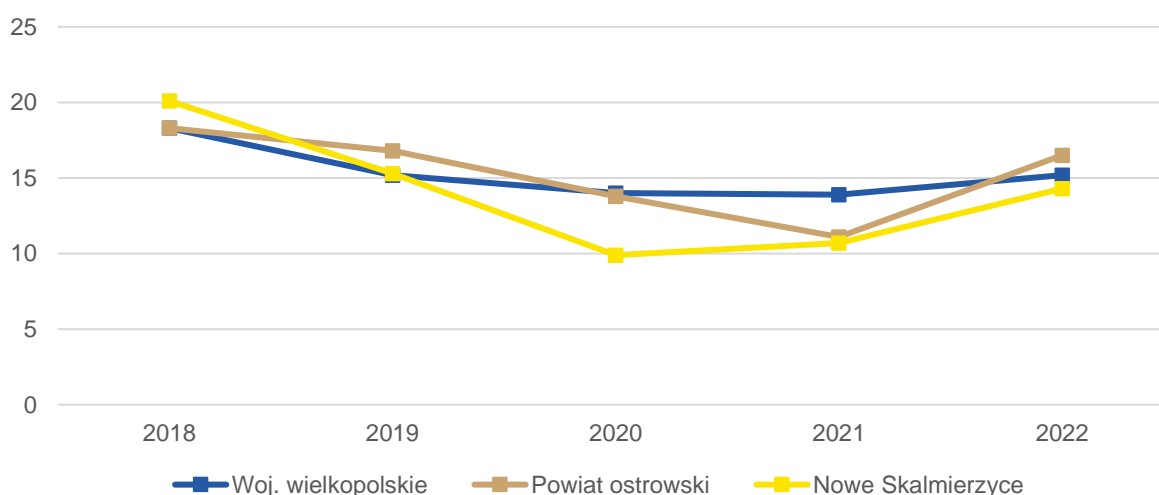
		2018	2019	2020	2021	2022	2023
podatek rolny	wykonanie	18 014,94	19 506,23	17 904,20	19 580,28	19 802,49	16 423,83
	skutki obniżenia górnych stawek podatków	1 129,97	1 170,53	1 820,19	9 374,03	-3 172,90	3 035,30
	skutki udzielonych ulg i zwolnień	1 016,95	1 028,48	1 049,07	1 132,48	1 154,32	1 355,14
podatek od nieruchomości	wykonanie	75,45	74,34	138,37	74,76	74,02	84,78
	skutki obniżenia górnych stawek podatków	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	skutki udzielonych ulg i zwolnień	16 643,97	17 791,28	17 578,15	20 471,69	21 454,68	24 283,36
podatek leśny	wykonanie	1 299,07	1 574,95	1 647,56	1 795,92	1 985,27	2 387,50
	skutki obniżenia górnych stawek podatków	16,10	16,10	1 756,88	109,56	65,25	125,34
	skutki udzielonych ulg i zwolnień	12,25	12,03	12,00	12,38	13,75	20,91
podatek od środków transportowych	wykonanie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	skutki obniżenia górnych stawek podatków	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	skutki udzielonych ulg i zwolnień	1 751,54	1 958,46	2 001,57	1 850,67	1 942,10	2 207,90

podatek od osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej	wykonanie	2 018,67	2 292,14	2 446,81	2 529,98	2 855,87	3 469,93
podatek od czynności cywilnoprawnych	wykonanie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
wpływy z opłaty skarbowej	wykonanie	10,69	8,59	10,44	9,24	79,67	102,33
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	wykonanie	639,20	746,28	1 234,75	1 029,22	2 069,68	1 331,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Gmina Nowe Skalmierzyce stosowała ulgi oraz obniżenia podatkowe. Należy zatem mieć na względzie, że potencjał podatkowy gminy jest w rzeczywistości wyższy. Na przestrzeni analizowanych lat suma przyznanych ulg podatkowych oraz skutków fakultatywnego obniżenia górnych stawek podatków wyniosła 28 914 633,35 zł.

W latach 2018-2022 udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w gminie Nowe Skalmierzyce, charakteryzował się zauważalnie większymi fluktuacjami, niż średnia dla gmin powiatu ostrowskiego czy województwa wielkopolskiego. W 2018 roku udział wydatków inwestycyjnych we wskazanych jednostkach prezentował się w sposób następujący: w gminie Nowe Skalmierzyce wyniósł 20,1%, a średnia gmin w powiecie i województwie wyniosła 18,3%. W kolejnych latach udział wydatków inwestycyjnych w gminie spadał aż do 2020 roku, w którym osiągnął najniższy poziom – 9,9%. Od tamtej pory udział ten stale rośnie. W 2022 roku udział wydatków na cele inwestycyjne w gminie był niższy niż średnia gmin w powiecie i województwie. Wyniósł on w gminie 14,3%, co było poziomem niższym niż średnia gmin w powiecie (16,5%) i województwie (15,2%).

Ryc. 14. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Nowe Skalmierzyce na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Spośród inwestycji zrealizowanych w gminie w ostatnich latach warto wymienić: rozbudowę Starego Kina w CAS, oświetlenie ulicy Kolejowej w Nowych Skalmierzycach, budowę boiska wielofunkcyjnego przy SP w Gostycynie, rozwój fotowoltaiki oraz szereg podejmowanych w ostatnich latach inwestycji w stan i rozwój infrastruktury transportowej. W trakcie modernizacji są: budynek OSP w Skalmierzycach oraz budynek przy ul. 3 Maja 18 z przeznaczeniem na działalność z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Fundusze Europejskie

Środki zewnętrzne stanowią istotny element finansowania bieżącej działalności oraz inwestycji jednostek samorządu terytorialnego.

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce w perspektywie unijnej 2007-2013 gminie udało się pozyskać środki z Europejskiego Funduszu Społecznego w wysokości 250 110,70 zł w ramach programu Kapitał Ludzki.

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce w perspektywie finansowej 2014-2020 gminie Nowe Skalmierzyce udało się pozyskać dofinansowania na realizację 21 projektów. Najwyższe dofinansowanie zostało przydzielone na projekt poprawy jakości powietrza (5,88 mln zł).

Tab. 10. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w latach 2014-2020

Lp.	Tytuł projektu	Beneficjent	Program	Wartość dofinansowania
1.	Poprawa jakości powietrza poprzez zwiększenie udziału OZE w wytwarzaniu energii na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce	Gmina Nowe Skalmierzyce	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020	5 880 556,08 zł
2.	Aktywizacja mieszkańców oraz walka z wykluczeniem społecznym poprzez rewitalizację obiektu sportowego na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce	Gmina Nowe Skalmierzyce	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020	752 898,34 zł
3.	"Witaj nowy Żłobku, witaj Przygodo!" - Rodzice Dzieci do lat 3 z Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce wracają do pracy.	Gmina Nowe Skalmierzyce	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020	336 902,12 zł
4.	Stworzenie poczekalni w budynku dworca w Nowych Skalmierzycach na potrzeby osobowego ruchu kolejowego	Gmina Nowe Skalmierzyce	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020	326 381,11 zł
5.	Przedszkolaki na start	Gmina Nowe Skalmierzyce	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020	253 871,37 zł
6.	Kompetencje kluczowe szansą lepszego startu uczniów Szkół Podstawowych w Droszewie i Gostycynie	Gmina Nowe Skalmierzyce	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020	242 516,64 zł
7.	Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Droszew	Gmina Nowe Skalmierzyce	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	325 496,70 zł
8.	Zakup wyposażenia do świetlicy wiejskiej w Gostycynie	Gmina Nowe Skalmierzyce	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	9 808,80 zł

9.	Zakup wyposażenia do świetlicy wiejskiej w Chotowie	Gmina Nowe Skalmierzyce	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	10 412,80 zł
10.	Budowa kanalizacji sanitarnej dla m. Nowe Skalmierzyce etap IV, zad. 2 część 4 ul. Kaliska, 3 Maja, Tartakowa	Gmina Nowe Skalmierzyce	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	863 937,78 zł
11.	Zakup i montaż siłowni na świeżym powietrzu w Parku Miejskim	Gmina Nowe Skalmierzyce	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	25 100,00 zł
12.	Budowa świetlicy wiejskiej w m. Chotów	Gmina Nowe Skalmierzyce	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	281 853,73 zł
13.	Modernizacja świetlicy wiejskiej w Strzegowie	Gmina Nowe Skalmierzyce	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	155 288,00 zł
14.	Program rewitalizacji Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce	Gmina Nowe Skalmierzyce	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020	20 420,31 zł
15.	Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Biskupice wraz z wyposażeniem stacji uzdatniania wody oraz przebudową odcinka sieci wodociągowej	Gmina Nowe Skalmierzyce	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	1 539 895,82 zł
16.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Biskupicach Ołobocznych	Gmina Nowe Skalmierzyce	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020	2 027 329,14 zł
17.	Budowa świetlicy wiejskiej w Śliwnikach	Gmina Nowe Skalmierzyce	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	266 850,55 zł
18.	Podniesienie kompetencji cyfrowych mieszkańców województwa wielkopolskiego i zachodniopomorskiego	Gmina Nowe Skalmierzyce	Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014 – 2020	126 783,94 zł
19.	zakup komputerów w ramach realizacji projektu grantowego pt.: „Zdalna Szkoła +”	Gmina Nowe Skalmierzyce	Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014 – 2020	154 241,00 zł
20.	„STOP COVID-19”	Gmina Nowe Skalmierzyce	Europejski Fundusz Społeczny	101 058,15 zł
21.	Budowa drogi gminnej – ul. Słoneczna w Fabianowie	Gmina Nowe Skalmierzyce	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	784 355,91 zł

Źródło: www.mapadotacji.gov.pl i dane Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce.

Rządowy Fundusz Polski Ład

Rządowy Fundusz Polski Ład jest Programem Inwestycji Strategicznych, który ma na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych przez bezzwrotne dofinansowanie inwestycji realizowanych przez JST. Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne udzielane przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Gmina Nowe Skalmierzyce pozyskała dotacje na inwestycje na łączną kwotę 34,5 mln zł. Wszystkie projekty, na których realizację gmina otrzymała dofinansowanie, przedstawiono w tabeli nr 11.

Tab. 11. Projekty dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład w latach 2021-2023

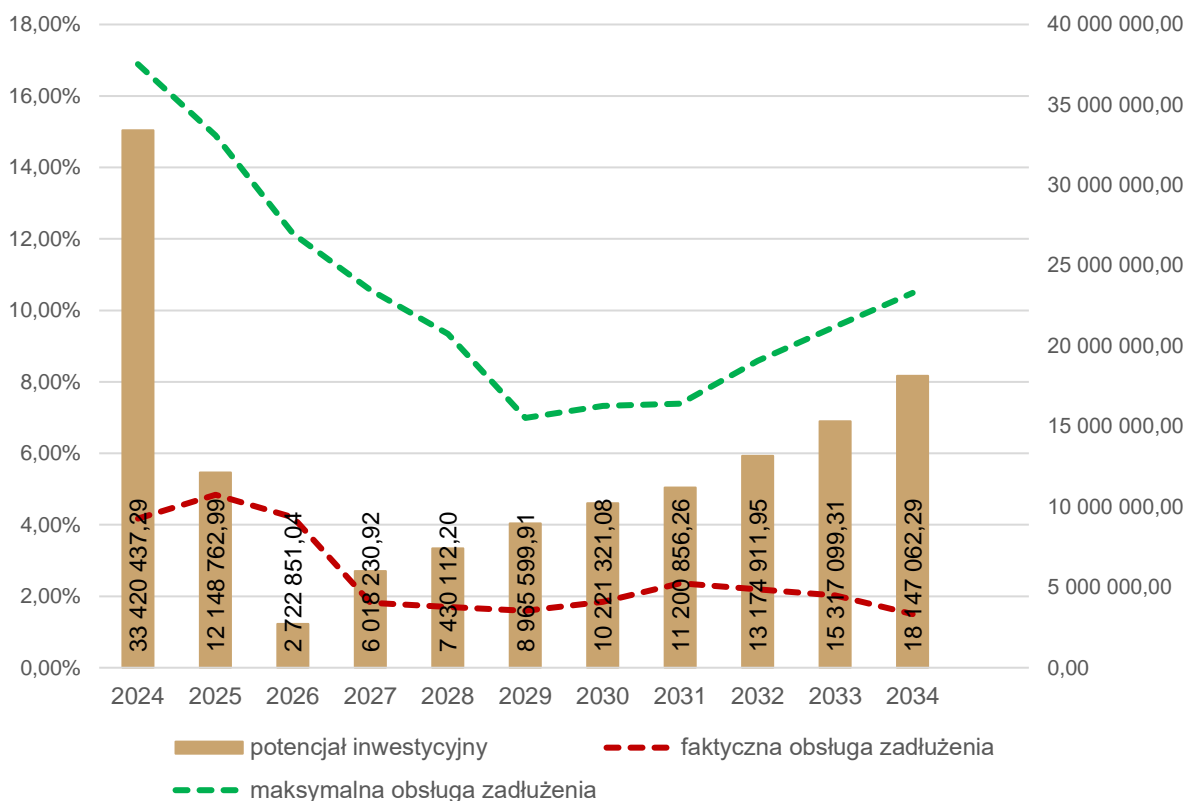
Inwestycja	Kwota przyznanego dofinansowania
------------	----------------------------------

Rozbudowa Starego Kina na Centrum Aktywności Społecznej w Nowych Skalmierzycach	8 714 056 zł
Rozbudowa drogi gminnej nr 793855P w miejscowości Miedzianów	3 040 000 zł
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Mączniki – II etap oraz przebudowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Polnej w Nowych Skalmierzycach	3 990 000 zł
Zaprojektowanie i montaż urządzeń fotowoltaicznych oraz pompy ciepła na obiektach użyteczności publicznej na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce	3 990 000 zł
Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego przy Szkole Podstawowej im. Bł. Ks. Jana Nepomucena Chrzana w Gostyczynie	1 960 000 zł
Naprawa konstrukcji drewnianej dachu i stropu poddasza ul Kaliska 36 w Nowych Skalmierzycach	999 500 zł
Budowa dróg na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce	1 500 000 zł
Zaprojektowanie i montaż instalacji fotowoltaicznej wraz z pompą ciepła w budynku Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Kotowiecku	1 000 000 zł
Prace remontowe przy zabytkowym budynku ul. 3 Maja 18 w Nowych Skalmierzycach	450 000 zł
Przebudowa rozbudowa i nadbudowa budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Skalmierzycach	900 000 zł
Budowa stacji uzdatniania wody na terenie Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce	8 000 000 zł

Potencjał inwestycyjny

Potencjał inwestycyjny stanowi zdolność do kreowania zysku lub zwrotu kosztów w przyszłości. W wypadku jednostek samorządu terytorialnego definicję tę należy rozszerzyć o zdolność podniesienia poziomu życia mieszkańców oraz rozwoju społeczno-ekonomicznego. Potencjał inwestycyjny pozostaje zatem głównym elementem stanowiącym o zdolności gminy do podejmowania w przyszłości inwestycji mających na celu wzrost jej atrakcyjności.

Na poniższej rycinie przedstawiony został maksymalny poziom obsługi zadłużenia w gminie Nowe Skalmierzyce na lata 2024-2034 na podstawie podjętej przez Radę Miasta i Gminy uchwały Nr LXXXII/733/2024 z dnia 27 marca 2024 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2024-2034. Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, maksymalna wysokość spłaty zobowiązań jednostki samorządu terytorialnego w danym roku nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Wskaźnik ten stanowi wyraz przewidywań na temat zdolności kredytowej samorządu oraz wynikających z niej możliwości inwestycyjnych.

Ryc. 15. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Nowe Skalmierzyce na lata 2024-2034

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały Nr LXXXII/733/2024 Rady Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce z dnia 27 marca 2024 r. w sprawie: zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce na lata 2024-2034.

Zgodnie z przedstawioną ryciną gmina Nowe Skalmierzyce będzie ponosić koszty spłaty kredytu przez cały analizowany okres. Rycina wskazuje na możliwość podjęcia kolejnych zobowiązań finansowych w przyszłości. Potencjał inwestycyjny stanowi sumę środków finansowych pozostałych do dyspozycji po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania oraz spłacie zaciągniętych zobowiązań. Powyższa rycina wskazuje na dynamiczny spadek potencjału inwestycyjnego między 2024 a 2026 rokiem oraz na jego stały wzrost w późniejszym okresie prognozy. Skumulowany potencjał inwestycyjny gminy Nowe Skalmierzyce w latach 2024-2034 wyniesie 138,8 mln PLN. Należy mieć na względzie, że Wieloletnia Prognoza Finansowa precyzyjnie odnosi się wyłącznie do roku bieżącego oraz przyszłego. W Wieloletniej Prognozie Finansowej analizie poddane są trendy makroekonomiczne oraz czynniki mogące na nie oddziaływać, natomiast sytuacja gospodarcza jest dynamiczna. Mając to na względzie, prognozy ekonomiczne należy traktować szacunkowo oraz liczyć się z możliwością zmiany potencjału inwestycyjnego gminy.

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

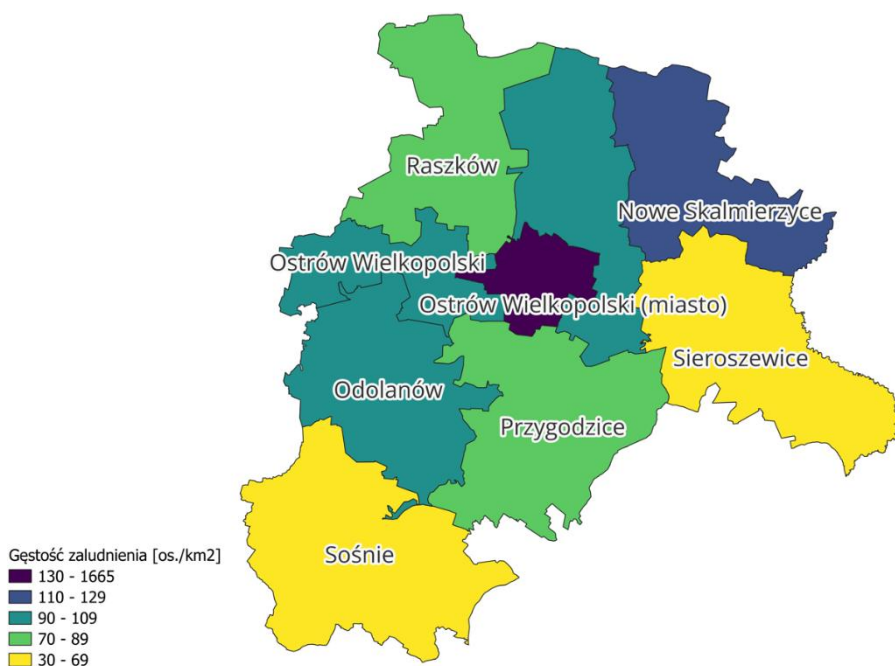
3.1. Demografia

Demografia stanowi jeden z kluczowych czynników decydujących o rozwoju jednostki. Szereg korzystnych uwarunkowań dających nadzieję na dynamiczny rozwój gminy może zostać w pełni przekreślony przez postępujący proces wyludniania jednostki.

Do przeprowadzenia analizy sytuacji demograficznej gminy posłużono się danymi Głównego Urzędu Statystycznego, które mogą nieznacznie różnić się od danych gminnej ewidencji ludności ze względu na stosowanie innej metodyki liczenia. GUS podaje dane odnośnie stanu ludności na podstawie wyników Narodowych Spisów Powszechnych uwzględniając zmiany występujące na skutek ruchu naturalnego, migracji ludności oraz przemieszczeń związanych ze zmianami administracyjnymi. Dane na temat zarejestrowanych urodzeń i zgonów pochodzą ze sprawozdań urzędów stanu cywilnego, dane o migracjach na pobyt stały z MSWiA, a źródłem danych zameldowań na pobyt stały jest rejestr PESEL. Pomimo występujących nieznacznych rozbieżności między danymi GUS a gminną ewidencją, ich analiza pozwala na zbadanie trendów oraz prognozowanych zmian w strukturze demograficznej gminy.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2022 roku gminę zamieszkiwało 15986 osób. Przy powierzchni 125 km² za skutkowało to gęstością zaludnienia na poziomie 127,5 os/km².

W powiecie ostrowskim, według danych GUS, w 2022 roku średnia gęstość zaludnienia wyniosła 137 os/km². Najwyższa gęstość zaludnienia miała miejsce w mieście Ostrów Wielkopolski, w którym wyniosła 1665 osób na kilometr kwadratowy. Najniższa zaś wystąpiła w gminach Sośnie (33 os/km²) i Sieroszewice (57).

Ryc. 16. Gęstość zaludnienia w powiecie ostrowskim w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W latach 2018-2022 gminy Nowe Skalmierzyce, Przygodzice i Ostrów Wielkopolski, jako jedyne w powiecie ostrowskim, odnotowały wzrost liczby ludności. Stoją tym samym w opozycji do dostrzegalnego w całym powiecie trendu związanego ze spadkiem liczby mieszkańców. Liczba ludności powiatu ostrowskiego w tym czasie spadła z poziomu 161 519 do 158 914 mieszkańców. Oznacza to spadek w ciągu pięciu lat o 0,4 punktu procentowego. W Gminie Nowe Skalmierzyce między 2018 a 2022 rokiem, liczba ludności

zwiększyła się z 15478 do 15986 mieszkańców. Tym samym gmina w tym okresie osiągnęła wzrost liczby ludności na poziomie 0,8 punktu procentowego. W 2022 roku ludność gminy stanowiła 10% liczby mieszkańców całego powiatu, ustępując jedynie miastu Ostrowowi Wielkopolskiemu (44%) oraz gminie Ostrów Wielkopolski (12%).

Tab. 12. Zmiany liczby ludności w powiecie ostrowskim w latach 2018-2022

JST	2018	2019	2020	2021	2022	udział w 2022 r.	średnia dynamika
Powiat ostrowski	161 519	161 581	159 843	159 293	158 914	100%	99,6%
Ostrów Wielkopolski (miasto)	72 050	71 931	70 868	70 296	69 755	44%	99,2%
Nowe Skalmierzyce	15 478	15 563	15 774	15 910	15 986	10%	100,8%
Odolanów	14 628	14 655	14 506	14 474	14 439	9%	99,7%
Ostrów Wielkopolski	19 097	19 147	19 078	19 146	19 261	12%	100,2%
Przygodzice	12 123	12 179	12 219	12 285	12 403	8%	100,6%
Raszków	11 901	11 849	11 580	11 501	11 461	7%	99,1%
Sieroszewice	9 663	9 684	9 440	9 361	9 345	6%	99,2%
Sośnie	6 579	6 573	6 378	6 320	6 264	4%	98,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zmiany demograficzne zachodzące w jednostce samorządu terytorialnego wynikają z przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Przyrost naturalny stanowi różnicę pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danej jednostce administracyjnej w określonym czasie. Saldo migracji natomiast jest bilansem napływu oraz odpływu ludności na danym obszarze. Na oba wskaźniki oddziałuje szereg czynników z otoczenia gminy w skali mikro oraz makro.

Przyrost naturalny, przeliczony na 1000 mieszkańców, w 2022 roku w województwie wielkopolskim osiągnął ujemny wynik -2,16 promila. Tym samym, w województwie, na każde 1000 mieszkańców przypadało 2,16 zgonów więcej niż urodzeń żywych. W powiecie ostrowskim wskaźnik ten osiągnął wartość -2,93 promila. Najniższe jego wartości odnotowane były w mieście Ostrów Wielkopolski (-4,91 promila) i gminie Ostrów Wielkopolski (-3,02 promila). Gmina Nowe Skalmierzyce znalazła się w gronie dwóch jednostek, w których wystąpił dodatni bilans przyrostu naturalnego. Drugą z jednostek w ramach powiatu była gmina Przygodzice. W Nowych Skalmierzycach przyrost naturalny na tysiąc mieszkańców wyniósł 0,13 promila, będąc tym samym drugim najwyższym w powiecie. Gmina ustępowała pod tym względem wyłącznie gminie Przygodzice, w których przyrost naturalny osiągnął wartość 0,24 promila.

Biorąc pod uwagę saldo migracji sytuacja wskazanych jednostek samorządu terytorialnego prezentuje się zauważalnie lepiej. W województwie wielkopolskim saldo migracji wyniosło 0,4 promila. Oznacza to, że na każde 1000 mieszkańców do województwa napływało o 0,4 więcej mieszkańców, niż odpływało. W powiecie ostrowskim wskaźnik ten wykazał wartość 0,1 promila. Gminę Nowe Skalmierzyce charakteryzuje jedno z najwyższych sald migracji spośród gmin powiatu ostrowskiego. Wskaźnik w Nowych Skalmierzycach osiągnął poziom 3,96 promila, ustępując jedynie gminom Przygodzice (7,7 promila) i Ostrów Wielkopolski (7,66 promila). Oprócz nich, dodatni poziom salda migracji miał miejsce w gminach Odolanów (1,04 promila) i Sieroszewice (0,97 promila). W powiecie ostrowskim trzy jednostki w 2022 roku wykazały ujemny bilans salda migracji. Były nimi gmina Sośnie (-6,66 promila), miasto Ostrów Wielkopolski (-3,45 promila) oraz gmina Raszków (-2,44 promila).

Przyrost rzeczywisty, będący sumą przyrostu naturalnego oraz salda migracji, w Gminie Nowe Skalmierzyce osiągnął w 2022 roku wartość 4,09 promila. Był to trzeci najwyższy wynik w powiecie po gminie Przygodzice (7,94 promila) i gminie Ostrów Wielkopolski (4,64 promila). Gmina zatem wybija się z ogólnopolskiego

trendu ubytku liczby ludności. Powodów tego należy upatrywać przede wszystkim w atrakcyjnym położeniu gminy, zachęcającym imigrantów z dwóch dużych stref miejskich do zasiedlenia. Gmina, albowiem jest niesamowicie atrakcyjna dla osób chcących się osiedlić na przedmieściach miasta, ze względu na jej położenie w połowie drogi między dużymi ośrodkami. Dodatkowym atutem gminy w oczach potencjalnych migrantów jest: dostęp do drogi krajowej oraz linii kolejowej, dzięki którym możliwy jest szybki dojazd do Ostrowa Wielkopolskiego i Kalisza.

Tab. 13. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Nowe Skalmierzyce w latach 2018-2022 na tle powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.
Woj. wielkopolskie	-2,16	-0,80	0,40	0,01
Powiat ostrowski	-2,93	-0,66	0,10	0,31
Ostrów Wielkopolski (miasto)	-4,91	-0,76	-3,45	-0,34
Nowe Skalmierzyce	0,13	-0,13	3,96	0,51
Odolanów	-2,28	-1,05	1,04	0,23
Ostrów Wielkopolski	-3,02	-0,60	7,66	1,89
Przygodzice	0,24	-0,44	7,70	2,09
Raszków	-1,57	-1,19	-2,44	-0,21
Sieroszewice	-0,64	-0,24	0,86	0,97
Sośnie	-1,90	-0,40	-6,66	-1,17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ludność w wieku kreatywnym, czyli w przedziale 25-34 lat, stanowi ludność najbardziej pożądaną przez dwa czynniki: wiele lat przed wejściem w wiek poprodukcyjny oraz fakt, że grupa, w której najczęściej rodzą się dzieci. W 2022 roku w Nowych Skalmierzycach ludność w wieku kreatywnym stanowiła 14,16% mieszkańców gminy. Był to zauważalny spadek z poziomu 16,16% w 2018 roku. Niemniej w badanym okresie ludność w wieku kreatywnym stanowiła w gminie większy udział społeczeństwa niż miało to miejsce w całym powiecie ostrowskim i całości województwa wielkopolskiego. W 2022 roku w województwie wskaźnik ten osiągnął wartość 13,24%, a w powiecie 12,79%. Dynamika spadku udziału osób w wieku kreatywnym w gminie i województwie wyniosła 88%, a w powiecie 86%.

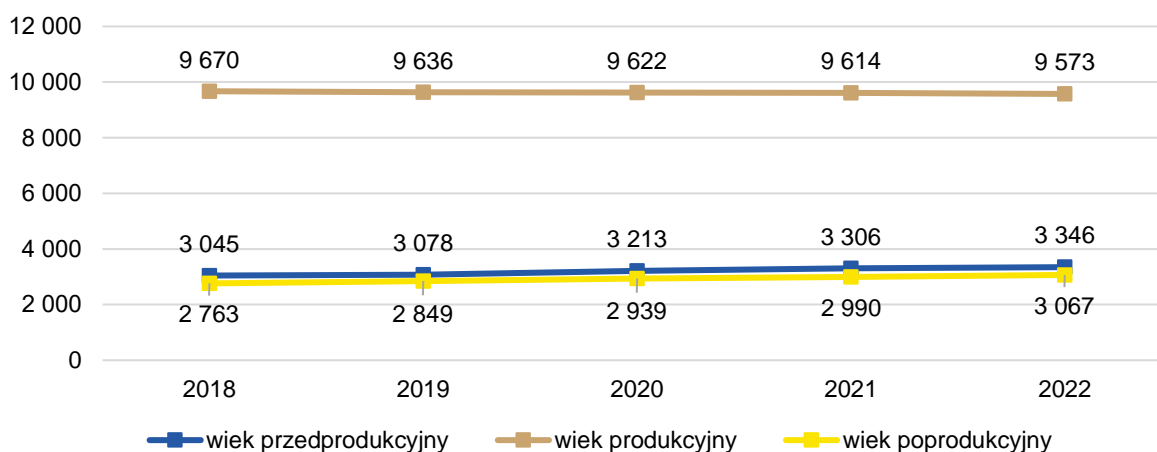
Analizując z kolei sposób, w jaki kształtowała się liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym, zauważyć można, że w 2018 roku odsetek seniorów na terenie gminy Nowe Skalmierzyce kształtował się na poziomie 20,9%. Stanowiło to wynik niższy niż średnia dla powiatu (28,7%), oraz województwa (24,2%). W 2022 roku wartość tego wskaźnika dla Gminy wyniosła z kolei 23,9%. Dynamika zmian wyniosła zatem 114%. Oznacza to, że na terenie gminy Nowe Skalmierzyce następuje stosunkowo szybki spadek udziału osób młodych w społeczeństwie, a coraz szybciej wzrasta odsetek seniorów. Jednak warto zaznaczyć, że te negatywne zmiany w gminie Nowe Skalmierzyce następują wolniej niż średnio w powiecie ostrowskim (117%).

Tab. 14. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Nowe Skalmierzyce w 2018 i 2022 roku na tle innych jednostek

JST	mieszkańcy w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem (%)			ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (%)		
	2018	2022	dynamika (2018 = 100%)	2018	2022	dynamika (2018 = 100%)
Woj. wielkopolskie	15,02	13,24	88%	24,20	27,70	114%
Powiat ostrowski	14,95	12,79	86%	24,60	28,70	117%
Nowe Skalmierzyce	16,16	14,16	88%	20,90	23,90	114%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W latach 2018-2022 w gminie Nowe Skalmierzyce dostrzegalny jest trend powolnego spadku liczby ludności w wieku produkcyjnym. W tym czasie, liczba osób w tej grupie spadła z poziomu 9670 do 9573 osób. Oznacza to spadek o 97 osób w ciągu pięciu analizowanych lat. Naturalną konsekwencją spadku liczby osób w grupie produkcyjnej, jest wzrost liczebności grupy poprodukcyjnej. W badanym okresie liczba osób w grupie zwiększyła się z poziomu 2763 do 3067 osób. Tym samym grupa powiększyła się w tym czasie o 304 osoby. Co symptomatyczne, pomimo spadku liczby osób w wieku produkcyjnym, do wzrostu doszło również w grupie przedprodukcyjnej. W latach 2018-2022 grupa zwiększyła się o 301 osób, tym samym powiększając się z poziomu 3045 do 3346 osób. W razie utrzymania tego trendu w dłuższym okresie, daje to gminie Nowe Skalmierzyce szanse na złagodzenie skali zjawiska starzenia się społeczeństwa.

Ryc. 17. Struktura ludności w Gminie Nowe Skalmierzyce w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola

Główną rolą instytucji przedszkola w polskim systemie edukacji i wychowania, jest przygotowanie dzieci do rozpoczęcia edukacji podstawowej. Poziom oraz jakość wykształcenia społeczeństwa jest istotnym czynnikiem przekładającym się na kapitał społeczny, będący zdolnością mieszkańców do efektywnego współdziałania, a co za tym idzie – napędzania rozwoju.

Na terenie gminy Nowe Skalmierzyce opieka nad dziećmi do lat 3 zapewniana jest przez Żłobek Gminny w Nowych Skalmierzycach, zlokalizowany przy ul. gen. Hallera 3.

Na terenie gminy znajdują się cztery przedszkola publiczne, zlokalizowane w Nowych Skalmierzycach, Ociążu i Kotowiecku oraz 4 oddziały przedszkolne działające przy Szkołach w Biskupicach Ołobocznych, Droszewie, Gostycynie i Nowych Skalmierzycach. W roku szkolnym 2023/2024 uczęszczało do nich 712 dzieci, z czego najwięcej do Publicznego Przedszkola Nr 1 „Jarzębinka” w Nowych Skalmierzycach (194) i PP Nr 2 „Pod Kasztanami” w Nowych Skalmierzycach (160), a najmniej do oddziałów przedszkolnych przy SP im. Orła Białego w Biskupicach Ołobocznych (20) i SP im. Marii Konopnickiej w Droszewie (21). Oferta poszczególnych placówek różni się ze względu na wielkość oddziałów przedszkolnych oraz godziny pracy placówek. Najwięcej dzieci przypadało na jeden oddział w Publicznym Przedszkolu w Ociążu (25), najmniej natomiast w Publicznym Przedszkolu w Kotowiecku, w którym grupa liczyła średnio 19 osób. Ze względu na konieczność łączenia pracy zawodowej oraz niezbędnych dojazdów z miejsca zamieszkania z możliwością pozostawienia dzieci pod opieką przedszkola, ważnym jest ich czas pracy placówki. Publiczne Przedszkole Nr 1 w Skalmierzycach, otwarte jest w godzinach 5:30-17:30. Tak długi czas pracy może częściowo uzasadniać jego popularność wśród rodziców. Najkrócej pracuje przedszkole w Kotowiecku, otwarte przez 7 godzin dziennie. Na terenie gminy nie działa żadne przedszkole prywatne. Miesięczny koszt utrzymania jednego dziecka w przedszkolu gminnym rośnie na przestrzeni ostatnich lat. W roku szkolnym 2019/2020 wynosił 754 zł, a w 2023/2024 – 1222 zł.

Tab. 15. Przedszkola na terenie Gminy Nowe Skalmierzyce

Nazwa przedszkola/oddziału/punktu przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średni a wielkość grupy	Godziny otwarcia
przedszkole publiczne				
Publiczne Przedszkole Nr 1 "Jarzębinka" w Nowych Skalmierzycach	194	9	22	5:30-17:30
Publiczne Przedszkole Nr 2 "Pod Kasztanami" w Nowych Skalmierzycach	160	8	20	6:00-16:00
Publiczne Przedszkole w Ociążu	75	3	25	7:00-16:00
Publiczne Przedszkole w Kotowiecku	37	2	19	7:30-14:30
Szkoła Podstawowa im. Polskich Noblistów w Nowych Skalmierzycach	146	7	21	5:30 - 16:30
Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Biskupcach Ołobocznych	20	1	20	7:30-15:00
Szkoła Podstawowa im. Bł. Księdza Jana Nepomucena Chrzana w Gostycynie	59	3	20	7:00-15:00
Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Droszewie	21	1	21	7:00-15:00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce.

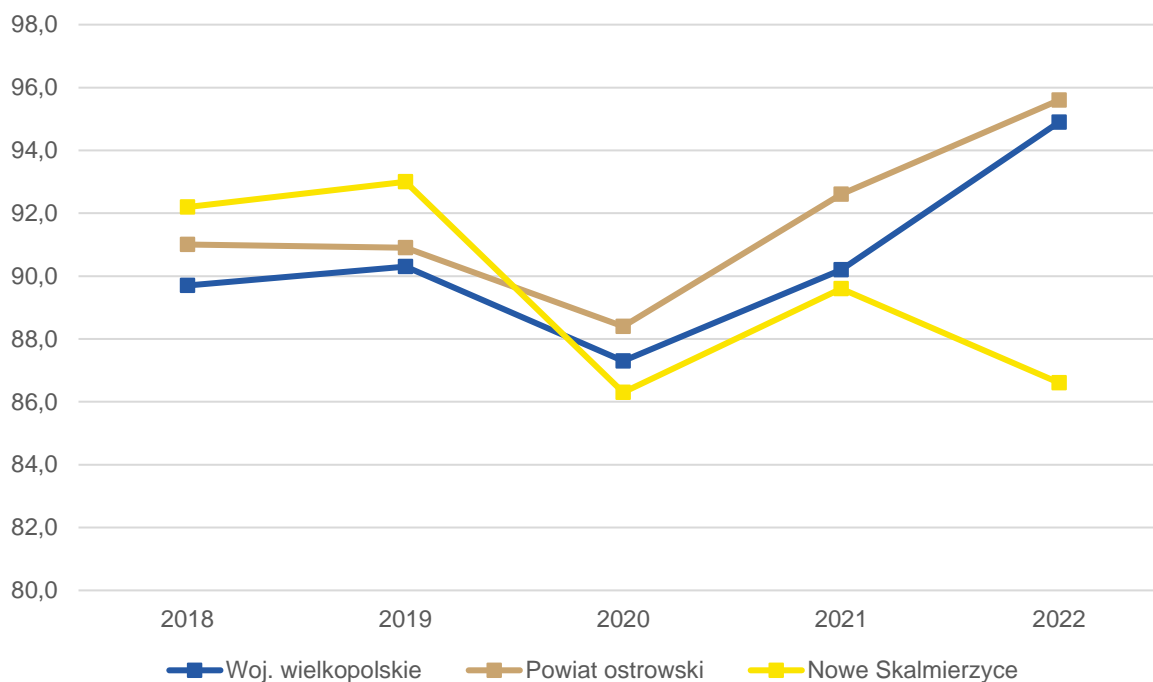
Tab. 16. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Nowe Skalmierzyce

	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	754,82	871,49	1 010,54	1 050,47	1 222,31

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce.

W latach 2018-2022 doszło w gminie Nowe Skalmierzyce do spadku udziału dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. W 2018 92,2% wszystkich dzieci w wieku 3-5 lat w gminie było objętych wychowaniem przedszkolnym. Był to wynik wyższy niż średni w gminach w powiecie ostrowskim (91%) i w województwie wielkopolskim (90,2%). W 2022 roku udział ten w gminie spadł do 86,6%, a gmina znalazła się znacząco poniżej poziomu powiatu (95,6%), jak i województwa (94,9%). W 2020 roku doszło do spadku poziomu upowszechnienia edukacji przedszkolnej w gminach w całym województwie wielkopolskim. Zdaje się to

być naturalnym efektem szerzenia się w tym czasie pandemii COVID-19 oraz chęć ograniczenia proliferacji zakażeń w rodzinach przez ograniczenie liczby kontaktów międzyludzkich.

Ryc. 18. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Nowe Skalmierzyce w latach 2018-2022 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Należy zaznaczyć, że dane Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce oraz Głównego Urzędu Statystycznego różnią się w sposób znaczący. Według GUS-u relatywna liczba dzieci objętych opieką przedszkolną spadała w ostatnich latach, a według danych Urzędu Miasta i Gminy – rosła. Zgodnie z tymi danymi w 2019 roku 92% dzieci objętych było opieką przedszkolną, a w 2023 roku było to już 94%.

Szkoły

Na terenie gminy Nowe Skalmierzyce działa osiem szkół podstawowych w siedmiu miejscowościach. W mieście Nowe Skalmierzyce znajdują się dwie placówki. W roku szkolnym 2023/2024 najczęściej uczniów uczęszczało do SP im. Polskich Noblistów (291) i SP im. Powstańców Wielkopolskich (288) w Nowych Skalmierzycach oraz do SP im. Adama Mickiewicza w Skalmierzycach (284). Najmniej uczniów zapisanych było do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Kotowiecku (48) i SP im. Marii Konopnickiej w Droszewie (50). Najwięcej oddziałów funkcjonowało w SP im. Powstańców Wielkopolskich w Nowych Skalmierzycach oraz w SP im. Adama Mickiewicza w Skalmierzycach. W obu placówkach istniało po 14 oddziałów w roku szkolnym 2023/2024. Najmniej oddziałów znajdowało się w placówce w Kotowiecku (7). Średnio największe oddziały istniały w obu szkołach w Nowych Skalmierzycach oraz w placówce w Skalmierzycach. W szkołach podstawowych w Droszewie i Kotowiecku na jeden oddział przypadało kolejno 6 i 7 uczniów. Najwięcej etatów nauczycielskich istniało w SP im. Powstańców Wielkopolskich w Nowych Skalmierzycach (33,79). Najmniej natomiast w placówce w Kotowiecku (11,9). Żadna z ośmiu szkół podstawowych w gminie nie pracowała w systemie zmianowym.

Tab. 17. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Nowe Skalmierzyce

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli	Zmiany system pracy (TAK/NIE)
Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Biskupicach Ołobocznych	88	8	11	15,17	NIE
Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Droszewie	50	8	6	12,59	NIE
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kotowiecku	48	7	7	11,9	NIE
Szkoła podstawowa im. Bł. Księdza Jana Nepomucena Chrzana w Gostyczynie	100	8	13	16,06	NIE
Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wlkp. w Nowych Skalmierzycach	288	14	21	33,79	NIE
Szkoła podstawowa im. Polskich Noblistów w Nowych Skalmierzycach	291	13	22	29,2	NIE
Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Skalmierzycach	284	14	20	25,54	NIE
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Ociążu	148	8	19	19,9	NIE

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce.

Poniższe tabele przedstawiają stan bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych na terenie gminy Nowe Skalmierzyce. Za pozytywne należy uznać generalnie dobry stan infrastruktury sportowej w placówkach, monitoring wszystkich szkół oraz dostęp do psychologa i pielęgniarki w każdej placówce. Dodatkowo za silną stronę należy uznać funkcjonowanie pracowni językowych w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Ociążu i SP im. Adama Mickiewicza w Skalmierzycach oraz planowanie powstanie w e wrześniu 2024 klasy sportowej o profilu ogólnorozwojowym w SP im. Powstańców Wielkopolskich w Nowych Skalmierzycach. Wszystkie szkoły wykazują potrzeby w zakresie wzmocnienia infrastruktury komputerowej: niezbędny jest zakup projektorów i monitorów.

Tab. 18. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Nowe Skalmierzyce

Nazwa szkoły:	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Ociążu	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kotowiecku	Szkoła Podstawowa im. Polskich Noblistów w Nowych Skalmierzycach	Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wlkp. w Nowych Skalmierzycach
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	14	10	22	20
Stan sal gimnastycznych	Bardzo dobry, po remoncie	Dobry	Dobry	Dobry
Pracownie językowe (tak/nie)	TAK	NIE	NIE	NIE
Klasy dwujęzyczne / sportowe /	NIE	NIE	NIE	sportowa

integracyjne (tak/nie)				
Komputery do użytku uczniów (szt.)	47	24	72	33
Projektory multimedialne (szt.)	7	6	17	10
Kamery - monitoring szkolny (tak/nie)	TAK	TAK	TAK	TAK
Szafki dla każdego ucznia (tak/nie)	TAK	TAK	TAK	TAK
Świetlice (tak/nie; godziny otwarcia)	TAK; 6:30-15:30	TAK; 7:20 - 8:00, 11:40-15:30	TAK; 6.30-16.30	TAK; 5:40 -16:30
Parkingi dla kadry / rodziców (tak/nie)	TAK	TAK	TAK	TAK
Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny (tak/nie)	Gabinet pielęgniarstwa / TAK	Gabinet pielęgniarstwa / TAK	Gabinet pielęgniarstwa / TAK	Gabinet pielęgniarstwa / TAK
Wsparcie psychologa (tak/nie)	TAK 1/5 etatu	TAK 1/4 etatu	TAK 1/2 etatu	TAK Pełen etat

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce.

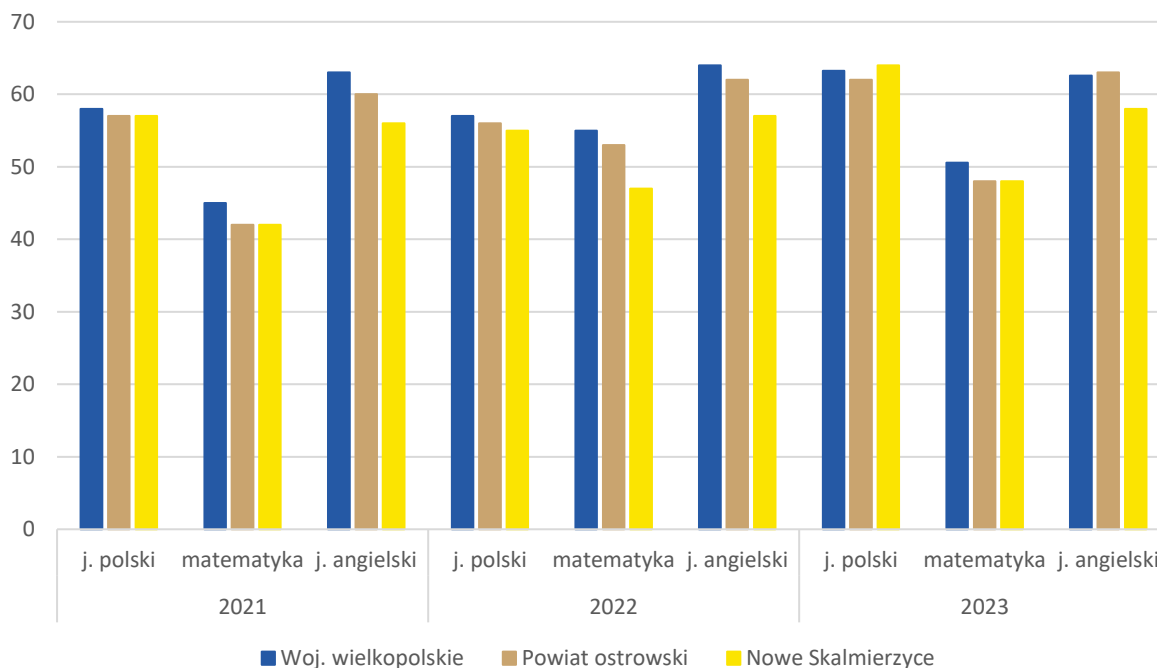
Tab. 19. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Nowe Skalmierzyce

Nazwa szkoły:	Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Skalmierzycach	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Droszewie	Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Biskupicach Ołobocznych	Szkoła podstawowa im. Bł. Księdza Jana Nepomucena Chrzana w Gostycynie
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	16	10	8	11
Stan sal gimnastycznych	Dobry	Dobry	Dobry	Dobry
Pracownie językowe (tak/nie)	TAK	NIE	NIE	NIE
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne (tak/nie)	NIE	NIE	NIE	NIE
Komputery do użytku uczniów (szt.)	25	23	18	19
Projektory multimedialne (szt.)	16	Brak	tablice interaktywne – 6, monitory interaktywne – 3, projektory multimedialne - 3	10
Kamery - monitoring szkolny (tak/nie)	TAK	TAK	TAK	TAK
Szafki dla każdego ucznia (tak/nie)	TAK	TAK	TAK	NIE
Świetlice (tak/nie; godziny otwarcia)	TAK; 6:30- 16:30	TAK; 6:30- 15:00	TAK; 07:15 – 07:45, 11:45/12:45 – 14:45	TAK; godziny otwarcia według potrzeb
Parkingi dla kadry / rodziców (tak/nie)	TAK	TAK	dla kadry – TAK / dla rodziców - NIE	TAK
Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny (tak/nie)	Gabinet pielęgniarstwa / TAK	Gabinet pielęgniarstwa / TAK	Gabinet pielęgniarstwa / TAK	Gabinet pielęgniarstwa / TAK

Wsparcie psychologa (tak/nie)	TAK	TAK	TAK ¼ etatu	TAK ¼ etatu
-------------------------------	-----	-----	----------------	----------------

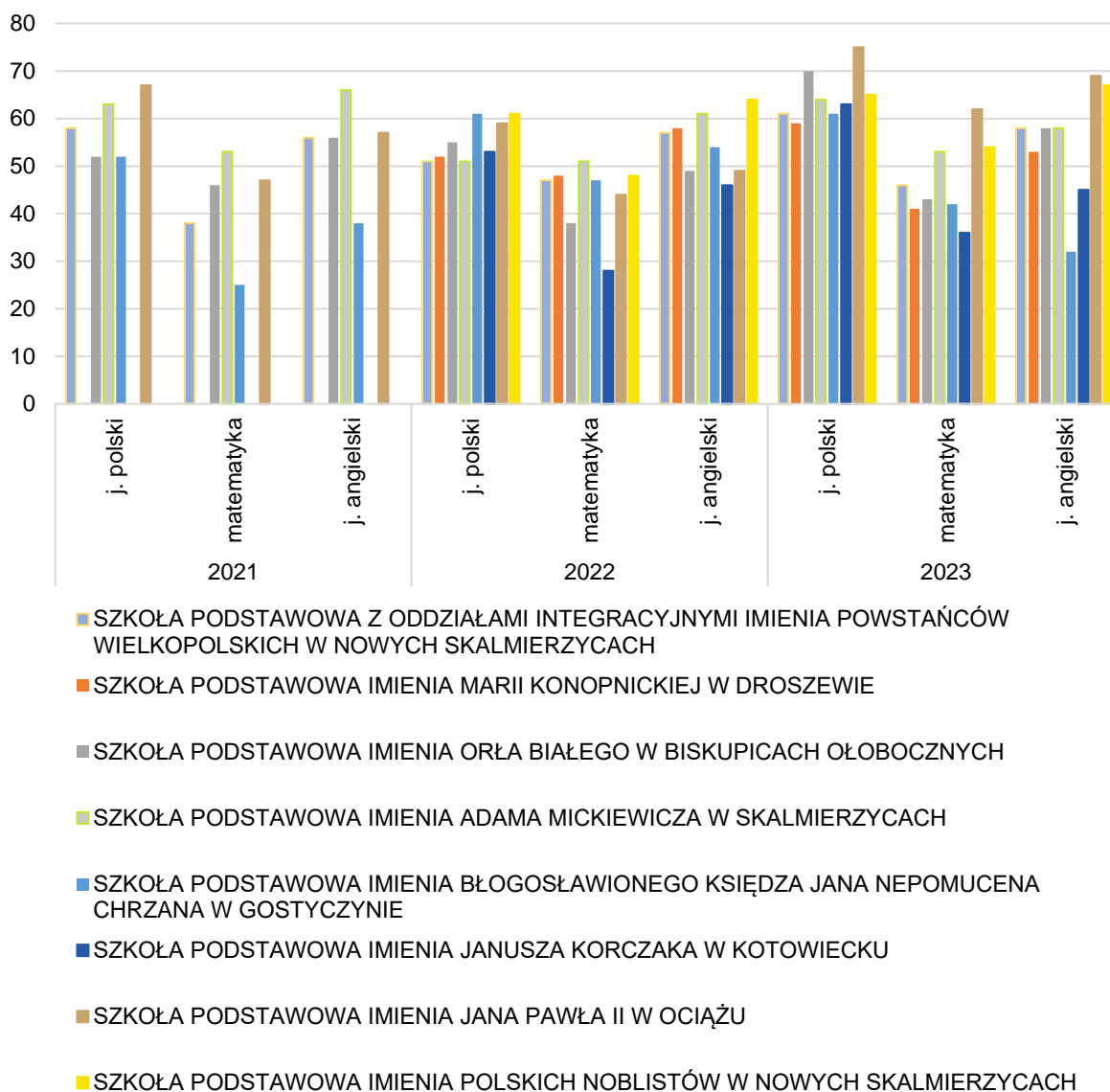
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce.

Na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu z lat 2020-2023 dotyczących wyników egzaminów ósmoklasisty, można dojść do wniosku, że nauczanie języka polskiego w gminie odbywa się na zadowalającym poziomie. We wszystkich trzech analizowanych latach wyniki egzaminu z języka polskiego w gminie były zbliżone do średnich na szczeblu wojewódzkim i powiatowym. Inaczej prezentują się wyniki z matematyki: są niższe niż średnia w województwie wielkopolskim, a zbliżone do średniej powiatowej. Wyniki z języka angielskiego w gminie, w każdym analizowanym roku, były niższe niż średnia w powiecie i województwie

Ryc. 19. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Nowe Skalmierzyce w latach 2020-2023 na tle powiatu i województwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE.

Na terenie gminy występuje znaczne zróżnicowanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty. Najniższe wyniki uzyskali uczniowie SP w Kotowiecku. W całym badanym okresie dostrzegalna jest także niska średnia wyników w SP w Gostyczyźnie. W 2021 roku średni wynik z egzaminu z matematyki w tej szkole wyniósł 25%. Wynik ten został poprawiony w kolejnych dwóch latach, niemniej sytuacja w szkole jest problemowa. W 2023 roku wysokie wyniki z egzaminów odnotowane zostały w SP w Ociążu i SP im. Polskich Noblistów w Nowych Skalmierzycach. Podejmując się oceny osiągnięć poszczególnych placówek, należy mieć na względzie, że szkoły znacząco różnią się ze względu na ilość uczniów przystępujących do egzaminów, co utrudnia ich porównywanie.

Ryc. 20. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w gminie Nowe Skalmierzyce

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE.

Poniższa tabela przedstawia wydatkowanie środków w dziale 801 – oświata i wychowanie w latach 2018-2022. Wydatki na ten dział wzrosły w analizowanym okresie o 8,6 mln zł. W 2018 roku przeznaczano na ten cel 32,6 mln zł, a w 2023 – 41,2 mln zł. W całym analizowanym okresie wydatki na edukację i wychowanie składały się głównie z wydatków bieżących, wśród których najczęściej wydawano na wynagrodzenia. W 2018 roku wydatki bieżące w sektorze oświaty wyniosły 24,5 mln zł. Od tamtej pory systematycznie rosły, a w 2023 roku wyniosły 37,4 mln zł. Stały wzrost wydatków bieżących był spowodowany między innymi wzrostem wynagrodzeń. W 2018 roku wydatki z tytułu wynagrodzeń wyniosły 17,9 mln zł, a pięć lat później 27,9 mln zł. Pozostałe wydatki bieżące, w których zawierają się inne koszty związane z funkcjonowaniem placówek, wzrosły z poziomu 6,5 mln zł w 2018 do 9,5 mln zł w 2023 roku. Wydatki majątkowe na oświatę w latach 2018-2023 zmieniały się, osiągając swój najwyższy poziom na początku analizowanego okresu (8,1 mln zł w 2018 roku), a najniższy w 2019 roku (238,5 tys. zł). W 2023 roku wartość wydatków majątkowych wyniosła 3,8 mln zł. Subwencja oświatowa, będąca wsparciem finansowym dla samorządów z budżetu centralnego na organizację edukacji w gminie wzrosła między 2018 a 2023 rokiem z poziomu 13,3 mln do 18 mln zł. Stopień pokrycia wydatków oświatowych subwencją oświatową wahał się od 41% (w roku 2018 i 2022) do 51% w roku 2019. Pomimo

wzrostu wartości subwencji oświatowej w badamy okresie, wydatki na oświatę i wychowanie z budżetu gminy stale rosną.

Tab. 20. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Nowe Skalmierzyce w latach 2018-2023 w tysiącach zł

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
WYDATKI OGÓŁEM	32592,72	26907,41	28973,31	33005,86	39681,03	41223,00
Wydatki bieżące, w tym:	24462,03	26668,92	26982,89	29665,16	32941,60	37377,57
<i>Wynagrodzenia i pochodne</i>	17920,56	19840,73	21020,81	22792,53	24772,57	27879,67
<i>Pozostałe wydatki bieżące</i>	6541,47	6828,19	5962,08	6872,63	8169,03	9497,90
Wydatki majątkowe	8130,69	238,49	1990,42	3340,70	6739,43	3845,43
SUBWENCJA OŚWIATOWA	13340,21	13787,67	13783,06	14765,14	16287,94	18044,20
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	19252,51	13119,74	15190,25	18240,72	23393,10	23178,80
Stopień pokrycia	41%	51%	48%	45%	41%	44%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce.

Na terenie gminy nie funkcjonują szkoły ponadpodstawowe. Uczniowie kontynuują edukację w szkołach ponadpodstawowych w Kaliszu i Ostrowie Wielkopolskim.

Kultura i sport

Gminnymi jednostkami organizacyjnymi odpowiedzialnymi za realizację zadań z zakresu kultury w gminie Nowe Skalmierzyce są: Centrum Kultury oraz Biblioteka Publiczna Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce, zlokalizowana od 2024 roku w budynku CAS Kolejarsz przy ulicy Mostowa 1 w Nowych Skalmierzycach. Centrum realizuje zadania z zakresu kultury oraz promocji czytelnictwa. Odbývają się w nim wydarzenia okolicznościowe, warsztaty wokalne czy zajęcia kulturalne dla dzieci. Oprócz tego, w gminie odbywa się szereg wydarzeń cyklicznych, takich jak:

- Dni Nowych Skalmierzyc,
- dożynki gminne,
- koncerty z okazji Dnia Kobiet,
- festyny z okazji Dnia Dziecka,
- uroczystości rocznicowe.

Dodatkowo w budynku Centrum Aktywności Społecznej – CAS Kolejarsz znajduje się sala widowiskowa, mogąca pomieścić 140 osób. W 2023 roku w gminie odbyło się wiele wydarzeń kulturalnych, spośród których warto wymienić:

- warsztaty wokalne „Music Voice” – będące zajęciami dla dzieci i młodzieży z zakresu muzyki, prowadzonymi przez instruktorów oraz wokalistów,
- przedstawienie Wielkanocne – organizowane w niedziele Wielkanocną przedstawienie mające na celu promocję tradycje wielkanocne,
- warsztaty z Żubrem Pompikiem – spotkanie z autorką książek dla dzieci Moniką Skikiewicz, w trakcie, którego zostały przeprowadzone warsztaty bajkowe poświęcone bohaterowi jednej z powieści dla dzieci,
- ferie z Cool'turą – zajęcia trwające podczas ferii zimowych, w ramach, których odbywają się: animacje, zajęcia plastyczne, gry i zabawy, warsztaty muzyczne, estradowe i taneczne,
- walentynki w Starym Kinie – seans komedii romantycznych w wieczór walentynkowy organizowany przez Centrum Kultury oraz Bibliotekę Publiczną Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce,
- Przegląd Poezji Śpiewanej i Recytowane,
- Zbiórka w ramach Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy,
- Przejazd Zajączka Wielkanocnego,

- wiosenny występów dzieci i młodzieży ze wszystkich grupy artystycznych,
- Piknik Rodzinny „Leżakowanie z Kulturą”,
- kino letnie,
- zakończenia wakacji z DJ TOBIM w Parku Miejskim,
- Narodowe Czytanie,
- Koncert Młodych Artystów,
- Noc Bibliotek,
- Koncert dla Niepodległej,
- Kiermasz Bożonarodzeniowy,
- Przejazd Mikołaja po gminie,
- Przedstawienie Teatralne dla najmłodszych.

W 2023 roku miał miejsce wyjazd grupy tanecznej na Międzynarodowy Festiwal Artystyczny do Włoch oraz wyjazd wokalistki lokalnego studia „Music Voice” na Międzynarodowy Festiwal w Bułgarii. Z dniem 24 czerwca 2024 w CAS Kolejarz otwarta została Strefa Odkrywania Wyobraźni i Aktywności SOWA – jedna z 37 stref w Polsce oraz 8 czerwca ekspozycja Archeologia Skalmierzycka. W obiekcie znajduje się również harcówka, miejsce dla NGO oraz Dzienny Dom Pobyty Seniora.

Według danych GUS, w 2022 roku na jednego czytelnika wypożyczono w gminie blisko 22 woluminy. Był to wynik powyżej średniej gmin w powiecie ostrowskim, który wyniósł blisko 21 woluminów. Zauważalne są także duże różnice w podziale gminy na obszar miejski i wiejski. W części miejskich Nowych Skalmierzyc wskaźnik wyniósł 23,8, a w części wiejskiej – 16,8. Co ciekawe, w latach 2018-2022 doszło do wzrostu wskaźnika w obszarze miejskim oraz znacznego spadku w obszarze wiejskim. W 2018 roku w mieście wyniósł on 17,3, a na obszarze wiejskim – 22. Niemniej jego wartość dla całej gminy wzrosła od 2018 roku, w którym wyniosła 19,1.

Na terenie gminy znajdują 42 obiekty ujęte w rejestrze zabytków oraz 193 obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków.

W gminie znajduje się wiele miejsc upamiętniających istotne wydarzenia historyczne, spośród których warto wymienić następujące:

- Pomnik Powstańców Wielkopolskich,
- Pomnik Lotników w Nowych Skalmierzycach,
- Tablica ofiar obozu przejściowego przy ul. Kaliskiej w Nowych Skalmierzycach,
- tablica pamiątkowa na 100-lecie odzyskania niepodległości w Nowych Skalmierzycach,
- mogiła zbiorowa żołnierzy AK w Nowych Skalmierzycach,
- pomnik bohaterów wojen w Biskupicach Ołobocznych.

W gminie działają następujące kluby i organizacje sportowe:

- KS Pogoń Nowe Skalmierzyce,
- UKS Akademia Piłkarska Nowe Skalmierzyce,
- KS Sokół Droszew,
- Stowarzyszenie Eudajmonia w Skalmierzycach,
- WKS Węgry.

Oprócz tego w gminie funkcjonuje Miejsko-Gminny Szkolny Związek Sportowy, w ramach którego uczniowie szkół podstawowych z terenu gminy uczestniczą w zawodach oraz zajęciach rekreacyjnych. W ramach M-GSZS odbywają się zawody lekkoatletyczne oraz rozgrywki: piłki nożnej, siatkówki, piłki ręcznej i koszykówki. Związek prowadzi również działalność z zakresu rozpowszechniania i promocji sportu i rekreacji.

W Nowych Skalmierzycach znajduje się wyremontowany Stadion Miejsko-Gminny przy ulicy Mostowej 1A, na którym znajduje się pełnowymiarowe boisko piłkarskie i hala sportowa. Na terenie obiektu odbywają

się między innymi: mecze piłkarskie, Dni Nowych Skalmierzyc, zawody sportowo-pożarnicze, jak i regularne treningi i zajęcia sportowe. Na stadionie mecze rozgrywa lokalna drużyna piłkarska Pogoń Nowe Skalmierzyce, której zmagania na widowni może oglądać jednocześnie 2000 osób. W przeszłości na stadionie trenowali żużlowcy z lokalnego klubu Kolejarz Skalmierzyce. Oprócz Stadionu, gmina posiada szereg boisk wielofunkcyjnych zlokalizowanych przy szkołach.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

Za utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli odpowiada Komisariat Policji, zlokalizowany przy ulicy Kaliskiej 29 w Nowych Skalmierzycach. Komisariat podlega pod Komendę Powiatową Policji w Ostrowie Wielkopolskim. W 2023 roku o bezpieczeństwo gminy dbało dwunastu funkcjonariuszy.

Oprócz bieżących obowiązków wynikających z istoty działalności policji, funkcjonariusze w gminie zajmują się zabezpieczaniem imprez, zawodów sportowych, organizacją pogadanek w szkołach na temat bezpieczeństwa oraz znakowaniem rowerów. Najczęściej występującym zagrożeniem na terenie gminy są kolizje drogowe.

W gminie Nowe Skalmierzyce funkcjonuje siedem jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Jedynie jednostki OSP Skalmierzyce i OSP Gostyczyna ujęte są w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. Jednostki wpisane do KSRG odpowiadają na zgłoszenia i uczestniczą w akcjach z całego powiatu.

Tab. 21. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
OSP Skalmierzyce	ul. Ostrowska 52, 63-460 Skalmierzyce	TAK
OSP Gostyczna	ul. Gostyczna 33A, 63-460 Gostyczyna	TAK
OSP Śmiłów	ul. Nowa 2, 63-460 Śmiłów	NIE
OSP Strzegowa	ul. Strzegowa 37, 63-460 Nowe Skalmierzyce	NIE
OSP Boczków	ul. Strażacka 4, 63-460 Boczków	NIE
OSP Biskupice Ołoboczne	ul. Środkowa 42A, Biskupice Ołoboczne	NIE
OSP Ociąż	ul. Parkowa 18, 63-460 Ociąż	NIE

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce.

Monitoring stanowi istotny element dbania o bezpieczeństwo ze względu na swoją funkcję odstraszącą. Zgodnie ze stanem na 2023 rok, na terenie gminy znajdują się 32 punkty monitoringu. Najwięcej kamer w ramach jednego punktu monitoringu znajduje się w parku miejskim przy ul. Kamiennej i przy świetlicy wiejskiej w Skalmierzycach. W obu tych punktach znajduje się po siedem kamer. Na system monitoringu miejskiego na terenie gminy i miasta w 2023 roku składało się 86 kamer.

Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne gminy

Przez otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne gminy należy rozumieć wszelkie przedsiębiorstwa, instytucje, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, organy administracji rządowej, inne jednostki samorządu terytorialnego oraz uwarunkowania znajdujące się na terenie gminy bądź poza nim, mogące na nią oddziaływać.

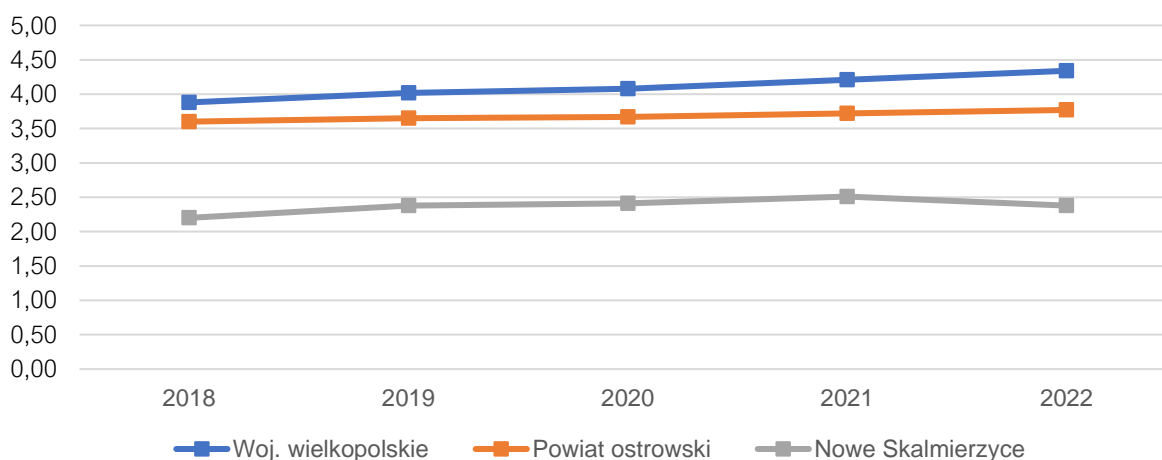
W gminie działają następujące instytucje otoczenia biznesu:

- Stowarzyszenie Rzemieślników i Przedsiębiorców „Skalmierzyce”, którego celem z zakresu przedsiębiorczości jest wspieranie rozwoju gospodarczego lokalnych firm,
- Fundacja Instytut Promocji i Rozwoju Biznesu – Miast, Regionów Polski, której głównym celem jest promocja oraz wspieranie biznesu w kraju i na arenie międzynarodowej.

Zgodnie z Portalem Rejestrów Sądowych, na terenie gminy zarejestrowanych jest 38 instytucji działających jako stowarzyszenia, organizacje społeczne i zawodowe oraz fundacje. Wśród organizacji pozarządowych na terenie gminy warto wymienić:

- KS Pogoń Nowe Skalmierzyce, będący klubem piłkarskim grającym w sezonie 2022/2023 w III lidze,
- Stowarzyszenie Eudajmonia Nowe Skalmierzyce,
- Stowarzyszenie „Edukreator” przy szkole podstawowej w Nowych Skalmierzycach,
- Stowarzyszenie Rozwoju Dziecka i Rodziny,
- Stowarzyszenie Działkowców w ROD Kolejarz,
- 22 Koła Gospodyń Wiejskich.

Liczba fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych określa stopień zaangażowania mieszkańców jednostki samorządowej w sprawy społeczne. Im więcej takich instytucji funkcjonuje w danej jednostce, tym pewniejsze staje się stwierdzenie o wysokim poziomie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne oraz o funkcjonowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Liczba tego typu instytucji stanowi także wyraz stanu kapitału społecznego w jednostce. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na tysiąc mieszkańców gminie w 2022 roku wyniosła 2,38 co jest zauważalną poprawą względem 2018 roku, w którym wskaźnik wyniósł 2,2. Pomimo wzrostu wartości wskaźnika gmina w całym badanym okresie znajduje się znacząco poniżej średniego poziomu dla województwa wielkopolskiego i dla powiatu ostrowskiego. Dla gmin w powiecie ostrowskim wskaźnik w 2018 roku miał wartość 3,6, a w 2022 roku – 3,77. W całym województwie wielkopolskim w 2018 roku na 1000 mieszkańców zarejestrowane było 3,88 organizacji, a w 2022 roku – 4,3.

Ryc. 21. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Nowe Skalmierzyce na tle średniej dla gmin powiatu ostrowskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Nowe Skalmierzyce przynależą także do Lokalnej Grupy Działania „Okno Południowej Wielkopolski”. Grupa zrzesza siedem gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, zamieszkiwanych łącznie przez ponad 70 tysięcy mieszkańców. Grupa ma na celu działania wspierające wzrost jakości życia mieszkańców, rozwój przedsiębiorczości i wzrost gospodarczy, marketing terytorialny oraz ochronę środowiska.

W gminie nie funkcjonuje Rada Seniorów, Rada Młodzieżowa, a w jej budżecie nie wyodrębniono budżetu obywatelskiego.

Gmina przynależy do Klastra Energii Gmin Nowe Skalmierzyce i Ostrów Wielkopolski, będącego podmiotem dążącym do pozyskania środków na rozwój energetyki bez emisyjnej.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

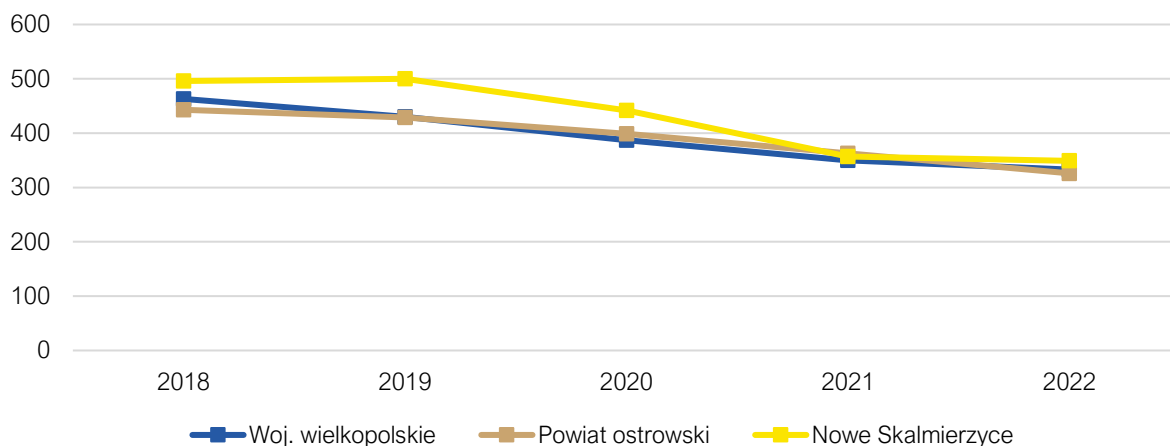
Ochrona zdrowia w gminie prowadzona jest przez Gminny Ośrodek Zdrowia w Skalmierzycach oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej. GOŚ w Skalmierzycach ma pełnić usługi medyczne z zakresu: profilaktyki, szczepień, zapobiegania i leczenia chorób cywilizacyjnych, diagnostyki laboratoryjnej, wykonywania zabiegów oraz prowadzenia wizyt patronażowych. W Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej pracują lekarze rodzinni i chorób wewnętrznych. Najbliższa stacja pogotowia oraz szpital znajdują się przy ulicy Poznańskiej 79 w Kaliszu, 11 kilometrów od Nowych Skalmierzyc. Oprócz tego gmina współpracuje ze Szpitalem w Wolicy w powiecie kaliskim na płaszczyźnie działań z zakresu programów profilaktycznych.

Usługi społeczne należy rozumieć jako niematerialne działania dedykowane osobom, rodzinom i przedstawicielom społeczności lokalnej. Działania te są realizowane na terenie gminy Nowe Skalmierzyce przede wszystkim przez następujące podmioty:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skalmierzycach,
- Klub Senior + w Skalmierzycach,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowych Skalmierzycach.

Ośrodki te zajmują się zapewnianiem wymaganego wsparcia określonym grupom osób.

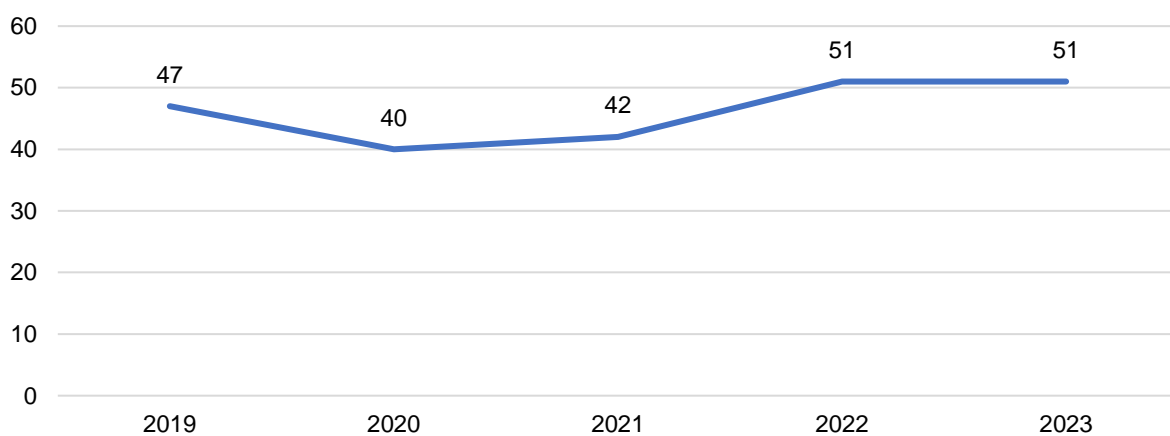
Obserwowalny jest korzystny trend spadku wartości wskaźnika beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej przeliczona na 10 tysięcy ludności, zarówno w gminie Nowe Skalmierzyce, jak i średnia gmin powiatu ostrowskiego oraz województwa wielkopolskiego. W 2018 roku wskaźnik ten osiągnął wartość w gminie Nowe Skalmierzyce na poziomie 496, a średnia w powiecie ostrowskim i województwie wielkopolskim kolejno 443 i 463. Dostrzegalny jest także wyższy udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wśród mieszkańców gminy, niż wynosi średnia gmin w powiecie oraz województwie. W 2022 roku w gminie Nowe Skalmierzyce 555 osób korzystało z tej pomocy. Przeliczając tą liczbę na 10 tysięcy mieszkańców, otrzymano wskaźnik liczby beneficjentów dla gminy na poziomie 349 osób w 2022 roku. W tym samym czasie średnia gmin w powiecie ostrowskim wyniosła 326 osób, a w województwie wielkopolskim – 333 osób. Można zatem stwierdzić, że w 2022 roku nie istniały żadne istotne odchylenia w koncentracji pomocy społecznej na szczeblu gminnym.

Ryc. 22. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Nowe Skalmierzyce na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2023 roku 51 mieszkańców gminy objętych było wsparciem w postaci usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Był to nieznaczny wzrost względem 2019 roku, w którym objętych tym typem wsparcia było 47 osób. Znaczący spadek liczby osób objętych wsparciem w postaci usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania miał miejsce w latach 2020-2021, co najprawdopodobniej był efektem trwającej w tym czasie pandemii COVID-19 oraz ograniczeniem kontaktów międzyludzkich. Warto podkreślić, iż na terenie gminy świadczone były również specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Liczba osób objętych tą opieką stale rośnie – w 2019 roku 5 osób objętych wsparciem, natomiast w 2023 roku było to 12 osób.

Ryc. 23. Liczba osób objętych wsparciem usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w gminie Nowe Skalmierzyce w latach 2019-2023

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych otrzymanych od Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce.

Gmina posiada następujące dokumenty wykonawcze odnoszące się do sfery społecznej:

- Gminy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2022-2025,
- Gminy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025,
- Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2021-2030,
- Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2026.

W 2023 roku w zasobach gminy znajdowały się 263 mieszkania komunale, co było spadkiem względem poprzednich lat. Jeszcze w 2019 roku zasób gminy wynosił 277 mieszkań. Gmina posiada również 27

mieszkań socjalnych, będących zasobami mieszkaniowymi przeznaczonymi dla osób bezdomnych lub ubogich, nie będących w stanie samodzielnie utrzymać mieszkania. W całym analizowanym okresie w zasobach gminy nie znalazły się żadne mieszkania wspomagane ani chronione.

Tab. 22. Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie gminy Nowe Skalmierzyce w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkań komunalnych	277	277	277	273	263
Liczba mieszkań socjalnych	27	27	27	27	27
Liczba mieszkań wspomaganych	0	0	0	0	0
Liczba mieszkań chronionych	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce.

Gmina prowadzi politykę mieszkaniową w oparciu o Uchwałę Nr XXII/164/2012 Rady Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce z dnia 7 września 2012 roku. W oparciu o zapisy tej Uchwały, aby móc ubiegać się o przydział mieszkania z zasobów gminy, należy spełnić określone kryteria mieszkaniowe, dochodowe i zamieszkiwania.

Szczegółowe informacje określające zasady kwalifikowalności pod dane kryteria opisuje wskazana Uchwała Rady Gminy i Miasta.

Załącznik 2: Tabela ewaluacyjna

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.1. Uporządkowanie kwestii zagospodarowania przestrzennego w gminie	Przyjęcie Planu Ogólnego stanowiącego podstawę pod zagospodarowanie przestrzeni gminy z poszanowaniem ładu przestrzennego i zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju				
	Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem zabudowy mieszkaniowej				
	Wyznaczenie terenów pod rozwój OZE				
	Prowadzenie działań konserwatorskich i restauratorskich na zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków, w szczególności dworca zabytkowego w Nowych Skalmierzycach, w zakresie podniesienia bezpieczeństwa i komfortu podróży				
1.2. Rozwój infrastruktury technicznej	Budowa oraz modernizacja gminnej infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą				
	Współpraca z zarządcami dróg wyższego rzędu w celu uzgodnienia planowanego przebiegu obwodnicy Kalisza				
	Stworzenie spójnej sieci ścieżek rowerowych wraz z parkingiem Bike&Ride, łączących poszczególne miejscowości, tym samym zapewniając alternatywną opcję transportu m.in. do miejsca pracy				
	Współpraca z Zarządem Dróg Wojewódzkich i Zarządem Dróg Powiatowych w zakresie budowy i modernizacji drogi wojewódzkiej oraz dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy				
	Rozwój transportu zbiorowego poprzez uruchomienie nowych tras w ramach organizowanego transportu zbiorowego oraz utworzenie nowych przystanków komunikacji publicznej				
	Zakup nowoczesnych, niskoemisyjnych pojazdów autobusowych				
	Organizowanie bezpiecznych i dostępnych miejsc parkingowych przy kluczowych destynacjach				
	Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty sieci wodociągowej wraz ze stacjami uzdatniania wody				
Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej					
1.3. Organicznie negatywnego	Efektywna gospodarka opadami m.in. poprzez budowę gminnego Punktu				

wpływu na środowisko i jego ochrona oraz adaptacja gminy Nowe Skalmierzyce do zmian klimatu	Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych				
	Rozwój odnawialnych źródeł energii i wykorzystanie OZE w budynkach użyteczności publicznej				
	Podniesienie poziomu jakości powietrza poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej, w szczególności budynku sali sesyjnej				
	Wsparcie mieszkańców (m.in. organizacyjne i finansowe) w termomodernizacji obiektów mieszkalnych oraz wymianie źródeł ciepła na mniej emisyjne				
	Zastosowanie energooszczędnych opraw oświetleniowych w oświetleniu ulicznym oraz oświetleniu miejsc użyteczności publicznej				
	Zwiększenie dostępu oraz modernizacja sieci gazowej				
	Poprawa efektywności działania i potencjału służb ratowniczych poprzez modernizację i doposażenie strażnic OSP, w celu zwiększenia bezpieczeństwa m.in. w zakresie reagowania na skutki anomalii pogodowych, klęsk żywiołowych i wypadków				
	Kształtowanie świadomości i postaw ekologicznych społeczeństwa, m.in. poprzez działania edukacyjne o zróżnicowanej tematyce oraz trwałe działania edukacyjne w przestrzeni publicznej				
	Rozwój działań adaptacyjnych do zmian klimatu, m.in. poprzez rozwój błękitnej i zielonej infrastruktury				
	Podjęcie działań mających na celu zatrzymanie wód opadowych na terenie Gminy				
Poprawa gospodarki wodnej prowadzonej na terenie Gminy poprzez działania melioracyjne					

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
2.1. Aktywizacja gospodarcza i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości	Inicjowanie nowych sfer działalności gospodarczej oraz przygotowanie infrastruktury technicznej i sieciowej w obszarach proinwestycyjnych				
	Podjęcie działań mających na celu wzrost kwalifikacji mieszkańców m.in. poprzez organizację wyjazdów studyjnych				
	Rozwój oferty gospodarczej zachęcającej do zlokalizowania się na terenie gminy nowych przedsiębiorstw i inwestycji				

	Zachęcanie mieszkańców do rozpoczęcia i prowadzenia działalności gospodarczej				
	Zwiększenie promocji gminy jako miejsca atrakcyjnego gospodarczo, w tym poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii oraz mediów społecznościowych				
	Współpraca z władzami powiatu ostrowskiego w ramach edukacji zawodowej, dostosowanej do potrzeb regionu				
2.2. Zrównoważone i innowacyjne rolnictwo	Realizacja programów w zakresie odbioru odpadów powstałych w rolnictwie, w tym folii, opakowań po nawozach czy środkach ochronnych roślin				
	Utworzenie punktu konsultacyjnego, którego zadaniem będzie wspieranie rozwoju innowacyjnego rolnictwa na terenie gminy				
	Prowadzenie szkoleń dla rolników w zakresie nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa				

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
3.1. Rozwój usług społecznych i zdrowotnych	Tworzenie warunków do rozwoju podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej				
	Wsparcie rozwoju kompetencji pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej m.in.. Poprzez kursy, szkolenia				
	Uruchomienie gminnego programu profilaktycznego m.in.. W zakresie zdrowia psychicznego				
	Rozwój usług opiekuńczych wspierających osoby starsze, w tym świadczonych na miejscu zamieszkania				
3.2. Wysoka jakość systemu oświaty i opieki nad dziećmi	Wsparcie aktywności zawodowej rodziców poprzez zapewnienie opieki dla najmłodszych mieszkańców poprzez utworzenie nowej placówki opieki nad dziećmi do lat 3				
	Modernizacja pracowni i obiektów sportowych, zapewnienie technologii multimedialnych oraz infrastruktury podstawowej na wysokim poziomie w placówkach oświatowych				
	Udoskonalenie systemu wsparcia dla uczniów szczególnie uzdolnionych poprzez wzrost efektywności gminnego systemu stypendialnego				
	Opracowanie oraz wdrożenie programów wsparcia dla uczniów wymagających dodatkowej pomocy w nauce				
	Wsparcie kompetencji nauczycieli m.in. poprzez kursy, szkolenia				
	Rozwój edukacji w zakresie ekologii oraz ochrony środowiska od najmłodszych lat				

	Wsparcie aktywności fizycznej dzieci i młodzieży i ich wiedzy na temat zdrowego trybu życia				
	Zapewnienie szerokiej oferty bezpłatnych, dodatkowych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży				
3.3. Bogata oferta kulturalno-sportowa oraz rozwój społeczeństwa obywatelskiego	Wsparcie działalności świetlic wiejskich stanowiących centrum aktywności mieszkańców sołectw, w tym przede wszystkim modernizacja istniejących świetlic wiejskich oraz budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Maczniki				
	Systematów rozbudowa infrastruktury sportowej, w tym m.in. budowa hali sportowej i boiska trawiastego w Nowych Skalmierzycach				
	Aktywizacja młodzieży, zainteresowanie jej sprawami lokalnej społeczności, w tym m.in. poprzez utworzenie miejsca spotkań dla młodzieży				
	Dalszy rozwój oferty czasu wolnego skierowanej dla seniorów, w tym m.in. rozszerzenie działalności Klubu "Senior +" w Skalmierzycach				
	Pobudzenie aktywności społecznej oraz rozwój działalności organizacji pozarządowych, m.in. poprzez zlecenie zadań własnych gminy stowarzyszeniom w formie konkursu ofert, co wpłynie na wzrost konkurencji i zwiększenie kreatywności mieszkańców				
	Szeroka współpraca pomiędzy samorządem gminnym a organizacjami pozarządowymi, w tym poprzez utworzenie zaplecza lokalowego dla ZHP				